

T.C.
İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**İFLAS DIŞI ADİ KONKORDATODA
KONKORDATONUN TASDİKİ**

Ahmet KARAKAYA

ÖZEL HUKUK TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Danışman
Prof. Dr. Müjgan TUNÇ YÜCEL

İstanbul - 2022

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarında etik dışı olabilecek davranışlarımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, başka kaynaklardan alınan bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel ve etik kurallarına uygun davrandığımı kabul ve beyan ederim.

Ahmet KARAKAYA

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	ii
KISALTMALAR	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT.....	viii
KAYNAKÇA.....	ix
GİRİŞ	1
I. KONKORDATONUN BİR TÜRÜ OLARAK İFLAS DIŞI ADI KONKORDATO	4
II. KONKORDATONUN TASDİKİ KAVRAMI.....	5
III. KONKORDATONUN TASDİKİ ŞARTLARI	8
A. GENEL OLARAK	8
B. KANUN’UN 305. MADDESİNDE DÜZENLENEN TASDİK ŞARTLARI ...	8
1. Genel Olarak.....	8
2. Maddede Öngörülen Tasdik Şartlarının İncelenmesi	10
a. Konkordatonun Olası Bir İflasa Nazaran Alacaklıların Lehine Olması ..	10
1. Genel Olarak.....	10
2. Tasdik Şartıyla Amaçlanan	11
3. İncelemenin “Tutara” İndirgenmemesi Gerekliliği.....	12
4. Konkordatonun İflasa Nazaran Alacaklıların Lehine Olup Olmadığının Tespitinde İzlenebilecek Yöntem	13
5. Seçilmiş Bölge Adliye Mahkemesi Kararının İncelenmesi.....	19
b. Teklifin Borçlunun Kaynaklarıyla Orantılı Olması	21
1. Genel Olarak.....	21

2. Orantılılık Şartının Öngörülmesinin Gayesi	22
3. Kaynak Kavramı.....	23
4. Borca Batık Olmayan Borçlunun Tenzilat Talep Edip Edemeyeceği Meselesi	25
5. Orantılılık Şartıyla İlgili Olarak Yapılan Yaygın Hata.....	29
6. Orantılılık Şartının İncelenmesinde İzlenebilecek Yöntem	30
7. Seçilmiş Bölge Adliye Mahkemesi Kararlarının İncelenmesi.....	34
c. Projenin Kabulü İçin Gerekli Çoğunluğun Sağlanmış Olması	37
1. Kanunda Aranana Çoğunluk.....	37
2. Çoğunluğun Belirlenmesinde Dikkate Alınması Gereken Alacaklar ...	38
a. Konkordato Talebinden Önce veya Mühlet İçerisinde Komiserin İzni Olmaksızın Doğan Alacaklar.....	38
b. Rehinli Alacaklıların Rehinle Karşılanmayan Alacakları.....	39
3. Çoğunluğun Belirlenmesinde Dikkate Alınmayacak Alacaklar	41
a. Borçlunun Kanunda Sınırlı Bir Şekilde Sayılmış Olan Yakınlarına Ait Alacaklar	41
b. Rehinli Alacaklılar	42
c. 206. Maddenin Birinci Sırasındaki İmtiyazlı Alacaklar	49
i. Genel Olarak	49
ii. İşçilik Alacakları	49
iii. İşçiler İçin Tüzel Kişilik Kazanmış Tesislerin ve Derneklerin İşverenden Olan Alacakları	51
iv. Aile Hukukundan Kaynaklanan Nafaka Alacakları.....	51
d. 6183 Sayılı Kanun Kapsamındaki Amme Alacakları	51
4. Çoğunluğun Belirlenmesinde Özellik Arz Eden Durumlar	52
a. Faiz Alacakları	52
b. Yabancı Para Alacaklarının Konkordato Nisabına Ne Şekilde Dahil Edileceği Sorunu.....	53

c. Alacağın Temlikinin Nisaba Etkisi	56
d. Teminat Koşulunun Sağlanmış Olması	57
1. Genel Olarak.....	57
2. Teminat Gösterilmesi Gereken Alacaklar	57
3. Teminat İsteme Hakkından Feragat.....	59
4. Gösterilecek Olan Teminatın Niteliği ve Türü	60
5. Teminatın Gösterilme Zamanı.....	66
6. Teminat Şartının Yerine Getirilme Biçimi.....	67
e. Tasdik İçin Gerekli Giderlerin ve Harcın Yatırılmış Olması.....	70
1. Genel Olarak.....	70
2. Tasdik İçin Gerekli Giderler	71
3. Tasdik Harcı.....	71
4. Harcın ve Tasdik İçin Gerekli Giderlerin Yatırılma Zamanı.....	75
B. KANUN’UN 305. MADDESİNDE ÖNGÖRÜLENLER DIŞINDAKİ TASDİK ŞARTLARI.....	76
1. Genel Olarak.....	76
2. Kanun’un 305. Maddesinde Öngörülenler Dışındaki Tasdik Şartlarının İncelenmesi.....	76
a. Borçlunun Dürüst Olması	76
b. Konkordatonun Başarıya Ulaşmasının Mümkün Olması	80
c. Tasdik Edilmesi İstenen Ödeme Planının Adil ve Dengeli Olması	83
III. TASDİK TALEBİNİN MAHKEMECE İNCELENMESİ.....	87
A. TASDİK TALEBİNİN İNCELENMESİNE İLİŞKİN TENSİP TUTANAĞI DÜZENLENMESİ.....	87
B. YARGILAMA USULÜ.....	92
C. TASDİK TALEBİNİN İNCELENMESİNDE RE’SEN ARAŞTIRMA İLKESİNİN UYGULANMASI GEREKLİLİĞİ	93

D. MAHKEMENİN PROJEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINI İSTEMESİ.....	94
E. TASDİK KARARI VERMEDEN ÖNCE BİLİRKİŞİ İNCELEMESİ YAPILMASININ GEREKLİ OLUP OLMADIĞI	96
F. TASDİK TALEBİNE İTİRAZ VE ALACAKLILARIN TASDİK DURUŞMASINA KATILIMI	97
G. KOMİSERİN DİNLENMESİ	98
H. MAHKEMECE TASDİKE İLİŞKİN KARARIN VERİLMESİ GEREKEN ZAMAN	99
IV. KONKORDATONUN TASDİKİ TALEBİNİN İNCELENMESİ	
SONUCUNDA VERİLEBİLECEK KARARLAR	102
A. TASDİK TALEBİNİN KABULÜ KARARI	102
1. Kararda Yer Alması Gereken Hususlar	102
a. Borçların Hangi Oranla ve Takvimde Ödeneceğine Dair Hüküm	102
b. Çekişmeli Alacaklar İçin Pay Ayrılmasına Yer Olup Olmadığına Dair Hüküm.....	103
c. Kayyım Atanmasına Yer Olup Olmadığına Dair Hüküm.....	106
d. Kararda Yer Alması Gereken Diğer Hususlar	108
2. Kararın Eki Olarak Ödeme Planına Yer Verilmesinin Gerekip Gerekmediği	110
3. Tasdik Kararının İlanı ve İlgili Yerlere Bildirilmesi	113
B. TASDİK TALEBİNİN REDDİ KARARI.....	113
V. TASDİK TALEBİNİN REDDİ VEYA KABULÜ KARARINA KARŞI BAŞVURULABİLECEK KANUN YOLLARI.....	115
A. KANUN YOLUNA BAŞVURABİLECEKLER	115
B. KANUN YOLUNA BAŞVURU SÜRESİ	120
SONUÇ	122

KISALTMALAR

BAM : Bölge Adliye Mahkemesi

Bkz. : Bakınız

c. : Cümle

E : Esas

f. : Fıkra

HD : Hukuk Dairesi

HGK : Hukuk Genel Kurulu

İİD : İcra ve İflas Dairesi

İİK : İcra ve İflas Kanunu

K : Karar

m. : Madde

s. : Sayfa

T : Tarih

vd. : Ve Devamı

Y : Yargıtay

ÖZET

Konkordato, borçlarını vadesinde ödeyemeyen veya ödeyememe tehlikesi altında bulunan borçluya, borçlarını ödeyebilmesi için fırsatlar tanıyan bir kurumdur. Borçlunun borçlarını konkordatonun imkanlarından faydalanarak ödeyebilmesi ise belli şartların gerçekleşmesine bağlıdır. Bu şartların bir kısmı İcra ve İflas Kanununun 305. maddesinde düzenlenirken, diğer bir kısmı ise konkordatonun özünden gelen şartlardır. Bu şartlardan öne çıkanı, konkordatonun Kanun'da öngörülen çoğunluk tarafından kabul edilmesidir. Alacakların Kanun'da öngörülen çoğunluğunun olumlu oyuna bağlı olan konkordatonun, azınlıkta kalan alacaklıların haklarının korunmasına yönelik şartları da mevcuttur. Azınlıkta kalan alacaklıların haklarını koruyan en önemli tasdik şartı ise, teklifle kaynakların orantılı olması şartıdır. Bu tasdik şartına göre borçlunun borçlarını, mali imkanları ölçüsünde, alacaklıların en üst seviyede tatmin olacakları şekilde ödemesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Konkordato, konkordato kaynakları, iflas

ABSTRACT

Concordat is an instrument that provides opportunities to the debtor, who is not able to pay his/her debts on time or he/she is under the danger of being not to be able to pay them. Paying of the debtor his/her debts by benefiting from the opportunities of concordat depends on the realization of some certain conditions. As some of these conditions are regulated in the article no. 305 of Enforcement and Bankruptcy Law, others are the conditions that come from the essence of the concordat. The prominent one of these conditions, which is anticipated by the law, is the acceptance of the concordat by the majority. There are also conditions of concordat, that depends on the majority of the positive votes as anticipated in the law and aimed at protecting of the creditors, who are in minority. The most important approval condition that protects the creditors, who remain in minority, is being of the proposal proportionate to the resources. According to this approval condition, the debtor is required to pay his/her debts at the highest level that will satisfy the creditors in accordance with his/her financial capabilities

Key Words: Concordat, concordat resources, bankruptcy

KAYNAKÇA

AKİL, Cenk, Sorularla Adi Konkordato, 1. Baskı, Ankara 2019.

AKYÜREK, Ayhan / **AKYÜREK**, REMZİYE, Konkordato Hukuku, 1. Baskı, Ankara 2019.

ALBAYRAK, Hakan, İflas Dışı Adi Konkordatoda Konkordato Mühletinin Sözleşmeler Bakımından Sonuçları, 1. Baskı, Ankara 2020.

ALTAY, Sümer / **ESKİOCAK**, Ali, Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku, 5. Baskı, İstanbul 2019.

ATALAY, Oğuz / **ATALI**, Murat / **ERDOĞAN** / Ersin, Üçüncü Kişi Rehniyle Güvence Altına Alınmış Olan Alacakların Borçlunun Konkordato Nisabında Dikkate Alınıp Alınamayacağı Meselesi, Lexpera Blog, Yayın Tarihi: 16/10/2020 (Atıf Şekli: Atalay/Atalı/Erdoğan, Lexpera Blog).

ATALAY, Oğuz, “Konkordato Reformu Hakkında Değerlendirmeler”, 7101 Sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler, (Editör: ÖZEKES, Muhammet), 1. Baskı, İstanbul 2018.

BELGESAY, Mustafa Reşit, İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2. Cilt, İstanbul 1956.

BERKİN, Necmettin M., İflas Hukuku, 4. Baskı, İstanbul 1972.

BUDAK, Ali Cem / **KALE**, Serdar, Konkordato Komiserinin Kontrol Listesi, 1. Baskı, Ankara 2019.

BURULOĞLU, Enver / **REYNA**, Yuda, Konkordato Hukuku ve Tatbikat, 1. Baskı, İstanbul 1968.

BÜKEM, Zeynel Abidin, Tatbikatta Konkordato, 1. Baskı, İstanbul 1963.

DOĞAN, Emsalgül, Konkordatonun Tasdiki Yargılaması, 1. Bası, Ankara 2020.

ERİŞ, Gönen, Uygulamalı İflas ve Konkordato Hukuku, 1. Baskı, Ankara 1991.

KALE, Serdar, “7101 Sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Çerçevesinde İflas Dışı Adi Konkordato”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 1, Bahar 2018, Sayfa Aralığı: 213-270 (Atıf Şekli: Kale, Makale).

KALE, Serdar, Sorularla Konkordato (İflas Dışı ve İflas İçi Adi Konkordato), 1. Baskı, İstanbul 2017 (Atıf Şekli: Kale, Sorularla Konkordato).

KARAKAŞ, Cemal Fazıl, “Borca Batık Olmayan Borçlunun Tenzilat Konkordatosu İstemi ve Seçenekli Konkordato Projesi”, Medeni Usul ve İcra ve İflas Hukuku Dergisi, Cilt : 16, Sayı: 47, 2020, Sayfa Aralığı: 767-802.

KOÇ, Evren / **KONURALP**, Cengiz Serhat / **CANDEMİR**, Mehmet Ünsal, 7327 Sayılı Kanun ile 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunu’nun Konkordatoya İlişkin Hükümlerinde Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi, 1. Baskı, İstanbul 2021.

KURU, Baki, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, Ankara 2013 (Atıf Şekli: Kuru, El Kitabı).

KURU, Baki, İcra ve İflas Hukuku, 4. Cilt, 3. Baskı, İstanbul 1997 (Atıf Şekli: Kuru, Cilt-4).

KURU, Baki, İflas ve Konkordato Hukuku, 3. Baskı, İstanbul 1992 (Atıf Şekli: Kuru, İflas ve Konkordato Hukuku).

MUŞUL, Timuçin, İcra ve İflas Hukuku, 2. Cilt, 5. Baskı, Ankara 2013.

NACAR, Mehmet Alper, Konkordatoda İmtiyazlı Alacaklar, 1. Baskı, Ankara 2021.

ÖKTEMER, Y. Semih, “Konkordatoda Teminat Sorunu”, Yargıtay Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 1, Ocak 1977, s. 159-164.

ÖZTEK, Selçuk, Adi Konkordatoda Üçüncü Kişi Rehninin Akıbeti Hakkında Bazı Düşünceler, Legal Blog, Yayın Tarihi: 09.09.2020 (Atıf Şekli: ÖzteK, Legal Blog).

ÖZTEK, Selçuk / **BUDAK**, Ali Cem / **TUNÇ YÜCEL**, Müjgan / **KALE**, Serdar, **YEŞİLOVA**, Bilgehan / Yeni Konkordato Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2019 (Atıf Şekli: Yazar, ÖzteK - Konkordato Şerhi).

PEKCANITEZ, Hakan / **ERDÖNMEZ**, Güray, 7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, 1. Baskı, İstanbul 2018.

PEKCANITEZ, Hakan / **ATALAY**, Oğuz / **SUNGURTEKİN ÖZKAN**, Meral / **ÖZEKES**, Muhammet, İcra ve İflas Hukuku, 11. Baskı, Ankara 2013.

PEKCANITEZ, Hakan, Medeni Usul ve İcra-İflas Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili, 1. Baskı, Ankara 1994.

POSTACIOĞLU, İlhan E., Konkordato, İstanbul 1965.

SARISÖZEN, M. Serhat, Konkordato, 5. Baskı, Ankara 2021.

TANRIVER, Süha / **DEYNEKLİ**, Adnan, Konkordatonun Tasdiki, 1. Baskı, Ankara 1996.

TANRIVER, Süha, “İflas Dışı Konkordatoya İlişkin Güncel Sorunlar ve Bazı Değerlendirmeler”, Makalelerim II, Ankara 2011 (Atıf Şekli: Tanriver, Makale).

TANRIVER, Süha, Konkordato Komiseri, 1. Baskı, Ankara 1993.

TAŞPINAR AYVAZ, Sema, İcra-İflas Hukukunda Yeniden Yapılandırma, 1. Baskı, Ankara 2005.

TAŞPOLAT TUĞSAVUL, Melis, “Konkordatoda Nisabın Belirlenmesi”, Prof. Dr. Necmettin M. Berkin’e Armağan, İstanbul 2021.

TUNÇ YÜCEL, Müjgan, Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları, 1. Baskı, İstanbul 2020.

TUNÇ YÜCEL, Müjgan, Üçüncü Kişinin Malı Üzerindeki Rehinle Temin Edilen Alacağın Konkordatodaki Durumu, Lexpera Blog, Yayın Tarihi: 30/03/2021 (Atıf Şekli: Tunç Yücel, Lexpera Blog).

UYANIK, Atilla, Konkordato, 1. Baskı, Ankara 2018.

UYAR, Talih, Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri, 2. Baskı, Ankara 2019.

ÜSTÜNDAĞ, Saim, İflas Hukuku, 6. Baskı, İstanbul 2002.

YILDIRIM, Mehmet Kamil / **DEREN-YILDIRIM**, Nevhis, İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, İstanbul 2015.

GİRİŞ

Konkordato, 1929 yılında kabul edilmiş olan ilk İcra ve İflas Kanunundan itibaren hukukumuzda var olan bir kurumdur. Fakat konkordato, 2004 yılında yürürlüğe giren 4949 sayılı Kanunla İcra ve İflas Kanununda yapılan değişiklikler sonucunda işlevsiz hale gelmiştir. 4949 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerin konkordatoyu işlevsiz hale getirmesinin en büyük nedeni, konkordato mühlet süresinin en fazla beş ay olarak öngörülmesidir. Kurumun işlevsiz hale gelmesinin diğer bir nedeni ise, konkordatoya göre daha az meşakkatli olan “iflasın ertelenmesi” kurumunun işlevsel hale getirilmesidir. Artık borçlular, haciz ve muhafaza baskısından en fazla beş ay koruyan ve bu beş aylık süre içerisinde çok sayıda prosedürün atlanmasını gerektiren konkordato kurumu yerine, sürecin yönetimi ve devamı açısından konkordatoya göre kat be kat daha kolay olan iflasın ertelenmesi yolunu tercih etmeye başlamışlardır. 4949 sayılı Kanunla birlikte sıkça başvuru alan kurum haline gelen iflasın ertelenmesi kurumu süreç içerisinde maalesef dürüst borçlulardan daha çok iflasın ertelenmesine özgü tedbirlerden faydalanarak alacaklıların zararına hareket eden borçluların başvurduğu bir kurum haline gelmiştir. Bu kötü uygulamalara bağlı olarak 2016 yılında çıkarılan 669 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile, olağanüstü hal süresince iflasın ertelenmesi kurumuna başvuru yasaklanmıştır. Nihayetinde olağanüstü halin devam ettiği süreçte 15/03/2018 tarihli ve 30361 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe sokulan 7101 sayılı İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile iflasın ertelenmesi kurumu tamamıyla yürürlükten kaldırılmıştır. İflasın ertelenmesine ilişkin hükümleri yürürlükten kaldıran 7101 sayılı Kanunla, konkordatoya ilişkin hükümlerde ise köklü değişiklikler yapılmış, konkordato kurumu işlevsel hale getirilmiştir. Olağanüstü hal döneminde iflasın ertelenmesi kurumuna başvuruların yasaklanmış olmasına bağlı olarak oluşan birikmenin de etkisiyle 2018 yılında yeni hükümlere göre konkordato başvurularında büyük bir artış yaşanmıştır. Konkordato öylesine gündeme oturmuştur ki uzmanlığı icra ve iflas hukuku olmayan akademisyenler dahi kitap çıkarma telaşesine kapılmış, bölge bilirkişilik kurullarında oluşturulan konkordato komiserliği siciline rekor başvurular yapılmıştır. Bu süreçte sırf İstanbul Bilirkişilik Bölge Kurulunun konkordato komiserliği siciline 1767 kişi tarafından kayıt yapılmıştır.

Neyse ki 2020 yılı itibariyle konkordato kurumu gündemden düşmeye başlamış, gelinen noktada konkordato başvuru sayıları, mahkemelerin iş yükü itibariyle kaldırabileceği seviyeye gelmiştir. Konkordato kurumunun aksayan yönleri mutlaka bulunmakla birlikte, mevcut uygulamaların, iflasın ertelenmesi dönemine nazaran alacaklıların çok daha lehine olduğu konusunda şüphe yoktur. İflasın ertelenmesi döneminde daha çok borçlunun çıkarları korunurken, konkordatoyla birlikte artık alacaklılar da söz sahibi olmaya başlamışlardır.

Konkordato, belli aşamalar dahilinde ve belli prosedürlerin gerçekleştirilmesiyle ilerleyen bir kurumdur. Çalışmamızın konusu olan iflas dışı adi konkordatoda her şey geçici mühlet talebiyle başlamaktadır. Geçici mühlet talep edilmesi halinde mahkeme sunulan belgelerde eksiklik olmadığını tespit ederse borçluya geçici mühlet verecek ve geçici komiser görevlendirmesi yapacaktır. Geçici mühlet ilk etapta üç aydır. Fakat bu süre borçlunun ve komiserin talebi üzerine iki ay daha uzatılabilir. Komiser, geçici mühlet süresi sonunda borçlunun konkordatoyu başarıya ulaştırıp ulaştıramayacağı konusunda mahkemeye rapor verecektir. Komiser raporu üzerine mahkeme konkordatonun başarıya ulaşabileceğine dair kanaat edinirse, borçluya bir yıllık kesin mühlet verecektir. Güçlük arz eden durumlarda komiserin veya borçlunun talebi üzerine kesin mühlet süresi altı ay daha uzatılabilecektir. Kesin mühlet süresi içerisinde komiser alacaklıların alacaklarını bildirmeleri için ilan yapacaktır. Alacaklılar tarafından alacakların bildirilmesi sonrasında komiser, kaydettirilen bu alacaklar hakkında borçlunun beyanını alacaktır. Borçlunun beyanı ile alacağı çekişmeli hale gelen alacaklılar olursa, bu alacaklılara, alacaklarının çekişmeli hale geldiği, Kanun'a göre çekişmeli hale gelen alacakları için mahkemeye başvuru imkanına sahip oldukları bildirilecektir. Alacağı çekişmeli hale gelen alacaklıların mahkemeye başvurmaları ve mahkemece taleplerle ilgili olarak karar verilmesi halinde konkordato komiseri tarafından alacaklılar toplantısı için hazırlıklara başlanacaktır. Komiser, alacaklılar toplantısı için Kanun'da öngörülen ilanları yapacak ve nihayetinde alacaklılar toplantısını gerçekleştirecektir. Alacaklılar, alacaklılar toplantısında veyahut alacaklılar toplantısından sonraki yedi günlük süre içerisinde, konkordato projesine yönelik olumlu veya olumsuz görüşlerini komisere bildirebileceklerdir. Komiser, alacaklıların konkordato projesine yönelik görüşlerini

beyan edebilecekleri yedi günlük iltihak süresini takip eden yedi günlük süre içerisinde, konkordatonun tasdikinin uygun olup olmadığına dair tespitleri içeren gerekçeli raporunu mahkemeye sunacaktır. Gerekçeli raporun sunulmasından sonra mahkeme tasdik yargılamasına başlayacak ve nihayetinde, konkordatonun tasdikinin uygun olup olmadığına dair karar verecektir. İşte bu çalışmada esas itibariyle, mahkemece konkordatonun tasdikine karar verilebilmesi için gerekli şartlar incelenecektir. Çalışmamızda bunun haricinde, konkordatonun tasdiki yargılaması ve tasdik yargılaması sonunda verilecek kararlar ile bu kararlara karşı başvurulabilecek kanun yolları hakkında açıklamalar yapılacaktır.

Bu çalışma temel olarak beş başlıktan oluşmaktadır. Bu başlıkların ilkinde, çalışmamızda tasdik şartlarının incelendiği “iflas dışı adi konkordato”nun, konkordato kurumu içerisindeki yeri açıklanacaktır. İkinci temel başlıkta, konkordatonun tasdiki şartları sıralanacak ve her bir tasdik şartı ayrı ayrı incelenecektir. Üçüncü temel başlıkta, mahkemece konkordatonun tasdiki şartlarını inceleneceği evre hakkında açıklama yapılacaktır. Dördüncü temel başlıkta, mahkemece tasdik talebi hakkında verilebilecek kararların içeriği ayrıntılarıyla ortaya konulacaktır. Beşinci temel başlıkta ise, konkordatonun tasdiki talebinin kabulüne veya reddine ilişkin verilen kararlara karşı başvurulabilecek kanun yolları açıklanacaktır.

I. KONKORDATONUN BİR TÜRÜ OLARAK İFLAS DIŞI ADI KONKORDATO

Konkordato farklı kriterler esas alınarak farklı şekillerde tasnif edilmektedir. Bu tasnif çeşitlerin ilki, konkordatonun mahkeme kararıyla gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğine göre yapılmaktadır. Doktrinde bu ayrıma kısaca, mahkeme içi konkordato ve mahkeme dışı konkordato denmektedir¹.

Mahkeme dışı konkordato, alacaklılar ve borçlu arasında yapılan bir sözleşmeyle oluşan ve sadece sözleşmeyi imzalamış olan alacaklıları bağlayan bir konkordato türüdür². Mahkeme içi konkordato ise, mahkemenin kararıyla geçerlilik kazanan ve konkordatoya olumlu oy versin vermesin bütün alacaklıları bağlayıcı sonuç doğuran bir konkordato türüdür.

Mahkeme içi konkordato da kendi içerisinde, adi (alelade) ve mevcudun terki suretiyle konkordato şeklinde ikiye ayrılır. Adi konkordato, alacaklıların para ile tatminini hedefler. Mevcudun terkini suretiyle konkordatoda ise alacaklılara, borçlunun malvarlığı üzerinde tasarruf etmek veya bu malların tamamını ya da bir kısmını üçüncü kişiye devretmek yetkisi verilir³.

Adi konkordato ise yapılış zamanına göre kendi içerisinde iflas içi konkordato ve iflas dışı konkordato olarak ikiye ayrılır⁴. İflas içi adi konkordato, adından da anlaşılabilirliği gibi, borçlu tarafından iflas kararı verildiği durumlarda iflas prosedürü içerisinde başvurulabilecek bir konkordato türüdür. Hazırlanan bu çalışmanın konusunu oluşturan iflas dışı adi konkordatoda ise, borçlu hakkında verilmiş bir iflas

¹ **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 3; **Akil**, s. 32.

² **Berkin**, s. 524.

³ **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 5; **Tanrıver**, Makale, s. 259.

⁴ **Kuru**, El Kitabı, s. 1445.

kararı mevcut olmamalıdır. Konkordato başvurularının tamamına yakını, iflas dışı adi konkordatoya aittir.

II. KONKORDATONUN TASDİKİ KAVRAMI

İcra ve İflas Kanununun⁵ 287. maddesinin birinci fıkrasına göre, konkordato talebi üzerine mahkeme, 286. maddede belirtilen belgelerin eksiksiz olarak mevcut olduğunu tespit ettiğinde derhâl geçici mühlet karar verecektir. Aynı maddenin üçüncü fıkrasında, geçici mühlet kararıyla birlikte konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığının anlaşılabilmesi için geçici komiser görevlendirmesi yapılacağı düzenlenmiştir.

Geçici mühlet süresi üç aydır. Fakat 287. maddenin dördüncü fıkrasında, üç aylık geçici mühlet süresi dolmadan önce borçlunun veya komiserin, geçici mühletin en fazla iki ay daha uzatılmasını talep edebilmesi öngörülmüştür.

Mahkeme geçici mühletin sonunda konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğuna kanaat getirmesi halinde -Kanun'un 289. maddesinin üçüncü fıkrasına göre- borçluya bir yıllık kesin mühlet verecektir ve yeni bir görevlendirme yapılmasını gerektiren bir durum olmadığı takdirde geçici komiser veya komiserlerin görevine devam etmesine hükmedecektir. Aynı maddenin ikinci fıkrası uyarınca, mahkeme kesin mühlet verirken, geçici komiserin sunacağı raporu ve alacaklıların itirazlarını da dikkate alacaktır.

Kesin mühlet süresi bir yıl olmakla birlikte, 289. maddenin beşinci fıkrasında, güçlük arz eden özel durumlarda kesin mühletin borçlunun veya komiserin talebi üzerine altı aya kadar uzatılabileceği düzenlenmiştir.

⁵ Çalışmamızda İcra ve İflas Kanunundan kısaca “Kanun” şeklinde bahsedilecektir.

Kesin mühlet içerisinde gerçekleştirilmesi gereken ilk iş, alacaklıları alacaklarını bildirmeye davettir. Bu davet prosedürü, Kanun'un 299. maddesinde düzenlenmiştir. Maddeye göre, komiser tarafından 288. madde uyarınca yapılacak ilanla alacaklılar, ilan tarihinden itibaren onbeş gün içinde alacaklarını bildirmeye davet olunurlar. Aynı maddede, ilanın birer suretinin adresi belli olan alacaklılara posta yoluyla gönderilmesi öngörülmüştür.

Kanun'un 299. maddesine göre gerçekleştirilen ilan üzerine alacak kayıtlarının tamamlanmasının ardından -300. madde gereğince- kaydettirilen alacaklar hakkında borçlunun beyanı alınacaktır.

Borçlunun beyanı ile alacağı çekişmeli hale gelen alacaklılar olursa, bu alacaklılara, alacaklarının çekişmeli hale geldiği ve çekişmeli hale gelen alacakları bakımından konkordato oylamasına katılmak için -302. maddenin altıncı fıkrasına göre- mahkemeye başvuru imkanına sahip oldukları bildirilecektir. Çekişmeli hale gelen alacağının konkordato nisabında dikkate alınması için talepte bulunan alacaklılar bulunması durumunda mahkeme 302. maddenin altıncı fıkrası uyarınca karar tesis edecektir. Mahkeme burada maddi hukuka ilişkin değil, yalnızca ilgili alacaklının konkordato nisabına hangi tutardan dahil edileceğine ilişkin bir karar verecektir.

Çekişmeli alacaklarla ilgili sürecin tamamlanmasının ardından komiser alacaklıları bu kez -Kanun'un 301. maddesi gereğince- konkordato projesini müzakere etmek üzere toplantıya davet edecektir. İlgili maddede, toplantı gününün ilândan en az on beş gün sonra olması öngörülmüştür.

Alacaklılar toplantısı, 301. madde uyarınca gerçekleştirilen ilanda belirtilen yer, gün ve saatte komiserin başkanlığında gerçekleştirilecektir. Komiser -Kanun'un 302. maddenin birinci fıkrası gereğince- alacaklılar toplantısında borçlunun durumu hakkında rapor verecektir. 302. maddenin ikinci fıkrasına göre borçlu da gerekli açıklamaları yapmak üzere toplantıda hazır bulunmaya mecburdur. Aynı fıkranın yedinci fıkrasına göre alacaklılar, konkordato projesinin kabulü veya reddi yönündeki görüşlerini komiser tarafından alacaklılar toplantısına sunulan cetvelleri imzalamak

suretiyle bildirebileceklerdir. Aynı fıkra, toplantının bitimini takip eden yedi gün içinde de konkordato projesinin kabulü veya reddi yönündeki oyların bildirilebileceği düzenlenmiştir. Kanun'daki bu yedi günlük süre "iltihak süresi" olarak tanımlanmaktadır.

Kanun'un 302. maddesinin son fıkrasına göre komiser, iltihak süresinin bitmesinden itibaren en geç yedi gün içinde konkordatoya ilişkin bütün belgeleri, konkordato projesinin kabul edilip edilmediğine ve tasdikinin uygun olup olmadığına dair gerekçeli raporunu mahkemeye tevdi edecektir. Gerekçeli raporun sunulmasından sonra mahkeme 304. maddenin birinci fıkrasına göre tasdik yargılamasına başlayacak ve nihayetinde konkordatonun tasdikinin uygun olup olmadığına dair karar verecektir.

Görüldüğü üzere, konkordatonun tasdiki, geçici mühlet talebiyle başlayan sürecin son aşamasıdır. Projeyi kabul etmeyen alacaklıları da bağlayıcı etkisi bulunması sebebiyle cebri bir kurum olan konkordatoda hüküm ve sonuçlar konkordatonun tasdiki ile ortaya çıkacaktır. Bu nedenle, belli sürelerle bağlı olarak belli bir prosedür içinde ilerleyen konkordato kurumunda amaçlanan "konkordatonun tasdiki" dir. Mahkeme, tasdik koşullarının oluşup oluşmadığını inceleyerek vereceği kararla, alacağı konkordatoya tabi olan tüm alacaklılar bakımından bağlayıcı etkisi bulunan hukuki bir durum yaratacaktır. Aslında burada mahkeme, alacaklıların çoğunluğu tarafından kabul edilen projeyi, projeyi kabul etmeyen alacaklıların da haklarını gözeterek onaylamaktadır. Kısaca, konkordatonun tasdiki, alacaklıların çoğunluğu tarafından projenin kabul edilmesi ve diğer şartların da sağlanmasına bağlı olarak projenin mahkemece onaylanmasıdır ve bu şekilde konkordatoya tabi alacaklılar alacaklarını artık konkordatonun tasdiki kararına göre tahsil etmeye başlayacaklardır.

III. KONKORDATONUN TASDİKİ ŞARTLARI

A. GENEL OLARAK

Kanun'un 305. maddesinin başlığı "*Konkordatonun tasdiki şartları*" dır. Bu maddede tasdik kararı verilmesi için hep birlikte bulunması gereken beş şarta yer verilmiştir. Fakat 305. maddede açıkça tasdik şartı olarak sayılmamışsa da konkordatoya ilişkin diğer hükümlerden ve konkordato kurumunun özünden çıkarılabilecek başkaca tasdik şartları da bulunmaktadır. Çalışmamızda önce 305. maddede düzenlenen tasdik şartları, sonrasında ise konkordatoya ilişkin diğer hükümlerden ve konkordato kurumunun özünden çıkarılan diğer tasdik şartları incelenecektir.

B. KANUN'UN 305. MADDESİNDE DÜZENLENEN TASDİK ŞARTLARI

1. Genel Olarak

Kanun'un 305. maddesinde, konkordatonun tasdiki için gerekli şartlar şu şekilde düzenlenmiştir:

"302 nci madde uyarınca yapılan toplantıda ve iltihak süresi içinde verilen oylarla kabul edilen konkordato projesinin tasdiki aşağıdaki şartların gerçekleşmesine bağlıdır:

a) Adi konkordatoda teklif edilen tutarın, borçlunun iflâsı hâlinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla olacağının anlaşılması; malvarlığının terki suretiyle konkordatoda paraya çevirme hâlinde elde edilen hasılat veya üçüncü kişi tarafından teklif edilen tutarın iflâs yoluyla tasfiye hâlinde elde edilebilecek bedelden fazla olacağının anlaşılması.

b) Teklif edilen tutarın borçlunun kaynakları ile orantılı olması (bu kapsamda mahkeme, borçlunun beklenen haklarının dikkate alınıp alınmayacağını ve alınacaksa ne oranda dikkate alınacağını da takdir eder).

c) Konkordato projesinin 302 nci maddede öngörülen çoğunlukla kabul edilmiş bulunması.

d) 206 ncı maddenin birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklıların alacaklarının tam olarak ödenmesinin ve mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçların ifasının, alacaklı bundan açıkça vazgeçmedikçe yeterli teminata bağlanmış olması (302 nci maddenin altıncı fıkrası kıyasen uygulanır).

e) Konkordatonun tasdikinin gerektirdiği yargılama giderleri ile konkordatonun tasdiki durumunda alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan para üzerinden alınması gereken harcın, tasdik kararından önce, borçlu tarafından mahkeme veznesine depo edilmiş olması.

Mahkeme konkordato projesini yetersiz bulursa kendiliğinden veya talep üzerine gerekli gördüğü düzeltmenin yapılmasını isteyebilir.”

Yukarıda sıralandığı üzere, kanun koyucu 305. maddede konkordatonun tasdikine karar verilebilmesi için beş şart öngörmüştür. Yani konkordato projesinin alacaklıların Kanun’da öngörülen çoğunluğu tarafından kabul edilmiş olması, konkordato projesinin tasdiki için başlı başına yeterli değildir. Tasdik, yukarıda sıralanan şartların bir bütün olarak sağlanması halinde mümkün olabilecektir⁶.

Yukarıda yer verilen madde hükmünden görülebileceği gibi kanun koyucu 305. maddenin birinci fıkrasında “302 nci madde uyarınca yapılan toplantıda ve iltihak süresi içinde verilen oylarla kabul edilen konkordato projesinin tasdiki aşağıdaki şartların gerçekleşmesine bağlıdır:” ifadelerine yer vermiş olmasına rağmen, (c) bendinde tekrardan “Konkordato projesinin 302 nci maddede öngörülen çoğunlukla kabul edilmiş bulunması.” düzenlemesine yer vermiştir. Kanun koyucunun

⁶ Şartlardan birinin diğerine üstünlüğü yoktur (**Kale**, Sorularla Konkordato, s. 55).

burada tekrara düştüğü anlaşılmakta olup birinci fıkranın “302 nci madde uyarınca yapılan toplantıda ve iltihak süresi içinde verilen oylarla kabul edilen konkordato projesinin tasdiki için aşağıdaki şartların da gerçekleşmiş olması gereklidir.” şeklinde düzenlenmesi gerekirdi.

Aşağıda, Kanun’un 305. maddesinde düzenlenen tasdik şartları, maddede öngörülen sıraya uygun olarak ele alınacaktır.

2. Maddede Öngörülen Tasdik Şartlarının İncelenmesi

a. Konkordatonun Olası Bir İflasa Nazaran Alacaklıların Lehine Olması

1. Genel Olarak

Kanun’un 305. maddesinin ilk fıkrasının (a) bendi gereğince, adi konkordatoda teklif edilen tutar, borçlunun iflası halinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla olmalıdır. Görüldüğü gibi kanun koyucu burada konkordatonun tasdikine karar verilebilmesi için, konkordatonun olası bir iflasa nazaran alacaklıların daha lehine olması gerektiğini düzenlemiştir.

Kanun’un gerekçesinde, bu tasdik şartının borçlunun gerçekte iflasa tabi bir kimse olmasını gerektirmediği, burada varsayımsal olarak borçlu iflas etseydi, alacaklıların elde edebileceği miktarın ne olacağı konusunda bir tespitle bulunulacağı belirtilmiştir. Yani Kanun’un gerekçesine göre, iflasa tabi olmayan borçlular yönünden varsayımsal olarak sanki borçlu iflasa tabi bir kişi imişçesine değerlendirme yapılması gerekmektedir⁷.

⁷ Doktrinde *Doğan*, iflasa tabi olmayan borçlular bakımından bu şartın, borçlunun konkordatoda teklif ettiği tutarın, hakkında başlatılacak takipler sonucu yapılacak hacizler üzerine alacaklıların elde edebilecekleri paydan daha fazla olması gerektiği şeklinde anlaşılabileceğini de savunmuştur. Bkz. **Doğan**, s. 89.

2. Tasdik Şartıyla Amaçlanan

Kanun’da öngörülen bu şartla, alacaklıların olası bir iflasa nazaran daha kötü bir duruma düşürülmemesi hedeflenmektedir⁸. Bu şekilde, dürüst borçlunun konkordato ile korunması hedef tutulurken ölçünün kaçırılmayarak alacaklıların iflas sonunda elde edebilecekleri paydan yoksun bırakılmalarına yol açılmaması sağlanmak istenmektedir⁹. Bu rasyonel ölçü, borçlu ile alacaklı arasında adaletli bir yarar dengesinin kurulmasına olanak sağlamaktadır¹⁰.

Bu tasdik şartı ile, konkordatoya olumlu oy vermemiş veya borçlunun kayıtlarında yer almaması ve alacak kaydı yaptırmaması nedeniyle konkordato oylamasına katılamayan alacaklıların hakları korunmuş olmaktadır. Zira konkordato, bu alacaklılar için de bağlayıcılık arz edecektir¹¹.

Doktrinde *Atalay*, Kanun’da öngörülen bu tasdik şartının Kanun metninden çıkarılması gerektiğini, alacaklıların Kanun’da öngörülen çoğunluğu kabul ediyorsa, iflasa nazaran daha az bir oranla tatmin ile de konkordatonun mümkün olabileceğini, zira konkordatonun, alacaklıların Kanun’da aranan çoğunluğunun iradesinin hakim kılınacağı bir usul olduğunu savunmaktadır¹². *Atalay*’ın burada çoğunluğun iradesinin hakim kılınması gerektiğini belirtirken azınlığın haklarını bir kenara bıraktığı anlaşılmaktadır. Kanaatimizce, yalnızca borçludan yana olan alacaklıların görüşünü önceleyen bu bakış açısı yerinde değildir. Konkordato ile mutlaka konkordatoyu kabul etmeyen alacaklıların haklarının da korunması gerekmektedir. Nitekim konkordato, konkordatoyu kabul etmeyen alacaklıların menfaatleri bir kenara bırakılıp yalnızca borçluya hizmet edecek bir müessese değildir. Tasdik edilecek konkordato ile, projeye

⁸ Alacaklılar yönünden en kötü senaryo borçlunun iflası olup bu nedenle karşılaştırma iflas ihtimaline göre yapılmalıdır (*Akyürek/Akyürek*, s. 475); *Belgesay*, s. 511; *Kale*, Sorularla Konkordato, s. 49; *Doğan*, s. 87.

⁹ *Doğan*, s. 87.

¹⁰ *Altay/Eskiocak*, s. 132.

¹¹ *Budak/Kale*, Öztekin-Konkordato Şerhi, s. 529; *Uyanık*, s. 262.

¹² *Atalay*, s. 122 .

olumlu oy vermeyen alacaklıların, en kötü senaryonun yani iflasın gerçekleştiği bir durumdan daha kötü bir duruma sokulmaması şarttır.

3. İncelemenin “Tutara” İndirgenmemesi Gerekliliği

Kanun’da “adi konkordatoda teklif edilen tutarın, borçlunun iflası halinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla olacağının anlaşılması” dendiğinden, uygulamada muhtemel bir iflas ile konkordatonun tasdiki ihtimali karşılaştırılırken meselenin yalnızca “tutara” indirgenmediği gözlemlenmektedir. Örneğin, borçlunun alacaklılarına alacaklarının %70’ini konkordatonun tasdikinden başlamak üzere 12 aylık dönemde aylık eşit taksitler halinde ödemeyi teklif ettiği bir durumda, konkordato komiserlerinin veya tasdik aşamasında görevlendirilen bilirkişilerin, olası bir iflas halinde adi alacaklıların alacaklarına kavuşma oranının %80 olacağını belirterek “adi konkordatoda teklif edilen tutarın, borçlunun iflası halinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla olması” şartının sağlanamadığını raporladıkları görülmektedir. Ülkemizde iflas tasfiyelerinin 3-4 yıldan önce tamamlanamadığı bir gerçektir. Yine ülkemizin enflasyonist bir yapısının bulunduğu da malumdur. Az önce yer verilen örnekte konkordatonun tasdiki halinde adi alacaklılar alacaklarının %70’ini 1 sene içerisinde tahsil edebileceklerken, olası bir iflas halinde alacak tahsilatı yapabilmeleri 3-4 yıl sonra mümkün olabilecektir. Bu durumda, verilen örnekte, konkordatonun tasdiki tarihinden hemen sonra başlayacak taksit ödemeleri ile alacaklarının %70’ini 1 yıl içerisinde tahsil edebilecek olan adi alacaklıların konkordato ile ulaşacakları tatmin düzeyinin, iflas durumunda 3-4 yıl sonra alacaklarının %80’ini tahsil etmeleri halinde ulaşacakları tatmin düzeyinden daha yüksek olacağı kolaylıkla söylenebilir. Dolayısıyla, konkordato ile olası bir iflas durumu değerlendirilirken, meselenin yalnızca “tutara” indirgenmemesi gerekmektedir.

Kanaatimizce, bu tasdik şartının yukarıda anlatılan çerçevede yanlış anlaşılmasının yalnızca Kanun’un lafzına bakılmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Esasında bu tasdik şartı “*Konkordatonun Olası Bir İflası Nazaran Alacaklıların Lehine Olacağının Anlaşılması*” şeklinde kaleme alınmış olsaydı,

meselenin yalnızca iflas halinde ne kadar tutar, konkordatonun tasdiki halinde ise ne kadar tutar tahsil edileceğinden ibaret olmadığı, önemli olanın, alacaklının, olası bir iflasa nazaran daha kötü bir duruma düşürülmemesi olduğu daha kolay anlaşılabilirdi.

4. Konkordatonun İflasa Nazaran Alacaklıların Lehine Olup Olmadığının Tespitinde İzlenebilecek Yöntem

Konkordatonun iflasa nazaran alacaklıların lehine olup olmadığının tespiti oldukça teknik bir konudur. Bu yönüyle, iflas halinde varlıkların %50'sinden paraya çevrilebileceği genel kabulüyle yapılacak tespitler neticesinde sağlıklı bir sonuç elde etmek mümkün değildir. Aşağıda konkordatonun iflasa nazaran alacaklıların lehine olup olmadığının nasıl tespit edilebileceği hakkında açıklamalarda bulunulacaktır.

Konkordatonun iflasa nazaran alacaklıların lehine olup olmadığını anlamak için öncelikle, iflas halinde borçlunun varlıklarının paraya çevrilmesi ve alacaklarının tahsili sonrasında iflas masasına intikal edecek muhtemel tutar bulunmalıdır. Bu tutar bulunurken şu şekilde bir yol izlenebilir:

- Borçlunun kasasında ve banka hesabında bulunan paraların iflas halinde doğrudan iflas masasına intikal edeceği açıktır. Bu nedenle kasada ve banka hesabında fiili olarak bulunan paraların iflas halinde herhangi bir kayba uğramayacağı kabul edilerek bunların tamamının iflas masasına intikal edeceği kabul edilmelidir.
- Konkordato talep eden borçlunun alacakları tam olarak belirlenmeli, bu belirleme yapıldıktan sonra iflas halinde alacakların tahsili suretiyle ne miktardaki bir tutarın iflas masasına intikal edeceği yaklaşık olarak belirlenmelidir. Bu belirleme yapılırken, alacaklı olunan kimselerin geçmiş dönemlerde borç ödeme konusunda nasıl bir performans gösterdiğine, bilinebilecek durumda ise alacaklı olunan kimselerin ekonomik durumuna, bu alacakların ne zamandan bu yana tahsil edilemediğine bakılmalıdır.

- Borçlunun fiilen mevcut olan maddi duran varlıklarının listesi çıkarılmalıdır. Maddi duran varlıkların kapsamına, taşınmazlar, taşıtlar, makine ve teçhizatlar ile demirbaşlar girmektedir. İflas halinde maddi duran varlıkların paraya çevrilmesinden iflas masasına ne tutarda para girişi olacağını anlayabilmek için öncelikle maddi duran varlıkların güncel rayiç değerlerinin bilinmesi gerekmektedir. Maddi duran varlıkların güncel rayiç değerleri belirlendikten sonra, maddi duran varlıkların nitelikleri dikkate alınarak iflas halinde satışlarından ne tutarda nakit sağlanabileceği değerlendirilmelidir. İflas halinde bu varlıkların ihalelerinin (veya pazarlıkla satışlarının) hemen gerçekleşmeyeceği dikkate alınarak, ihale (veyahut pazarlıkla satış) anına kadar bir kısım malların değerinde artış yaşanacağı, bir kısım malların değerinde ise kayıplar yaşanacağı göz ardı edilmemelidir. Bu durum dikkate alınarak, maddi duran varlıkların içerisinde yer alan taşınmazların ve taşıtların iflas halinde rayiç değerinin yaklaşık %70-%80'inden alıcı bulabileceği kabul edilebilir. Makine ve teçhizatların ihalelerine taşınmaz ve taşıt ihalelerine kıyasla daha az rağbet gösterildiğinden, bunların rayiç değerinin %50-%60'ından alıcı bulabileceği varsayılabilir. İflas halinde en fazla değer kaybına uğrayan mallar ise demirbaşlardır. Bu nedenle demirbaşların iflas halinde rayiç değerinin %50'sinden alıcı bulabileceği kabul edilebilir.
- Borçlunun maddi olmayan duran varlıklarından değer ifade edebilecek varlıklar var ise, bu varlıklar yönünden de tespitlerde bulunulması gerekmektedir. Maddi olmayan duran varlıkların kapsamına, marka, patent, faydalı model, endüstriyel tasarım, şerefiye gibi fiziksel varlığı bulunmayan fakat borçluya ticari fayda veya ayrıcalık sağlayan varlıklar girmektedir. Örneğin, borçlunun sahip olduğu marka iflas halinde alıcı bulabilecek nitelikte bir marka ise, iflas halinde bu markanın satışı suretiyle iflas masasına intikal edebilecek muhtemel tutar belirlenmelidir.
- Borçlunun finansal kiralama konusu malları var ise bu mallar bakımından da inceleme yapmak gerekmektedir. 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanununun 28. maddesinin

birinci fıkrasına göre, kiracının iflası halinde iflas memuru, finansal kiralama konusu malın masadan tefrikine karar verecektir. Zira finansal kiralama konusu malın mülkiyeti, finansal kiralama şirketine aittir. Aynı Kanun'un 33. maddesinin birinci fıkrasına göre, sözleşmede aksi bir değer kararlaştırılmadıkça iade edilen malın satış bedelinin, vadesi gelmemiş finansal kiralama bedelleri ile varsa kiralayanın bunu aşan zararı toplamından yüksek olması durumunda aradaki fark kiralayan tarafından kiracıya ödenecektir. Bu durumda, finansal kiralama konusu mallar bakımından olası bir iflas halinde finansal kiralama şirketinin, finansal kiralama konusu malı satın vadesi geçmiş ve gelmemiş bütün alacaklarını ve varsa kira bedellerini aşan zararını tahsil ettikten sonra iflas masasına iade edeceği bir tutar kalıp kalmayacağının belirlenmesi gerekmektedir. Böylece, finansal kiralama konusu mallardan kaynaklı olarak iflas masasına intikal edecek tutar bulunup bulunmayacağı anlaşılabacaktır.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, iflas halinde iflas masasına intikal edecek muhtemel tutar belirlendikten sonra bu kez, iflas halinde hangi alacaklıya ne sırada ödeme yapılacağı dikkate alınarak nihayetinde adi alacaklıların alacaklarının ödenmesi için ne miktarda kaynak kalacağının hesaplanması gerekmektedir. Bu hesaplama yapılırken şu şekilde bir yol izlenebilir:

- Öncelikle, borçlunun rehinli borcu var ise, bu borçların listesi çıkarılmalıdır. Burada rehinli borç olarak dikkate alınacak borçlar, mülkiyeti borçluya ait olan mallarla güvence altına alınan borçlardır. Daha sonra, rehinli malların satışından rehinli alacaklıların alacaklarının ne kadarını tahsil edebilecekleri hesaplanmalıdır. Rehlinli malların satışından ne kadarlık bir tahsilat yapılabileceğinin belirlenmesi sırasında, daha önce iflas halinde iflas masasına intikal edecek tutar hesaplanırken ilgili rehinli malların hangi orandan paraya çevrilebileceği kabul edilmişse, burada da aynı oran dikkate alınmalıdır. Mesela, iflas halinde rehinli malın rayiç değerinin %70'i üzerinden satılabileceği kabul edilmişse, rehinli malın satışından rehinli alacaklının ne kadar tahsilat yapabileceği saptanırken, rehinli malın rayiç değerinin %70'i

üzerinden satılabileceği kabul edilmelidir. Rehinli malın satışından rehinli alacaklının ne tutarda tahsilat yapabileceği belirlendikten sonra, rehinli alacaklının rehin açığının kalıp kalmadığı belirlenmelidir. Zira rehinli alacaklının rehin açığı kalmışsa, açıkta kalan tutarlar iflasta adi alacak olarak değerlendirilecektir. Rehinli borç toplamı dikkate alınırken, rehinli malın muhtemel satış anına kadar işleyecek faiz de hesaplanmalıdır. Bu bentte yapılan açıklamalar doğrultusunda, iflas halinde rehinli alacaklıların toplamda ne tutarda tahsilat yapacağı belirlenmeli ve bu tutar, yukarıda anlatılan çerçevede iflas halinde iflas masasına intikal edecek muhtemel tutardan düşülmelidir. Ayrıca rehinli alacaklıların rehinle karşılanmayan alacakları varsa, bunların adi alacakların arasına eklenmesi unutulmamalıdır. Bu bentte yapılan açıklamaların bir örnekle açıklanmasında fayda bulunmaktadır. Borçlunun üzerinde ipotek bulunan bir taşınmazı bulunsun ve taşınmazın rayiç değeri 1 milyon TL, ipotek alacaklısının alacağı 800 bin TL, ipotek üst limiti ise 2 milyon TL olsun. Taşınmazın değeri 1 milyon TL, ipotek alacaklısının alacağı ise 800 bin TL olduğuna göre, henüz satış gerçekleştirilmeden önceki evrede, ipotek alacaklısının alacağının tamamının ipotekle teminat altında olduğu kolaylıkla söylenebilecektir. Fakat iflas halinde söz konusu taşınmazın rayiç değerinin %70'inden alıcı bulabileceği kabul edilirse, taşınmaz 700 bin TL'ye satılmış olacak ve böylece ipotek alacaklısının 100 bin TL tutarındaki alacağı rehinle karşılanamamış olacaktır. Bu örnek olayda, rehinli alacaklının alacağının 700 bin TL'sinin rehinle karşılandığı kabul edilecek, kalan bakiye alacak ise 206. maddede öngörülen 4. sıra kapsamında adi alacak olarak değerlendirilecektir¹³.

- İflas halinde iflas masasına intikal edecek tutardan rehinli alacaklıların alacaklarının ödenmesine ayrılacak tutar düşüldükten sonra kalan tutardan, mühletten sonra komiserin izniyle doğan borçlar düşülmelidir. Zira 308/c

¹³ Uygulamada komiserlerin genelde hatalı olarak, iflas durumunda rehinli malların satışı sonrasında rehinli alacaklıların adi alacağa dönüşecek alacakları olup olmayacağını araştırmadan, rehinli alacaklıların alacaklarının tamamı ödenebilecekmiş gibi hesaplamalar yaptıkları görülmektedir.

maddesinin dördüncü fıkrasına göre, mühletten sonra komiserin izniyle doğan borçlar iflasta 248. madde kapsamında masa borcu sayılır¹⁴. Geriye kalan tutardan ise, 206. maddede birinci, ikinci ve üçüncü sıradan alacaklı olarak düzenlenen imtiyazlı alacaklıların alacakları sırasıyla düşülmelidir¹⁵. Bu alacakların kapsamına çok sayıda alacak girebilecek olmakla birlikte, uygulamada bu nitelikteki alacaklar temel olarak, 206. maddede birinci sıra alacak olarak kabul edilen işçilik alacakları ile aynı maddede üçüncü sıra alacak olarak kabul edilen 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamındaki kamu alacaklarından oluşmaktadır.

- İflas halinde iflas masasına intikal edecek tutardan ilk olarak rehinli alacaklıların alacaklarının ödenmesine ayrılacak tutarın, akabinde mühletten sonra komiserin izniyle doğan borçların, daha sonra da sırasıyla 206. maddede birinci, ikinci ve üçüncü sırada düzenlenen imtiyazlı alacaklıların alacaklarının düşülmesiyle, iflas halinde adi alacaklıların alacaklarının ödenmesine ayrılacak tutar bulunmuş olacaktır.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde iflas halinde adi alacaklıların alacaklarının ödenmesine ayrılacak tutar bulunduktan sonra, bu tutar ile adi alacakların toplamı kıyaslanarak, iflas halinde adi alacaklıların alacaklarına kavuşma oranı

¹⁴ Masa borçları, iflas alacaklılarının alacaklarından önce ödenmesi gereken borçlardır.

¹⁵ **Birinci sıra: A)** İşçilerin, iş ilişkisine dayanan ve iflâsın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş ihbar ve kıdem tazminatları dahil alacakları ile iflâs nedeniyle iş ilişkisinin sona ermesi üzerine hak etmiş oldukları ihbar ve kıdem tazminatları, **B)** İşverenlerin, işçiler için yardım sandıkları veya sair yardım teşkilatı kurulması veya bunların yaşatılması maksadıyla meydana gelmiş ve tüzel kişilik kazanmış bulunan tesislere veya derneklere olan borçları, **C)** İflâsın açılmasından önceki son bir yıl içinde tahakkuk etmiş olan ve nakden ifası gereken aile hukukundan doğan her türlü nafaka alacakları.

İkinci sıra: Velâyet ve vesayet nedeniyle malları borçlunun idaresine bırakılan kimselerin bu ilişki nedeniyle doğmuş olan tüm alacakları; Ancak bu alacaklar, iflâs, vesayet veya velâyetin devam ettiği müddet yahut bunların bitmesini takip eden yıl içinde açılırsa imtiyazlı alacak olarak kabul olunur. Bir davanın veya takibin devam ettiği müddet hesaba katılmaz.

Üçüncü sıra: Özel kanunlarında imtiyazlı olduğu belirtilen alacaklar.

Bu nitelikteki alacaklar, aşağıda konkordato nisabında dikkate alınmayacak alacakların listelendiği bölümde detaylı açıklanmıştır.

hesaplanabilecektir. Adi alacak toplamı belirlenirken, rehinli malların satışı sonrasında rehinli alacaklıların alacaklarının bir kısmının, rehinli malın satışı suretiyle rehinli alacağın tamamının karşılanamamasına bağlı olarak adi alacağa dönüşebileceği hususu göz ardı edilmemelidir. Bu çerçevede bir hesaplama yapıldıktan sonra, adi alacaklıların, konkordatonun tasdiki halinde mi yoksa iflas halinde mi daha çok tatmin olacakları değerlendirilmelidir. Fakat bu değerlendirme yapılırken, ülkemizde iflas tasfiyelerinin uzun sürdüğü, uzun süren bu tasfiye nedeniyle ise alacaklıların alacaklarının enflasyon karşısında değer kaybına uğrayacakları göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle, yukarıda anlatılan yönteme göre bir hesaplama yapıldığında, iflas halinde adi alacaklıların alacaklarına kavuşma oranı konkordatoya nazaran daha yüksek çıkmışsa, bu durumda borçlunun iflas tasfiyesinin ortalama kaç yıl süreceğine ve bu süreçte alacaklıların alacaklarının enflasyon karşısında uğrayacağı kayıplara da bakılmalıdır. Mesela, borçlunun konkordatoya tabi borçlarının %70'ini konkordatonun tasdiki tarihinden başlamak üzere 36 aylık dönemde aylık eşit taksitler halinde ödemeyi teklif ettiği bir olayda, yukarıda anlatılan şekilde bir hesaplama yapıldığında iflas halinde adi alacaklıların alacaklarına kavuşma oranı %85 olarak tespit edilmişse, iflasın konkordatoya nazaran alacaklıların lehine olduğu şeklinde peşin bir kanaat açıklanmamalıdır. Verilen örnekte, konkordato tasdik edilse borçlu borçlarını ödemeye konkordatonun tasdikinden hemen sonra başlayacakken, iflas durumunda -açılacak kayıt kabul davaları nedeniyle- alacaklıların alacak tahsilatı yapmaları 4-5 yıldan önce mümkün olamayacaktır. Ülkemiz ekonomisinin her daim enflasyonist durumda olduğu nazara alındığında, verilen örnekte, konkordato tasdik edildiğinde alacaklarının %70'ini konkordatonun tasdikinden hemen sonra başlayacak taksitlerle 36 aylık dönemde tahsil edebilecek olan alacaklıların konkordato ile ulaşacakları tatmin düzeyinin, iflas durumunda 4-5 yıl sonra tamamlanacak tasfiye sonunda alacaklarının %85'ine kavuştuklarında ulaşacakları tatmin düzeyinden çok daha fazla olacağı kolaylıkla söylenebilir. Dolayısıyla, konkordatonun tasdiki ile olası bir iflas hali kıyaslanırken, yıllar içerisinde paranın değer kaybına uğrayacağı hususunun göz ardı edilmemesi gerekmektedir.

5. Seçilmiş Bölge Adliye Mahkemesi Kararının İncelenmesi

Uygulamada, malvarlığı borçlarının fevkalade üzerinde olan borçlular yönünden yapılan hesaplamalar dışında genellikle, konkordatonun iflasa nazaran alacaklıların lehine olduğu şeklinde bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Ancak ne var ki Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesinin yaptığı hatalı değerlendirmeler neticesinde, iflasın konkordatoya nazaran alacaklıların daha lehine olacağı gerekçesiyle mahkemelerce verilen tasdik kararlarını kaldırarak iflasa karar verdiği çok sayıda karara rastlanmaktadır. Konkordatonun iflasa nazaran alacaklıların lehine olması şartının daha iyi anlaşılabilmesi için, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesinin söz konusu kararlarından birinin incelenmesinde fayda görülmüştür.

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesinin 25/05/2021 tarihli kararına¹⁶ konu olayda, borçlunun, konkordatoya tabi anapara borçlarının %65'ini tasdik kararının kesinleşmesinden itibaren bir yıl ödemesiz, üçer aylık dönemlerde ve eşit taksitler halinde 3 yılda ödenmesini teklif ettiği, borçlunun bu ödeme teklifinin Kanun'da öngörülen çoğunluk tarafından kabul edildiği, mahkemenin de konkordatonun tasdiki için gerekli diğer şartların da sağlandığı gerekçesiyle konkordatonun tasdikine karar verdiği anlaşılmaktadır. Daire'nin kararına yansıdığı kadarıyla, komiser heyeti iflas halinde adi alacaklıların alacaklarına kavuşma oranını %31 olarak tespit etmiştir. Fakat Daire'nin, komiser heyeti tarafından yapılan bu hesaplamayı yeterli bulmayarak bilirkişiden rapor aldığı görülmüştür. Bilirkişinin hazırladığı raporda, konkordato projesi uyarınca yapılacak ödemelerin "paranın zaman değeri"ne göre hesaplamasını yaptığı, hesaplama yaparken faiz oranı olarak yıllık %17'yi dikkate aldığı, bu çerçevede hesaplama yapıldığında, 32.930.750,-TL toplam borcun esasında 12.207.542,82 TL olarak ödenmiş olacağını belirlediği, iflas halinde yapılacak tahsilatı ise konkordatodan daha fazla olmak üzere 12.208.653,94 TL olarak hesapladığı anlaşılmıştır. Daire tarafından, kararın verildiği tarihte faiz oranlarının

¹⁶ Ankara BAM, 23. HD, T. 25/05/2021, E. 2020/1215, K. 2021/759, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 14/12/2021.

%19'a çıkartıldığına atıf yapılarak konkordatonun tasdiki halinde alacaklıların daha da zarara uğrayacağı, bu yönüyle iflasın alacaklıların daha lehine olacağı belirtilmiş ve ilk derece mahkemesi tarafından verilen tasdik kararı kaldırılarak konkordato talep eden şirketin iflasına karar verilmiştir. Görüldüğü gibi Daire, paranın enflasyon karşısındaki kaybı dikkate alınmak suretiyle hesaplama yapılması için bilirkişi raporu almış ve bu bilirkişi raporu neticesinde, iflas halinde adi alacaklıların tatmin oranının daha fazla olacağına kanaat getirerek konkordatonun tasdiki kararının kaldırılması ile şirketin iflasına karar vermiştir. Daire tarafından alınan bilirkişi raporuna göre, iflas halinde adi alacaklıların tahsil edecekleri tutar ile konkordato halinde alacaklıların tahsil edecekleri tutar arasında yalnızca 1.111,12 TL gibi bir fark bulunmaktadır. Daire söz konusu kararında, bilirkişi raporunun alınmasından sonraki tarihte faiz oranlarının %17'den %19'a çıkarıldığını, bu durumun ise, alacaklıların zararının daha da artacağını gösterdiğini savunmuştur. Fakat Daire'nin bu kararı verirken, şirketin iflası halinde adi alacaklılara ilk ne zaman ödeme yapılabileceği hususunu göz ardı ettiği anlaşılmaktadır. Ülkemizde iflas tasfiyelerinin, iflas kararının ve kayıt kabul davalarının kesinleşmesinin uzun sürmesi nedeniyle 4-5 yıldan önce tamamlanamadığı bir gerçektir. Daire'nin kararına konu olayda alacaklılara sunulan teklife göre, ilk taksit, konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesinden 1 yıl sonra gerçekleştirilecek, tüm ödemeler ise, ödemesiz dönemden sonra geçecek 3 yıl içinde tamamlanabilecektir. Şayet Daire tasdik kararını kaldırmamış olsaydı, muhtemelen kararın Yargıtay denetimden geçmesi için 1 yıl süre daha geçecek, 1 yıllık ödemesiz dönem de dikkate alındığında, alacaklılara ilk ödeme, Daire tarafından karar verildiği tarihten 2 yıl sonra yapılabilecekti. Daire tarafından iflas kararı verildiğinden, alacaklıların iflas masasından tahsilat yapabilmeleri en erken, Daire tarafından iflas kararı verildiği tarihten 5 yıl sonra mümkün olabilecektir. Yani şayet konkordatonun tasdiki kararı kaldırılmamış olsaydı konkordato ile alacaklılar, mevcut durumda iflas tasfiyesinden alacaklılara ödeme yapılabileceği ana kadar alacaklarını 3 yıllık vadede tamamen tahsil etmiş olacaktı. Daire'nin bu olayda "paranın zaman değeri"ni göz önünde bulundurarak iflas kararı verirken, ülkemizdeki iflas tasfiyelerinin durumunu bir kenara bıraktığı anlaşılmaktadır. Az yukarıda belirtildiği gibi, Daire tarafından hükme esas alınan bilirkişi raporunda, iflas halinde adi alacaklıların tahsil edecekleri tutar ile konkordato halinde alacaklıların tahsil edecekleri tutar arasında yalnızca

1.111,12 TL gibi bir fark bulunmaktadır. Daire söz konusu kararında, bilirkişi raporunun alınmasından sonraki tarihte faiz oranlarının %17'den %19'a çıkarıldığını, bu nedenle alacaklıların zararının daha da artacağını belirtmişse de bu karardan sonra faiz oranları %5 indirildiğinden, fiili durum itibariyle verilen kararın hatalı olduğu çok net görülebilmektedir. Ayrıca, Kanun'un 305. maddesinin son fıkrasında mahkemeye yetersiz bulduğu konkordato projesinde gerekli gördüğü düzeltmenin yapılmasını isteme yetkisi verilmesine rağmen, Daire tarafından bu yetki kullanılmamış, iflas gibi hem alacaklılara hem de adliye teşkilatına külfet yükleyen bir yol tercih edilmiştir. Oysaki Daire tarafından borçluya -m.305/son hükmüne istinaden- konkordato projesinin alacaklıların lehine olacak şekilde düzeltilmesi, aksi durumda konkordatonun tasdikinin reddine karar verileceği hususunda bir ihtar yapılmış olsaydı, belki de borçlu tarafından alacaklılar lehine yapılacak bir düzeltme ile konkordatonun devamı sağlanabilecekti.

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesinin yukarıda irdelenen hatalı kararından ortaya çıkan sonuç, konkordatonun tasdikinin mi yoksa iflas halinin mi alacaklıların daha lehine olacağı değerlendirilirken, ülkemizdeki iflas tasfiyelerinin (bilhassa iflas müdürlüklerindeki kötü uygulamaların) durumu, bu bağlamda iflas tasfiyelerinin sağlıklı bir şekilde yürütülememesi, tasfiyelerin 4-5 yıldan az sürmemesi, iflas halinde iflas tasfiyesinin tamamlanacağı ana kadar alacaklıların alacaklarının enflasyon karşısında değer kaybına uğrayacağı gibi hususlar daima göz önünde bulundurulmalıdır.

b. Teklifin Borçlunun Kaynaklarıyla Orantılı Olması

1. Genel Olarak

Kanun 305. maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde, konkordatonun tasdiki için *“Teklif edilen tutarın borçlunun kaynakları ile orantılı olması”* nı aramıştır. Aynı bentte parantez içerisinde *“bu kapsamda mahkeme, borçlunun beklenen haklarının dikkate alınıp alınmayacağını ve alınacaksa ne oranda dikkate alınacağını da takdir*

eder.” ifadesine yer verilerek beklenen hakların da orantılılık hesabında nazara alınacağı öngörülmüştür¹⁷.

2. Orantılılık Şartının Öngörülmesinin Gayesi

Konkordato, borçlunun alacaklılara daha iyi bir ödeme teklifi sunabilmesi mümkünken, alacaklılarından daha fazla fedakarlığa katlanmalarını bekleyerek onların üzerinden zenginleşmesini temin etmek için öngörülmüş bir kurum değildir. Dolayısıyla, konkordatoda borçlunun borçlarını, alacaklıların en lehine olabilecek şekilde ödemesi gerekmektedir. İşte borçların kaynaklarla orantılı olması şartıyla borçluya borçlarını alacaklıların en lehine olacak şekilde ödettirilmesi amaçlanmaktadır¹⁸. Diğer bir anlatımla, kanun koyucu orantılılık şartıyla borçludan, mali imkanları ile borçları arasında denge kuran adil bir borç ödeme teklifi sunmasını beklemektedir¹⁹.

Teklifin borçlunun kaynaklarıyla orantılı olması şartıyla aslında, konkordatoya olumlu oy vermeyen alacaklıların hakları korunmak istenmektedir²⁰. Çoğunluğun oyu doğrultusunda konkordatonun tasdikinin sonuçlarından etkilenecek olan konkordatoya olumlu vermeyen alacaklıların menfaatleri bu şekilde korunmuş olacaktır²¹. Nitekim konkordato, çoğunluğun oyuyla azınlığın üzerinde sınırsız bir tahakküm kurulmasını temin etme amacıyla olan bir kurum değildir²².

¹⁷ Doktrinde *Sarısözen*, madde metninde parantezlere yer verilmesinin kanun yapım tekniğine uygun olmadığını belirtmiştir. Bkz. *Sarısözen*, s. 500.

¹⁸ Borçlu konkordatoda imkan oldukça tenzilat istememeli, mali imkanlarına göre ödeme gücünün zirvesine çıkmalıdır (*Buruloğlu/Reyna*, s. 68).

¹⁹ *Yıldırım / Deren-Yıldırım*, s. 520.

²⁰ *Yıldırım / Deren-Yıldırım*, s. 520.

²¹ *Kale*, Makale, s. 251.

²² Borçlu hazırladığı proje ile kendi mali durumuna uygun bir teklif sunmalıdır. Zorunluluk bulunmadığı halde alacaklılardan orantısız bir fedakarlık beklenmesi, alacaklıların çoğunluğu tarafından kabul edilse dahi, bir tür hakkın kötüye kullanılması anlamına gelecektir (*Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes*, s. 785).

Borçlunun, mevcut kaynakları ve borç ödemelerini gerçekleştireceği dönemde oluşturabileceği kaynakları ile alacaklılara konkordato projesinde öngörülenden daha iyi bir teklif sunması mümkünse, bu durumda orantılılık şartının gerçekleştiği söylenemez. Mesela, mevcut kaynaklar ve oluşturulabilecek diğer kaynaklarla borçların %100'ünün 3 yıl içerisinde ödenmesi mümkün iken alacaklılara borçların %100'ünün 5 yıl ödenmesi teklif edilmişse; borçların 60 aylık vadede yıllık %10 faizle ödenmesi mümkünken alacaklılara alacaklarının 60 aylık vadede faizsiz olarak ödenmesi teklif edilmişse; ödemesiz döneme ihtiyaç olmamasına rağmen projede ödemesiz dönem öngörülmüşse; ilk yıl tüm borcun %15'inin ödenmesi mümkün olmasına rağmen ilk yıl alacaklılara alacaklarının %5'inin ödenmesi teklif edilmişse, borçlunun teklifinin kaynaklarla orantılı olmadığı söylenebilecektir.

3. Kaynak Kavramı

Kanun'da geçen "kaynak" kavramından ne anlaşılması gerektiği, bu tasdik şartı bağlamında ortaya konulması gereken en önemli husustur. Konkordatoda kaynak kavramı, borçların ödenmesinde kullanılabilecek her türlü finansal kaynağı ifade eder. 2003 yılında 4949 sayılı Kanunla değişiklik yapılmadan önce İcra ve İflas Kanununda teklif edilen meblağın borçlunun "mevcudu ile orantılı olması" şartı aranmaktaydı. 2003 yılında yapılan değişiklikle "mevcudu ile orantılı olması" yerine "borçlunun kaynakları ile orantılı olması" ifadesi kullanılmış, 7101 sayılı Kanunla yeni bir çehreye kavuşturulan konkordato hükümlerinde de "borçlunun kaynakları ile orantılı olması" ifadesi korunmuştur. Yapılan bu değişiklikten de anlaşılacağı gibi "mevcut" ve "kaynak" farklı kavramlardır. Mevcut, hazırda var olanın bütününe ifade eder. Fakat mevcudun tamamı, borç ödemek için bir finansal kaynak teşkil etmez. Mesela, borçlunun faaliyetlerinin devamı için gerekli olan bir makine, borçlu için finansal

kaynak teşkil etmez²³. Kaynak ise, hem mevcudun içerisinde hem de gelecekte oluşturulabilecek nakit kaynakları ifade eder²⁴.

Kaynaklar tespit edilirken, borçlunun beklenen haklarının da dikkate alınması gerekmektedir. Nitekim kanun koyucu orantılılık şartını düzenlediği bentte mahkemenin, borçlunun beklenen haklarının dikkate alınıp alınmayacağını, alınacaksa ne oranda dikkate alınacağını da takdir edeceğini belirtmiştir. Bu kapsamda şayet borçlu gerçek kişi ise, borçluya intikali mümkün olan miras payının borç ödeme kaynağı olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Veyahut borçlunun açtığı davadan elde edilebilecek bir tutar varsa, dava sonucunda ele geçecek muhtemel tutar kaynak olarak göz önünde bulundurulacaktır. İşletmesi bulunan borçlular bakımından beklenen hak kapsamına, faaliyetlerin devamı suretiyle borç ödemelerinin tamamlanacağı güne kadar elde edilmesi mümkün olan net kârlar da girer. Mesela, işletmesi bulunan borçlu alacaklılarına 5 yıllık bir ödeme vadesi teklif etmişse,

²³ Benzer şekilde: Borçlu konkordato projesinde borç ödemelerini faaliyetlerine devam ederek gerçekleştireceğini belirtmişse, borçlunun faaliyetlerinde kullandığı bir fabrika binası borç ödeme kaynağı olarak değerlendirilemez. Fakat borçlunun yan yana iki fabrika binası bulunuyor ve bu iki fabrikadaki makine, tesis ve ekipmanların tek fabrikaya toplanarak faaliyetlerin kesintisiz bir şekilde devamının sağlanması mümkün görülüyorsa, boşaltılabilecek durumdaki olan fabrika binası konkordato borç ödeme kaynağı olarak değerlendirilebilir. Yine, borçlunun işletmesi varsa, işletmenin ürünlerinin pazarlanması amacıyla kullanılan bir otomobilin kural olarak konkordato borç ödeme kaynağı olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Fakat ilgili otomobil, borçlunun faaliyet gösterdiği sektörde faaliyet gösteren diğer kimselerin kullandığı otomobillere göre lüks olarak değerlendirilebilecek nitelikte ise durum farklıdır. Böyle bir durumda, borçlunun lüks otomobilini satarak bu satıştan elde edilen tutarın bir kısmını halin icabına uygun yeni bir otomobil almaya, geriye kalan kısmını ise borç ödemelerinde kullanabileceği kabul edilmelidir.

²⁴ Mevcut ile orantılı olma yerine kaynaklar ile orantılı olma kuralı benimsendiğine göre, artık borçlunun sadece aktif malvarlığı ile ödeme teklifi arasındaki bir karşılaştırma ile yetinilmemeli, daha çok finansal kaynakları ile oranlı olup olmadığı araştırılmalıdır. Kaynak kavramı, ödeme araçları ve temin edilebilecek her türlü finansal kaynağı ifade etmektedir. Kaynak kavramı, mevcutlardan daha geniş bir anlam ifade etmektedir. Dolayısıyla, borçlunun kaynakları belirlenirken, borçlunun alacaklarının, muhtemel gelirlerinin ve nakit akışının dikkate alınması gerekir. Borçluya intikal edebilecek mallar da mahkeme tarafından kaynaklar arasında değerlendirilecektir (*Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes*, s. 804).

borçlunun bu 5 yıl içerisinde elde edebileceği net kâr tutarı da konkordato borç ödeme kaynağı olarak değerlendirilecektir.

Teklifin kaynaklarla orantılı olup olmadığı incelenirken, borçlunun konkordato projesinde yer verdiği kaynaklarla bağlı kalınmamalıdır. Zira borçlu konforunun bozulmaması adına, aslında satarak borç ödemelerinde kullanabileceği bir malını konkordato projesinde kaynak olarak göstermemiş olabilir. Zaten Kanun “konkordato projesinde öngörülen kaynaklar”dan değil, borçlunun kaynaklarından bahsetmiştir. Dolayısıyla, orantılılık değerlendirmesi yapılırken, borçlunun halihazırda elinde mevcut olan kaynakları ile gelecekte oluşturabileceği tüm kaynaklarının dikkate alınması gerekmektedir.

4. Borca Batık Olmayan Borçlunun Tenzilat Talep Edip Edemeyeceği Meselesi

Borca batık olmayan borçlu tenzilat konkordatosu talep edebilir mi? Yani aktif pasifinden fazla olan borçlu, alacaklılarından alacaklarının bir bölümünden vazgeçmesini isteyebilir mi? Hemen belirtelim ki, borcun %100’ü ödenip faiz ödenmemiş olsa dahi bu da tenzilat konkordatosudur. Zira bu halde alacaklılar, normalde talep edebilecekleri faiz oranı kadar alacaklarının bir bölümünden vazgeçmiş olurlar. Bu durumda, soruların arasına “Borca batık olmayan borçlu, borçlarını faizsiz bir şekilde ödeyebilir mi?” sorusunun da eklenmesi mümkündür.

Borca batık olmayan borçlunun tenzilat talep edip edemeyeceği konkordatoda sürekli olarak tartışılan bir mesele olmakla birlikte bu mesele, 7101 sayılı Kanunla değiştirilen 285. maddenin gerekçesinde yer verilen şu ifadelerle birlikte daha fazla tartışılır hale gelmiştir:

“Borca batık olmamakla birlikte borç ödemedi aciz halinde bulunan bir borçlunun vade konkordato istemesi mümkündür. Diğer bir deyişle, mevcudu borçlarının tamamını ödeyebilecek durumda olan bir borçlunun mallarını o anda satarak vadesi gelmiş bütün borçlarını ödemesi mümkün değilse, o

zaman borçlu borçlarını yüzde yüz, yani tamamen ödeme taahhüdünde bulunarak alacaklılarından kendisine bir mühlet verilmesini isteyebilir (vade konkordatosu). Bu durumdaki bir borçlunun normal olarak tenzilat konkordatosu isteyebilmesi mümkün olmamak gerekir. Zira böyle bir teklif, ödenmesi “teklif edilen meblağın borçlunun kaynakları ile orantılı olması” şartına uygun düşmez. Fakat hazırlık çalışmaları sırasında, mahkemelerin somut olayın özelliklerine göre değerlendirme yapabilmeleri yolunu açık tutmak gerektiği ileri sürüldüğünden, madde metnine bu yönde bir sınırlama getirilmesinden kaçınılmıştır.”

Gerekçede özetle, mevcudu borçlarının tamamını karşılayabilecek durumda olan yani borca batık durumda olmayan borçlunun kural olarak tenzilat konkordatosu isteyebilmesinin mümkün olmaması gerektiği, zira böyle bir teklifin, teklif edilen meblağın borçlunun kaynakları ile orantılı olması şartına uygun düşmeyeceği, bununla birlikte, mahkemelerin somut olayın özelliklerine göre değerlendirme yapabilmeleri yolunun açık tutulması adına, madde metnine bu yönde bir sınırlama getirilmesinden kaçınıldığı belirtilmiştir.

Görüldüğü gibi gerekçede önce “mevcut”ların borçlardan fazla olması haline yani borca batıklığın bulunmadığı duruma işaret edilmiş, sonrasında ise, mevcutlar borçlardan fazla olup da tenzilat talep edilirse, bu durumun teklifin kaynaklarla orantılı olması şartına uygun düşmeyeceği ifade edilmiştir. Peşinen belirtmek isteriz ki, madde gerekçesinde “mevcut” ile “kaynak” kavramı aynı kavramlarmış gibi değerlendirmede bulunulduğundan hatalı bir sonuca varılmıştır. İcra ve İflas Kanununda 2003 yılında 4949 sayılı Kanunla değişiklik yapılmadan önce “konkordatoda teklif edilen meblağın borçlunun mevcudu ile orantılı olması” şartı aranmaktaydı. Fakat 4949 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle “mevcut” ifadesi “kaynak” olarak değiştirilmiş, 7101 sayılı Kanunla değişikliğe uğrayan 305. maddede de “kaynak” ifadesi korunmuştur. Bu nedenle, 285. maddenin gerekçesinde yer verilen değerlendirme, ancak 2003 yılı öncesine ait konkordato uygulamaları için geçerli olabilir. Bir önceki başlıkta ortaya konulduğu üzere, borçlunun mevcutlarının tamamı borç ödeme kaynağı değildir. Örneğin, borçlunun faaliyetlerinde kullandığı fabrika, forklift veya bir makine borç

ödeme kaynağı olarak değerlendirilemez. Konkordatonun amaçlarından birisi de işletmenin devamlılığını sağlamak olduğuna göre, borçludan, işletmenin devamlılığını etkileyecek mallarını satıp borç ödemesi beklenmemelidir. Elbette, satılması veya paraya çevrilmesi halinde işletmenin devamlılığının etkilenmeyeceği mallar kaynak olarak değerlendirilebilir. Mesela, şirket yetkilisinin şirketin üzerine satın alıp kullandığı bir yat, borç ödeme kaynağıdır. Ayrıca “mevcut” kavramının içerisine yalnızca halihazırda var olan varlıklar girmesine rağmen, “kaynak” kavramının içerisine ileride sağlanması mümkün olan varlıklar da girer. Örneğin, borçlunun 4 ay sonra tamamlayabileceği bir işten elde edeceği hakediş halihazırda “mevcut” kapsamında değerlendirilemeyecekse de bu hakediş konkordato borç ödeme kaynağıdır. Bu nedenle, “borca batık olmama durumu” ile “kaynaklarla orantılılık” kavramının birebir ilişkilendirilerek değerlendirme yapılması doğru değildir.

Bu noktada belirtelim ki, “mevcut” kavramı ile ilişkili olan tasdik şartı “konkordatonun iflasa nazaran alacaklıların lehine olması şartı”dır. Alacaklıların iflas halinde borçlunun mevcudunun paraya çevrilmesi durumunda yapabilecekleri alacak tahsilatı, konkordatonun tasdiki halinde yapabilecekleri alacak tahsilatından daha fazla ise, bu durumda “konkordatonun iflasa nazaran alacaklıların lehine olması şartı”nın gerçekleşmediğinden söz edilecektir. Bu yönüyle, orantılılık şartı gerçekleşmiş olsa dahi “konkordatonun iflasa nazaran alacaklıların lehine olması şartı” gerçekleşmemiş olabilir. Mesela, borçlunun malvarlığı olarak yalnızca fabrikasının bulunduğunu, fabrikanın değerinin de 100 milyon TL olduğunu, borçlunun tamamı konkordatoya tabi 20 milyon TL borcu bulunduğunu, borçlunun konkordato teklifinin “konkordatoya tabi borçların %100’ünün faizsiz bir şekilde 5 yıllık süreçte aylık eşit taksitler halinde ödenmesi” şeklinde olduğunu, borçlunun faaliyetlerinden 5 yıl içerisinde en fazla 20 milyon TL kâr elde edebileceğini kabul edelim. Bu örnekte, borçlu açısından borç ödeme kaynağı olarak değerlendirilebilecek tek şey faaliyetlerden elde edilecek kârdır. Zira borçlunun fabrikası faaliyetlerde kullanıldığından, ilgili fabrika bir borç ödeme kaynağı değildir. Verilen örnekte, borçlunun 5 yıllık süreçte en fazla 20 milyon TL kâr elde edebileceği öngörüldüğüne göre, 20 milyon TL’lik borcun 5 yıllık süreçte faizsiz olarak ödenmesinin teklif edilmesi, teklifin kaynaklarla orantılı olduğunu göstermektedir. Fakat verilen örnekte,

borçlunun iflasına karar verilse ve fabrika ihaleden satışa çıkmış olsa iflas masasına borçların ödenmesinde kullanılabilecek en az 50 milyon TL intikal etmiş olacaktır. Bu durum ise, konkordato ile alacaklarına 5 yıllık süreçte faizsiz olarak kavuşabilecek olan alacaklıların, olası bir iflas halinde anapara alacaklarının yanında faiz tahsilatı da yapabileceklerini göstermektedir. O halde, verilen örnekte orantılılık şartı sağlanmasına rağmen, konkordatonun iflasa nazaran alacaklıların lehine olması şartı sağlanamamaktadır. Her ne kadar *Pekcanitez/Erdönmez* tarafından orantılılık şartıyla ilişkin olarak “*Aslında bu koşul, borçlu iflas etseydi, iflas masasının alacaklılara ödeyebileceği meblağın, konkordatoda alacaklılara taahhüt edilen meblağdan daha fazla olmasını da gerektir. Bu koşulun içinde zaten alacaklıların konkordatoda iflasa nazaran elde edebilecekleri tutarın daha fazla olmasını aramaktadır. Konkordatonun tasdiki için aranan birinci koşul zaten bu bent içinde arandığından, ayrı bir koşul olarak kabulü, kanun yapma tekniği bakımından isabetli olmamıştır.*” açıklamasına yer verilmek suretiyle Kanun’da “konkordatonun iflasa nazaran alacaklıların lehine olması şartı”na yer verilmesinin gereksiz olduğu iddia edilmişse de az önce verilen örnekten, “konkordatonun iflasa nazaran alacaklıların lehine olması şartı”na yer verilmesinin gereksiz olmadığı çok net bir şekilde anlaşılmaktadır²⁵.

Sonuç olarak, bir borçlu borca batık olmasa dahi tenzilat konkordatosu talep edebilir; yeter ki kaynakları teklifiyle orantılı olsun²⁶. Zira borca batıklık, borçlunun “mevcudu” ile ilgili bir konu olup borçlunun her “mevcudu” borç ödemelerinde

²⁵ **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 130: Yazarlar bu görüşlerini perçinlemek adına Prof. Dr. İlhan Postacıoğlu’nun 1965 yılında basılmış “Konkordato” isimli eserinin 24. sayfasına ve Prof. Dr. Süha Tanrıver ile Hakim Adnan Deynekli tarafından ortak kaleme alınan 1996 yılında basılmış “Konkordatonun Tasdiki” isimli eserin 93. sayfasına atıf yapmışlardır. Fakat atıf yapılan bu kitapların basıldığı tarihlerde yürürlükte olan Kanun hükümlerinde tasdik şartı olarak “teklifin kaynaklarla orantılı olması” değil “teklifin mevcutla orantılı olması” şartı bulunmaktaydı. Dolayısıyla, Postacıoğlu ve Tanrıver/ Deynekli tarafından söz konusu eserlerde yer verilen görüşler, o dönemde öngörülen tasdik şartına göre doğrudur. Nitekim mevcutla teklifin orantılı olabilmesi için her şeyden önce zaten teklifin iflasa nazaran alacaklıların lehine olması gerekirdi. Fakat artık 2003 yılında 4949 sayılı Kanun’la yapılan değişiklikle “mevcut” ibaresi “kaynak” olarak değiştirildiğinden, “konkordatonun iflasa nazaran alacaklıların lehine olması” şartı, “teklifin kaynaklarla orantılı olması” şartından tamamen farklı bir konuma yerleşmiştir.

²⁶ Aynı yönde bkz. **Budak/Kale**, Öztekin-Konkordato Şerhi, s. 534; **Karakaş**, s. 789; **Atalay**, s. 121.

kullanılamayabilir. Borçlunun mevcudu “konkordatonun iflasa nazaran alacaklıların lehine olması” şartıyla ilişkilidir. Alacaklılar konkordatoyla değil de borçlunun iflas etmesi halinde mevcudun paraya çevrilmesinden sağlanacak tutarla daha fazla tahsilat yapabileceklerse, böyle bir durumda “teklifin kaynaklarla orantılı olması” şartı değil, “konkordatonun iflasa nazaran alacaklıların lehine olması” şartı sağlanamamış olacaktır. Fakat doktrinde, borca batık olmayan borçlunun tenzilat konkordatosu talep etmesi halinde “*Teklif edilen tutarın borçlunun kaynakları ile orantılı olması*” şartının sağlanamayacağını belirterek borca batık olmayan borçlunun tenzilat konkordatosu talep edemeyeceğini savunan yazarlar da bulunmaktadır²⁷.

5. Orantılılık Şartıyla İlgili Olarak Yapılan Yaygın Hata

Uygulamada, teklifin borçlunun kaynaklarıyla orantılı olması şartının çoğunlukla yanlış anlaşıldığı, bu şart değerlendirirken, borçlunun mevcut kaynaklarının ve oluşturabileceği kaynaklarının borçların ödenmesine yetip yetmeyeceğinin incelendiği görülmektedir. Halbuki borçlunun mevcut kaynaklarının ve oluşturabileceği kaynaklarının borçların ödenmesine yetip yetmeyeceği, konkordatonun başarıya ulaşma ihtimalinin olup olmadığıyla ilgili bir konudur. Zaten konkordatonun başarıya ulaşma ihtimali yoksa, tasdik şartlarının incelenmesine de gerek yoktur. Teklifin kaynaklarla orantılı olması şartı kapsamında yapılan incelemenin amacı ise, kaynakların borç ödemelerine yetip yetmeyeceği değil, borçlunun mevcut kaynakları ve gelecekte oluşturabileceği kaynakları ile alacaklılara daha iyi bir ödeme teklifi sunup sunamayacağını anlamaktır.

Teklifin kaynaklarla orantılı olması şartını incelerken borçlunun alacaklılara teklif ettiğinden daha iyi bir ödeme planı sunup sunamayacağını değil de hatalı bir şekilde, borçlunun borç ödemeleri için gerekli kaynağı sağlayıp sağlayamayacağını inceleyen çok sayıda bölge adliye mahkemesi kararı bulunmaktadır. Örneğin, İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 17. Hukuk Dairesi, komiserler tarafından şirketin borç ödemek için yeterli kaynakları oluşturamayacağını ve bu nedenle de şirketin

²⁷ **Öztek**, Öztek-Konkordato Şerhi, s. 161, 162; **Sarısözen**, s. 128.

konkordato projesinin başarıya ulaşma ihtimalinin bulunmadığının rapor edilmesi üzerine ilk derece mahkemesinin konkordato isteminin reddine karar verdiği bir olayda, teklif edilen projenin konkordato talep eden şirketin kaynakları ile orantılı olduğunu belirterek ilk derece mahkemesinin kararını kaldırmıştır²⁸.

6. Orantılılık Şartının İncelenmesinde İzlenebilecek Yöntem

Aşağıda, işletmesi bulunan borçlular yönünden orantılılık şartının ne şekilde incelenebileceği açıklanacaktır. İşletmesi bulunmayan borçlular yönünden ise, aşağıda yapılacak açıklamalar kıyasen uygulanabilecektir.

Orantılılık şartı incelenirken öncelikle, borçlunun borç ödemelerinde kullanabileceği kaynakları belirlenmelidir. Bu belirleme yapılırken şu şekilde bir yol izlenebilir:

- Borçlunun kasasında ve bankalarda bulunan nakit paralarının tutarı belirlenmelidir. Borçlunun faaliyetlerin devamı için elinde asgari olarak

²⁸ “Somut olayda; Komiser heyetince davacı şirketin revize edilip, teklife sunulup, alacaklılar tarafından kabul edilen projenin kaynakları ile orantılı olmadığı, yurt dışı satış sözleşmelerine istinaden yatırılmış bir sipariş bedeli olmadığı, sözleşmelerin iptal edilme olasılığı kadar uygulanma olasılığı da olduğu projenin uygulanabilirliğinin belirsizliğini koruduğu, şirketin atıl araç ve gayrimenkul satışlarının yapılmadığı, sermaye taahhüdü veya nakit kaynağı bildirilmediği, 2021 yılının ocak ayında yapılan ihracatların yılın tamamı için veri olmadığı **nakit bütçesinin gerçekleşme ihtimalinin belirsizlik içerdği rapor edilmiş, mahkemece de buna göre konkordatonun reddine karar verilmiş ise de;** komiser raporundan anlaşıldığı üzere davacı şirketin daha öncede 2019 ve 2020 yıllarında yurt dışına ihracat yaptığı, gerek ilan gerekse Hollanda firmalarıyla yapılacak ihracata ilişkin satım sözleşmelerinin akdedildiği, akdedilen anlaşmaların nakit tediye üzerinden bağitlandığı, kararlaştırılan vadeler nedeniyle henüz bir iffanın vuku bulmadığı, söz konusu ihracat bedellerinin ödenmesi ve ihracata konu satışların gerçekleşmesi durumunda ihracat bedellerinin toplam tutarının 31.096.229,50-TL olduğu, olumlu ihtimalde yani borçlu şirketin söz konusu ihracatları yapıp bedelleri tahsil etmesi durumunda 2021 yılında hedeflenen faaliyet gelirlerini gerçekleştirmiş olacağı, **faaliyet gelirleri dışında ikame sair nakit girişlerinin de 2021 yılı için planlanmış olduğu elde yeteri kadar aktifinin olduğu, dolayısıyla teklif edilen projenin davacı şirketin kaynakları ile orantılı olduğu kanaatine varılmıştır.**” [İzmir BAM, 17. HD, T. 16/09/2021, E. 2021/728, K. 2021/1254, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 14/12/2021].

bulundurması gereken tutar dışındaki tutarlar borç ödemelerinde kullanılabilecek kaynak olarak dikkate alınmalıdır.

- Borçlunun uhdesinde bulunan veya tahsil edilmesi için bankalara verdiği kambiyo senetleri (çek, bono, poliçe) belirlenmelidir. Borçlunun geçmiş dönemlerde kambiyo senetlerinde yakaladığı tahsilat oranı ile kambiyo senetlerinin keşidecileri ve cirantalarının kimler olduğuna bakılarak kambiyo senetlerinin tahsilinden ne kadar bir kaynak sağlanabileceği takdir edilmelidir.
- Borçlunun alacakları belirlenerek bunların ne kadarının tahsil kabiliyetinin bulunduğu değerlendirmeye tabi tutulmalıdır. Alacakların tahsil kabiliyeti değerlendirilirken, alacakların hangi tarihlerden bu yana tahsil edilmediği, geçmiş yıllardaki alacak tahsil oranları ve borçluların (tespit edilebiliyorsa veya anlaşılabiliriyorsa) mali durumları göz önünde bulundurulmalıdır. Tahsil kabiliyeti bulunan alacaklar değerlendirildikten sonra, borçlunun sürekli olarak belli bir seviyede alacağının bulunacağı dikkate alınarak (ki bu kapsamda geçmiş yılların bilançolarının incelenmesinde fayda bulunmaktadır) alacakların tahsili suretiyle sağlanabilecek kaynak tutarı takdir edilmelidir.
- Borçlunun fiili stokları ile borçlunun faaliyetlerine devam edebilmesi için elinde bulundurması gereken asgari stok miktarı belirlenmelidir. Bu belirleme sonrasında, stok fazlası olarak değerlendirilebilecek malların rayiç değeri tespit edilmeli, tespit edilecek bu değer ise kaynak olarak dikkate alınmalıdır.
- Borçlu bir sermaye şirketi ise ve ortakların sermaye ödeme borcu bulunuyorsa, ödenmemiş sermayelerin tutarı kaynak olarak dikkate alınmalıdır.
- Sunulan nihai projede sermaye artırımını hedefine yer verilmişse, sermaye artırım tutarlarının tamamı kaynak olarak dikkate alınmalıdır.

- Borçlunun maddi duran varlıklarının rayiç değeri belirlenmeli ve bunlardan faaliyetin devamı için gerekli olmayanlar ayrıştırılmalıdır. Örneğin, borçlunun kullanmadığı bir fabrikası var ise, bu fabrikanın rayiç değeri kaynak olarak dikkate alınmalıdır. Veyahut borçlunun adına kayıtlı bir villa var ve bu borçlu villa alıp satmıyor veya villa kiralama işiyle meşgul değilse, villanın rayiç değeri doğrudan kaynak olarak dikkate alınabilecektir. Borçlunun faaliyetlerinde kullanmadığı makineler, demirbaşlar ve diğer eşyalar da belirlenerek bunların rayiç değerleri de kaynak hesabında göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca, borçlunun bir duran varlığının faaliyeti için lüks kalıp kalmadığı da değerlendirilmeli, lüks olarak değerlendirilebilecek varlıkların satılarak ve sonrasında lüks sayılmayacak bir varlık alınarak aradaki farkla borç ödenebileceği gözden kaçırılmamalıdır.
- Borçlunun faaliyetlerinde kullanmadığı bir maddi olmayan duran varlığı bulunuyorsa, bunlar da kaynak olarak değerlendirilmelidir. Örneğin, borçlunun değer ifade eden ancak kullanmadığı bir markası veyahut elinde mevzuata göre başkalarına devri mümkün olan lisanslar var ise, bunların rayiç değerleri de kaynak olarak dikkate alınmalıdır.
- Borçlunun davacı olduğu davalar ve başlattığı takipler incelenerek bu davalardan ve takiplerden hangi tarihler itibarıyla ne kadarlık bir kaynak sağlanabileceği tespit edilmelidir. Mükerrerliğe sebep olmamak adına, davaların ve takiplerin konusu alacaklar veya mallar zaten tacirin aktifinde kayıtlı ise, söz konusu alacaklar veya mallar kaynak değerlendirmesinde dikkate alınmamalıdır.
- Yukarıda sıralananlar haricinde borçlunun borç ödemelerinde kullanabileceği başkaca ne gibi kaynaklarının olabileceği irdelenmelidir. Mesela, borçlunun fabrikası yanmış ve bu sebeple sigorta şirketinden talep edebileceği bir tutar olabilir. Yine, borçlunun vefa hakkının bulunduğu taşınmazlar olabilir ve bu taşınmazlar üzerinde vefa hakkı kullanılarak kaynak oluşturulabilir.

- Borçlunun, borç ödemelerinin gerçekleştirileceği dönemde elde edebileceği net kâr tutarı belirlenmeli ve belirlenen tutar kaynak olarak dikkate alınmalıdır. Bu belirleme yapılırken, konkordato nihai projesinde yer verilen proforma gelir tablosu ile borçlunun geçmiş yıllara ait gelir tablolarından faydalanılmalıdır.

Yukarıda anlatılan çerçevede borçlunun kaynakları belirlendikten sonra borçlunun borçları rüçhan ve imtiyaz durumları dikkate alınmak suretiyle ortaya konulmalıdır. Yani adi, rehinli ve imtiyazlı borçlar ayrı ayrı ortaya konulmalıdır. Şayet borçlu proforma gelir tablosunda rehinli ve imtiyazlı alacaklıların işleyen/işleyecek faizleri nedeniyle herhangi bir finansman gideri öngörmemişse, borç toplamı belirlenirken, rehinli ve imtiyazlı alacaklılar için işleyecek faiz de nazara alınmalıdır. Yine rehinli ve imtiyazlı alacaklıların alacakları döviz cinsinden ise ve borçlu proforma gelir tablosunda dövizli borçları için kambiyo zararı öngörmemişse, ödemelerin yapılacağı yıllara ait döviz kurları -T.C. Merkez Bankası tahminlerine de bakılarak- yaklaşık olarak belirlenmeli ve borçlunun katlanması muhtemel kambiyo zararları da borçlara ilave edilmelidir. Tüm bu belirlemelerden sonra, borçlunun adi alacaklılarına, konkordato projesinde yer verdiğiinden daha iyi ödeme koşulları içeren teklif sunup sunamayacağı değerlendirilmelidir. Bu değerlendirme yapılırken, kaynakların hangi tarihler itibarıyla sağlanabileceğine, rehinli ve imtiyazlı borçların ne zaman ödeneceğine/ödenmesi gerektiğine ve konkordato projesinde adi alacaklılara hangi oranda ve ne zaman ödeme yapılmasının öngörüldüğüne bakılmalıdır. Yapılan incelemeler sonucunda, borçlunun alacaklılara konkordato projesinde yer verdiğiinden daha iyi ödeme koşulları içeren teklif sunabileceği anlaşılıyorsa, orantılılık koşulunun gerçekleşmediği kabul edilecektir. Mesela borçlu alacaklılarına alacaklarını 5 yıllık dönemde faizsiz olarak ödemeyi teklif etmişse de aslında mevcut tabloya göre borçların 3 yılda da ödenmesi mümkünse, orantılılık koşulunun sağlanamadığı kabul edilecektir. Veyahut, borçlunun mevcut kaynakları ve oluşturabileceği kaynakları ile faiz ödeme gücü bulunmasına rağmen bundan imtina ediyorsa yine orantılılık koşulu sağlanamamış olacaktır. Veyahut da borçlu mühlet süresince biriktirdiği nakit ile tasdikten hemen sonra borçların %50'sini ödeyebilecek durumda olmasına rağmen bundan imtina ediyorsa, yine orantılılık koşulunun gerçekleşmediğinden söz

edilecektir. Fakat orantılılık koşulu bağlamında yapılacak değerlendirmelerde, bazı kaynakların “ihtiyat akçesi” olarak bir kenarda kalmasında fayda bulunduğu kabul edilebilir. Zira bu kaynak fazlalıkları, hedeflerde yaşanabilecek sapmalarda kullanılarak projenin başarıya ulaşması engellenebilir. Mesela, 100 milyon TL borcu olan ve bu borcunu 5 yıl içerisinde ödeyeceğini beyan eden borçlu bakımdan yapılan hesaplamalar neticesinde ödemelerin tamamlanmasından sonra borçlunun elinde 7 milyon TL kaynak kalacağı tespit edilmişse, 5 yıllık süreçte hedeflerde yaşanabilecek olası sapmalara bağlı olarak 7 milyon TL’nin ihtiyat akçesi olarak kalması uygun görülebilir²⁹. Hesaplamalarda çıkan kaynak fazlalığının ne kadarının makul karşılanabileceği her somut olayın özelliğine göre ayrıca değerlendirilmesi gereken bir husustur.

7. Seçilmiş Bölge Adliye Mahkemesi Kararlarının İncelenmesi

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesinin orantılılık şartını yanlış incelediği çok sayıda hatalı kararı bulunmaktadır. Orantılılık şartının daha iyi anlaşılabilmesi için, bu hatalı kararlardan ikisinin incelenmesinde fayda bulunmaktadır.

Daire’nin 25/05/2021 tarihinde karara bağladığı olayda, şirketin konkordato teklifinin, anapara borçlarının %65’inin tasdik kararının kesinleşmesinden itibaren 1 yıl ödemesiz, üçer aylık dönemlerde ve eşit taksitler halinde 3 yılda ödenmesi şeklinde olduğu, şirketin konkordato projesinin Kanun’da öngörülen çoğunlukla kabul edildiği ve mahkemece konkordatonun tasdiki için gerekli diğer şartların da sağlandığı tespit edilerek konkordatonun tasdikine karar verildiği anlaşılmaktadır. Dairenin ise, şirketin 31.12.2019 günlü bilançosuna göre varlıklarının rayiç değerlerinin 25.634.386,10 TL, borçlarının 46.714.714,01 TL, buna göre varlıkların borçları karşılama oranının %55 mertebesinde olduğunu, oysa istemcinin borçlarının %65’ini ödemeyi teklif ettiğini, bu haliyle kaynaklarla teklifin uyumlu olmadığını belirterek tasdik kararını kaldırdığı

²⁹ Doktrinde *Büken*, borçluya %10 nispetinde bir marj tanınması gerektiğini savunmaktadır. Bkz. **Büken**, s. 44.

ve borca batık durumda olduğu anlaşılan şirketin iflasına karar verdiği anlaşılmaktadır. Karardaki ilk hata, Daire'nin, borçlunun kaynaklarının borçların ödenmesine yetip yetmeyeceği meselesini teklifin kaynaklarla orantılı olması şartıyla ilişkilendirmesidir. Oysa borçlunun kaynaklarının borçların ödenmesine yetip yetmeyeceği, konkordatonun başarıya ulaşma ihtimalinin olup olmadığıyla ilgili bir konudur. Daire, konkordatonun başarıya ulaşma ihtimali bulunup bulunmadığını, kaynakların teklifle orantılı olup olmadığı şartıyla ilişkilendirerek hatalı bir inceleme yaparken yeni bir hata daha yapmıştır. Yukarıda açıklandığı gibi Daire, varlıkların borçları karşılama oranının %55 mertebesinde olduğunu, oysa istemcinin borçlarının %65'ini ödemeyi teklif ettiğini, bu durumda kaynaklarla varlıkların orantılı olmadığını belirtmiştir. Oysa kaynaklarla orantılılık incelenirken, “varlık”lara değil “kaynak”lara bakılmalıdır. Daire, sanki şirketin tüm varlıkları borç ödemelerinde kullanılacakmış gibi değerlendirme yapmıştır. Bu değerlendirme yapılırken yeniden bir hataya düşülmüş, şirketin borç ödemelerinin gerçekleştirileceği dönemde oluşturabileceği kaynakları göz ardı edilmiş, borçlar sanki yalnızca mevcut varlıklarla ödenecekmiş gibi inceleme yapılmıştır. Oysaki teklifin kaynaklarla orantılı olup olmadığı incelenirken, ödemelerin gerçekleştirilmesinin planlandığı dönemde oluşturulabilecek tüm kaynakların göz önünde bulundurulması gerekmektedir³⁰.

³⁰ İncelenen kararın ilgili bölümü: “(...) konkordato projesinin tasdikine, istemci şirketin “konkordato tasdik projesi kapsamında kalan tüm borçlarının %35 indirim ve kalan bakiye %65 ana para borçlarının tasdik kararının kesinleşmesinden itibaren 1 yıl ödemesiz, üçer aylık dönemlerde ve eşit taksitler halinde 3 yılda davacı tarafından alacaklılara ödenmesine” karar verilmiştir. (...) **Dosyanın incelenmesinde istemci şirketin 31.12.2019 günlü bilançosuna göre varlıklarının rayiç değerleri 25.634.386,10 TL, borçları ise 46.714.714,01 TL'dir. Buna göre varlıkların borçlara oranı % 55 mertebesinde dir. Oysa istemcinin teklifi borçların % 65'inin ödenmesi şeklinde olup, kaynaklarla teklifin uyumlu olmadığı anlaşılmaktadır. (...) Yukarıdan beri gösterilen yasal düzenlemelere ve yapılan açıklamalara göre şirketin borca batık durumda olduğu, teklifinin kaynaklarıyla orantılı olmadığı ve iflasın alacaklıların daha yararına bulunduğu gözetilerek istemci şirketin iflasına karar verilmesi gerektiği anlaşılmış (...) İlk derece Mahkemesi kararının kaldırılması (...) gerekmiştir. (...)** [Ankara BAM, 23. HD, T. 25/05/2021, E. 2020/1215, K. 2021/759, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 14/12/2021].

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi başka bir kararında³¹ yine varlık ve kaynak kavramlarını birbirine karıştırarak, borçlunun varlık/borç oranının %163 olduğunu, dolayısıyla borçlunun varlıklarının borçlarını fazlasıyla karşıladığını, bu haliyle Kanun'un 285. maddesindeki temel koşulun sağlanmadığını belirtmiş ve mahkemece verilen tasdik kararını kaldırmıştır. Daire'nin atıf yaptığı maddenin birinci fıkrasında, *"Borçlarını, vadesi geldiği hâlde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlu, vade verilmek veya tenzilat yapılmak suretiyle borçlarını ödeyebilmek veya muhtemel bir iflâstan kurtulmak için konkordato talep edebilir."* hükmü yer almaktadır. Daire bu maddeye atıf yapmak ve somut olayda varlık/borç oranının %163 olduğuna işaret etmek suretiyle, konkordato talep eden şirketin borçlarını ödeyebilme sorununun bulunmadığını, bu nedenle de konkordatoya başvurusunun mümkün olmadığını ifade etmektedir. Ancak bir borçlunun malvarlığının borçlarının çok üzerinde olması, onun vadesi gelen borçlarını ödemekte sorun yaşamayacağını göstermez. Zira borçlunun malvarlıklarını bir anda paraya çevirerek borçlarını ödemesi mümkün olamaz. Daire'nin, teklifin kaynaklarla orantılı olup olmadığını incelemek yerine, borçlunun varlıkların tamamının borç ödemelerinde kullanılması ve varlıkların paraya çevrilmesi hemen mümkünmüşçesine, borçlu hakkında verilen tasdik kararını kaldırdığı görülmektedir. Görüldüğü gibi, orantılılık şartının doğru bir şekilde anlaşılamaması, telafisi zor sonuçlara sebebiyet verebilmektedir.

³¹ *"İlk derece mahkemesince: ... konkordato projesinin tasdikine karar verilmiştir. ... Bu bilgiler çerçevesinde somut olaya dönüldüğünde, Şirketin varlıklarının borçlarını fazlasıyla karşıladığı, varlık/borç oranının %163 olarak hesaplandığı ve bu haliyle İcra ve İflas Kanunu'nun 285'inci maddesindeki temel koşulun sağlanmadığı ... saptanmıştır. Açıklanan şartlar altında gerek konkordatonun temel şartı ve gerek tasdik şartları bakımından istemci lehine konkordatoya karar verilemeyeceği anlaşılmaktadır. ... Bu çerçevede Dairemizce kayyımdan rapor alındığı da gözetilerek, ilk derece mahkemesi kararının düzeltilmesi ve yeniden esas hakkında karar verilmesi gerekmiştir (HMK m.353/1-b.3). ... 1. Ankara Ticaret Sicil Memurluğunun sicil no'sunda kayıtlı olan ... konkordato tasdik talebinin reddine..."* [Ankara BAM, 23. HD, T. 26/05/2021, E. 2021/228, K. 2021/795, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 08/12/2021].

c. Projenin Kabulü İçin Gerekli Çoğunluğun Sağlanmış Olması

1. Kanunda Aranılan Çoğunluk

Konkordatonun tasdiki şartlarının düzenlendiği 305. maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde tasdik şartlarından biri olarak, konkordato projesinin 302. maddede öngörülen çoğunlukla kabul edilmiş olması şartı öngörülmüştür. Atıf yapılan 302. maddenin üçüncü fıkrasında ise, konkordato projesinin, kaydedilmiş olan alacaklıların ve alacakların yarısını veya kaydedilmiş olan alacaklıların dörtte birini ve alacakların üçte ikisini aşan bir çoğunluk tarafından imza edilmesi halinde kabul edilmiş sayılacağı düzenlenmiştir. Görüldüğü gibi, kanun koyucu konkordato projesinin kabul edilmiş sayılabilmesi için alternatifli iki çoğunluk öngörmüş olup alternatifli iki çoğunluktan birinin gerçekleşmesi halinde konkordato projesi kabul edilmiş sayılacaktır. Kanun'da konkordato projesinin kabulü için aranan çoğunluğun bir örnekle anlatılmasında fayda bulunmaktadır. Borçlunun 100 alacaklısı var ve bu alacaklıların alacaklarının toplamı 30 milyon TL ise, konkordato projesinin kabulü, alacağı 15 milyon TL'den fazla olan toplam 51 alacaklı veyahut alacağı 20 milyon TL'den fazla 25 alacaklının olumlu oyuna bağlıdır.

Yukarıda yer verildiği üzere, 302. maddede “kaydedilmiş olan alacaklı” dan bahsedilmektedir. Acaba burada kanun koyucu, 299. madde uyarınca alacağını konkordato komiserine yazdıran alacaklıları mı kastetmektedir? Bu soruya olumsuz yanıt vermek gerekmektedir. Doktrinde kabul olunduğu üzere, kaydedilmiş alacak kavramıyla, 299. madde uyarınca konkordato komiseri tarafından yapılan ilandan itibaren 15 günlük süre içerisinde konkordato komiserine kaydettirilen alacaklardan borçlunun kabul ettiği veyahut çekişmeli hale gelip de mahkemece 302. maddenin altıncı fıkrasına göre nisapta dikkate alınmasına karar verilen alacaklar ile alacak kaydı yaptırılmamış olsa dahi borçlunun kayıtlarından anlaşılan alacaklar kastedilmektedir³². Yargıtay kararları da aynı yöndedir³³. Buna göre, alacak kaydına

³² **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 51; **Taşpolat Tuğsavul**, s. 1056; **Kuru**, El Kitabı, s. 1482.

³³ “Konkordatonun tasdikine karar verilebilmesi için konkordato talebinin kanunun aradığı çoğunlukla kabul edilmesi gerekir. Konkordato da alacaklı çoğunluğunun gerçekleşebilmesi

konu olmasa dahi, ticari defter kayıtlarından anlaşılan veyahut ticari defterlerde bulunmasa dahi konkordato talebi sırasında veyahut sonrasında mahkemeye sunulan borç listelerinden tespit edilebilen borçlar da konkordato nisabında dikkate alınacaktır.

2. Çoğunluğun Belirlenmesinde Dikkate Alınması Gereken Alacaklar

a. Konkordato Talebinden Önce veya Mühlet İçerisinde Komiserin İzni Olmaksızın Doğan Alacaklar

Kanun'un 308/c maddesinin ikinci fıkrasına göre, bağlayıcı hale gelen konkordato, konkordato talebinden önce veya komiserin izni olmaksızın mühlet içinde doğan bütün alacaklar için mecburidir.

Madde hükmünden anlaşılabileceği gibi, bir alacağın konkordatoya tabi olup olmayacağı, alacağın doğum tarihi ile ilişkilendirilmiştir. Bu nedenle, bir alacağın konkordatoya tabi olup olmadığına bakılırken, alacağın ne zaman muaccel hale geldiğine değil, ne zaman doğduğuna bakılacaktır.

Madde hükmünde, “*konkordato talebinden önce veya komiserin izni olmaksızın mühlet içinde doğan bütün alacaklar için mecburidir.*” denilmiştir. Görüldüğü üzere kanun koyucu, konkordato talebinden önce doğan alacakların konkordatoya tabi olduğunu düzenlenmiştir. Aynı hükümde, mühlet içinde komiserin izni olmaksızın doğan alacakların da konkordatoya tabi olacağı belirtilmiştir. Bu madde hükmü dikkate alındığında, konkordato talebinden sonra fakat mühletten önce

*için kayıtlı alacaklıların en az yarısından bir fazlası konkordato talebini kabul etmiş olmalıdır. Konkordato talebini kabul etmiş olan yarıdan bir fazla alacaklıların alacağının kayıtlı alacağın 2/3'ünü aşması gerekir. Çoğunluk koşulunun hesaplanmasında göz önünde tutulacak olan alacaklar konkordatoya kaydedilmiş olan alacaklardır. **Kaydedilmiş alacaklar kapsamına ilandan itibaren 20 gün içinde alacağını konkordato komiserine yazdırmış alacaklar ile borçlunun ayrıntılı bilançosunda gösterilmiş alacaklar girer.** Konkordatonun tasdiki için gerekli çoğunluk koşulu kayıtlı alacaklara göre gerçekleşmediğinden tasdik talebinin reddi isabetlidir.” [Y. 19. HD, T. 05/05/2005, E. 2004/11852, K. 2005/5159, Kazancı İçtihat ve Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 14/12/2021].*

doğan alacakların niteliği ne olacaktır? Doktrinde, Kanun'da alacağın kural olarak konkordatoya tabi olması noktasında başlangıç zamanının borçlunun konkordato talep anı olarak düzenlenmesinin kanun koyucunun bilinçli bir tercih olup olmadığının belirsiz olduğu belirtilmektedir³⁴. Kanaatimizce Kanun'da “*konkordato talebinden önce*” ifadesine yer verilmesinin hukuki bir temeli bulunmamaktadır. 308/c maddesinin dördüncü fıkrasında mühlet içerisinde komiserin izniyle doğan borçların konkordatoya tabi olmadığı öngörüldüğüne göre, doğal olarak, mühlet tarihinden önce doğan borçlar konkordatoya tabi olmaktadır. Zaten Kanun'da konkordatonun alacaklılar bakımından doğurduğu sonuçların mühlet tarihine endekslenmesi de bir alacağın konkordatoya tabi olup olmadığı meselesinde mühlet tarihine bakılmasını gerektiren bir husustur³⁵. Dolayısıyla, mühlet tarihinden önce veya mühlet içerisinde komiserin izni olmaksızın doğan borçların konkordatoya tabi olduğu kabul edilmelidir.

b. Rehinli Alacaklıların Rehinle Karşılanmayan Alacakları

Kanun'un 302. maddesinin beşinci fıkrasına göre, rehinle temin edilmiş olan alacaklar, 298. madde uyarınca takdir edilen kıymet sonucunda teminatsız kaldıkları

³⁴ **Tunç Yücel**, s. 60; *Tunç Yücel*, her ne kadar yeni konkordato hükümleri uyarınca geçici mühlet kararının yalnızca belgelerin eksiksiz olması halinde verileceği öngörülse de uygulamada mahkemenin başvuru üzerine mühlet kararı vermesinin üç dört günü bulabildiğini, bunun ise, borçlunun konkordato talebinde bulunmasından sonra ve mahkemece mühlete karar verilmeden önceki kısa süre içerisinde oluşabilecek alacakların konkordatoya tabi olmayacağı anlamına geldiğini, şu halde bu düzenlemenin, başvuru ile karar arasındaki sürede borçlunun konkordato başvurusundan habersiz olan ve iyiniyetle borçlu ile hukuki ilişki içerisine giren konkordatoya mecbur kılacağı alacaklılar yaratamaması amacıyla ihdas edilmiş olabileceğini, oysa borçlunun başvurudan hemen önce de iyiniyetli alacaklılarla işlem yaparak onları konkordatoya mecbur etmesi riskinin de bulunduğunu, ancak bu durumun, kötüniyetli bir borçlunun, başvuru ile karar arasındaki kısa sürede, diğer alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla yeni alacaklar ihdas etmesi tehlikesini de ortaya çıkartabileceğini, zira başvuru ile karar arasındaki sürede doğan alacakların konkordatoya tabi olmaktan “korunmuş” alacaklar olduğunu savunmuştur. Bkz. **Tunç Yücel**, s. 60.

³⁵ Konkordatonun geçici mühlet kararı öncesi doğan alacaklar için bağlayıcı olması kabul edilebilir. Böylelikle İİK m.294 gereğince (İİK m.288, f.1 atfı) mühletin alacaklılar bakımından doğurduğu sonuçlar ile alacağın konkordatoya tabi olmasının sonuçlarının aynı zamanda doğarak bu hususta yeknesaklığın sağlanacağı düşünülebilir (**Taşpolat Tuğsavul**, s. 1075).

kısım için hesaba katılırlar. Yine Kanun'un 308/c maddesinin üçüncü fıkrasında, rehinli alacaklıların rehnin kıymetini karşılayan miktardaki alacaklarının konkordatoya tabi olmadığı düzenlenmiştir. Bu hüküm rehnin sağladığı teminatın sınırına ilişkin genel kurallarla da uyumludur. Rehlinli alacaklar rehinli malın değeri kadar rüçhanlıdır. Bu da demektir ki rehinli malın değerinin üstünde kalan alacak kesimi rehin teminatından faydalanamayacak ve bu değeri aşan kısım adi alacak olarak nitelendirilecektir³⁶. Bir alacağın rehinle karşılanıp karşılanmadığının tespitinde, komiser tarafından 298. maddenin birinci fıkrasına göre yapılan (veya bilirkişi vasıtasıyla yaptırılan) ve sonrasında 298. maddenin ikinci fıkrasına göre borçluya ve rehinli alacaklıya bildirilen kıymet takdiri dikkate alınmalıdır. Bu anlamda, borçlunun ve rehinli alacaklının itirazına hazır bulundurulmayan kıymet takdirine dayalı olarak bir alacağın ne kadarının rehinle karşılandığı tespit edilemez. Mülkiyeti üçüncü kişiye ait mallarla rehin altına alınan alacaklar borçlu bakımından adi alacak niteliğinde olduğundan, bu nitelikteki rehinler için, rehnin alacağı karşılayıp karşılamadığının tespitine gerek yoktur³⁷.

Rehinli alacaklının alacağının rehinle karşılanıp karşılanmadığına bakılırken, rehinli malın üzerinde birden çok rehin olup olmadığına da bakılmalıdır. Örneğin, bir taşınmazın üzerinde birinci ve ikinci dereceden olmak üzere iki ipotek tesis edilmişse, rehinli malın önce birinci dereceden ipotek hakkı sahibi için teminat teşkil edeceği, kalan bir marj varsa, kalan bu marjın ikinci dereceden ipotek hakkı sahibi için teminat vasfı taşıyacağı göz ardı edilmemelidir.

Türk Medeni Kanununun 881. maddesinin birinci fıkrasına göre, hâlen mevcut olan veya henüz doğmamış olmakla beraber doğması kesin veya olası bulunan herhangi bir alacak, ipotekle güvence altına alınabilir. Bu maddeye göre, henüz doğmamış olmakla beraber doğması kesin veya olası bulunan alacakların ipotekle güvence altına alınması mümkündür. İşte bu şekilde tesis edilen ipoteğe “üst sınır

³⁶ **Tunç Yücel**, s. 87.

³⁷ Bu konu aşağıda konkordatoya tabi olmayan alacakların inceleneceği bölümünde “*Rehinli Alacaklılar*” başlığı altında irdelenecektir.

ipoteği” adı verilmektedir. İpoteğin üst sınır ipoteği olması halinde borçlu sadece ipotek akit tablosunda belirtilen miktar ile sınırlı olmak üzere sorumludur. Bu nedenle, üst sınır ipoteğinin bulunduğu hallerde, ipoteğin ancak ipotek akit tablosunda belirtilen limitle sınırlı olarak güvence sağlayacağı göz ardı edilmemelidir. Bu bağlamda, taşınmazın değeri ipotek limitinden yüksek olsa dahi söz konusu taşınmazın ipotek alacaklısına sağlayacağı güvence, ipotek limiti ile sınırlı olacaktır. Örneğin, taşınmazın rayiç değeri 2 milyon TL, ipotek limiti ise 1 milyon TL ise, bu taşınmazın ipotek alacaklısına sağlayacağı güvence 1 milyon TL ile sınırlı olacaktır. Fakat taşınmazın değerinin ipotek limitinden az olduğu hallerde, söz konusu taşınmazın ipotek alacaklısına sağlayacağı güvence elbette ki taşınmazın değeri kadar olacaktır. Mesela, ipotek limiti 5 milyon TL olmasına rağmen taşınmazın değeri 2 milyon TL ise, bu taşınmazın ipotek alacaklısına sağladığı güvencenin 2 milyon TL olduğu söylenecektir.

3. Çoğunluğun Belirlenmesinde Dikkate Alınmayacak Alacaklar

a. Borçlunun Kanunda Sınırlı Bir Şekilde Sayılmış Olan Yakınlarına Ait Alacaklar

Kanun’un 302. maddesinin dördüncü fıkrasına göre, borçlunun eşi ve çocuğu ile kendisinin ve evlilik bağı ortadan kalkmış olsa dahi eşinin anası, babası ve kardeşi alacak ve alacaklı çoğunluğunun hesabında dikkate alınmaz.

Kanun’da oy kullanamayacak kişilerle ilgili olarak getirilen bu kısıtlama yalnızca gerçek kişi borçluları ilgilendirmektedir. Yani Kanun’da tüzel kişi borçlular bakımından konkordato oylamasına katılımı yasaklanmış bir alacaklı grubu öngörülmemiştir. Gerçek kişiler için getirilen kısıtlamaların yorum yoluyla tüzel kişiler için de uygulanması mümkün değildir. Nitekim Yargıtay da kanun koyucunun oy kullanamayacak kişileri tahdidi olarak saydığını, bu nedenle oy kullanamayacak kişilerin yorum yoluyla genişletilmesinin mümkün olmadığı görüşündedir³⁸. Bu

³⁸ “Adi ortaklığın yaptığı işlemlerden dolayı alacaklı ve borçlu olması mümkündür. İİK’nın 302. maddesinde oylamaya katılamayacak alacaklılar sınırlı olarak sayılmış olup bunlar arasında

bağlamda, tüzel kişilikle organik bağ içerisindeki bir alacaklının oy kullanması 302. maddenin dördüncü fıkrasından hareketle engellenemez. Ancak tüzel kişilikle organik bağ içerisindeki alacaklının alacağı gerçek bir alacak niteliği taşııyorsa, bu durumda o kişinin kullandığı oyun geçerli sayılmaması gereklidir. Özellikle, şirket ortaklarının şirketten olan alacaklarının çoğunluğu sermaye niteliğinde olduğundan, ortakların şirketten olan alacakları sebebiyle oy kullanmalarına mesafeli yaklaşılmalıdır³⁹.

b. Rehinli Alacaklılar

308/c maddesinin üçüncü fıkrasına göre, rehinli alacaklıların rehnin kıymetini karşılayan miktardaki alacakları konkordatoya tabi değildir⁴⁰. Tersinden ifadeyle, rehinli alacaklıların rehinle karşılanmayan alacakları, konkordatoya tabi olacaktır. Rehinle karşılanan alacak kısmının nasıl tespit edileceği yukarıda “Çoğunluğun Belirlenmesinde Dikkate Alınması Gereken Alacaklar” başlığının altındaki “Rehinli Alacaklıların Rehinle Karşılanmayan Alacakları” alt başlığında açıklandığından, burada tekraren bir açıklama yapılmayacaktır.

Rehinli alacakların konkordatoya tabi olmaması meselesinde en çok tartışılan konu, mülkiyeti üçüncü kişiye ait mallarla rehin altına alınan alacakların borçlu açısından rehinli alacak niteliğinde olup olmadığıdır. Bu konu, 7101 sayılı Kanunla, İcra ve İflas Kanununun konkordatoya ilişkin hükümlerinde değişiklik yapılmasından sonraki süreçte doktrinde ve yargı kararlarında konkordatonun en tartışmalı meselelerinden birisini oluşturmuştur. 7101 sayılı Kanunla İcra ve İflas Kanununun

adi ortaklık alacağı sayılmamıştır. Yasadaki bu düzenlemenin tahdidi olduğu yorum yoluyla genişletilemeyeceği, bir hakkın da kullanılmasının yasaklanması için açık kanun hükmünün bulunması gerektiği doktrinde kabul edilmektedir.” [Y. 15. HD, T. 16/02/2021, E. 2021/1389, K. 2021/275, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 24.12.2021].

³⁹ Doktrinde *Taşpolat Tuğsavul*, konkordato projesine doğrudan katkı sağlaması beklenen şirket ortağının konkordato projesi hakkında oy kullanmasının dürüstlük kuralı ve buna bağlı hakkın kötüye kullanılması ilkesi çerçevesinde somut olay şartları bakımından değerlendirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Bkz. **Taşpolat Tuğsavul**, s. 1088.

⁴⁰ *Atalay*, konkordato kurumunun amacının gerçekleştirilmesi bakımından rehinli alacaklıların da konkordatoya tabi olması gerektiğini savunmaktadır. Bkz. **Atalay**, s. 131.

konkordatoya ilişkin hükümlerinde değişiklik yapılmasından önceki süreçte doktrinde tam ittifakla, konkordatoda bir alacaklının alacağının rehinli alacak olarak nitelendirilebilmesi için, rehin konusu malın mülkiyetinin konkordato borçlusuna ait olması gerektiği, şayet alacaklının alacağı üçüncü kişi tarafından rehinle güvence altına alınmış ise, bu alacağın da konkordato nisabına dahil edileceği kabul edilmiştir⁴¹. 7101 sayılı Kanunla İcra ve İflas Kanununun konkordatoya ilişkin hükümlerinde değişiklik yapılmasından önceki süreçte tesis edilen Yargıtay kararlarında da mülkiyeti üçüncü kişiye ait bir malla rehin altına alınan borçların adi alacak olarak değerlendirileceği içtihat edilmiştir⁴². Fakat 7101 sayılı Kanunla yapılan değişiklik sonrasında bu konuda farklı görüşler ileri sürülmeye başlamıştır. Nitekim *Öztek*⁴³ ve *Atalay/Atalı/Erdoğan*⁴⁴, üçüncü kişinin malı üzerindeki rehinle temin edilmiş olan alacakların da rehinli alacak olduğu, bu nedenle de konkordato nisabında dikkate alınmaması gerektiğini savunmuşlardır. *Tunç Yücel* ise, 7101 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerin, mülkiyeti üçüncü kişiye ait bir malla rehin altına alınan borçların adi alacak olarak değerlendirilmesi gerektiği yönündeki görüş ve içtihatlarda değişiklik yaratacak bir yönünün bulunmadığını belirtmiştir⁴⁵. Bu konuda ilk aykırı karar Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesince tesis edilmiştir. Daire 05/11/2020 tarihinde tesis ettiği kararda, 03/06/2020 tarihinde tesis ettiği karardaki görüşlerinden dönerek⁴⁶, rehinli malın mülkiyetinin üçüncü kişiye ait olmasının, alacağın adi alacak

⁴¹ **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 57; **Kuru**, s. 1485; **Berkin**, s. 566; **Tanrıver**, s. 169, 170; **Postacıoğlu**, s. 26, 27; **Üstündağ**, s. 213.

⁴² “Bir alacağın borçlu veya üçüncü bir şahsa ait mallar rehin edilmek suretiyle teminat altına alınması mümkündür. Borçlu, alacağı, kendi taşınır veya taşınmaz malını rehnetmek suretiyle temin etmişse, konkordato nisabı hesaplanırken İ.İ.K.'nın 297. maddesinde belirtildiği gibi, bu alacağın, merhunun komiser tarafından takdir edilen değeri ile karşılanmayan yani teminatsız kalan kısmı nazara alınır. **Rehni borçludan başka bir şahıs vermesi halinde durum değişir ve alacağın nisapta nazara alınması gerekir.** Ayrıca, 3. şahsın ipoteği söz konusu olduğunda şirket ortaklarının, şirketler grubunun veya temsilcilerinin aynı kişiler olması sonucu etkilemez.” [Y. 11. HD, T. 11/07/1990, E. 4754, K. 5189, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 15/12/2021].

⁴³ **Öztek**, Legal Blog.

⁴⁴ **Atalay/Atalı/Erdoğan**, Lexpera Blog.

⁴⁵ **Tunç Yücel**, Lexpera Blog; Benzer şekilde, **Akyürek/Akyürek**, s. 361.

⁴⁶ Nitekim Daire'nin 03/06/2020 tarihli ve 2020/738 E., 2020/648 K. sayılı kararında “Eğer rehinli mal borçluya değil de bir üçüncü kişiye aitse bu alacak adi alacak sayılır ve konkordatoya tâbidir. /Açıklanan nedenlerle üçüncü kişinin malvarlığına dahil malların

olarak değerlendirilmesini gerektirmediğini, üçüncü kişiye ait mallarla güvence altına alınan alacakların da rehinli alacak olarak değerlendirilmesi gerektiğini kabul etmiştir⁴⁷. Ankara Bölge Adliye Mahkemesinin ardından bu sefer Bakırköy 1. Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından 14/07/2020 tarihinde tesis edilen ve oldukça kapsamlı gerekçelere yer verilen kararda da üçüncü kişiye ait mallarla güvence altına alınan alacakların rehinli alacak olarak kabul edilmesi gerektiği ilama bağlanmıştır⁴⁸.

rehniyle temin edilen alacakların adi alacak sayılarak bu çerçevede işleme tâbi tutulmasında da yasaya aykırı bir yön görülmemiştir.” şeklinde görüşe yer verilmiştir.

⁴⁷ “...Dairemizce bu doğrultuda, 7101 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikten sonra, üçüncü kişinin borcu ödemesi suretiyle alacaklının yerine geçerek sahip olacağı rücu alacağının kendisi için teminat gösterilmesi gereken alacaklar arasında yer almadığı, 7101 sayılı Kanun ile adi ve rehinli alacaklıların birbirinden ayrıldığı, konkordato projesinin kabulünün esas itibarıyla projeden etkilenecek -adi- alacaklılara bırakıldığı (İİK m. 302/4), rehinli alacaklılar ve borçlu arasındaki ilişkinin İİK'nın 308/h maddesinde düzenlendiği, İİK m. 302/3 maddesinde rehinli alacaklının ancak kıymet takdiri sonunda teminatsız kalacakları kısım için konkordato nisabında dikkate alınacağını düzenlendiği, kanun koyucunun 308/h maddesinde rehlin kim tarafından tesis edildiği konusunda bir ayırım yapmadığı, üçüncü kişiye ait bir malın rehniyle güvence altına alınmış olan bir alacağı hem İİK m. 302 anlamında adi alacaklar için söz konusu olan konkordato projesinin oylamasına dahil etmek hem de bu alacağı rehinli alacak olarak kabul edip İİK m. 308/h hükmünde öngörülen nisaba dahil edilmesinin açık bir çelişki ve tutarsızlık olduğu, **konkordato projesinden hiçbir şekilde etkilenmeyecek olan rehinli alacaklının (rehinli malın mülkiyeti üçüncü kişiye ait olduğunda da) adi alacaklıların kaderini değiştirecek bir oylamaya katılmasına müsaade edilmesinin konkordato müessesesinin amacına uygun olmadığı kabul edilmiştir...**” [Ankara BAM, 23. HD, T. 05/11/2020, E. 2020/1403, T. 2020/140, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 24.12.2021].

⁴⁸ “7101 sayılı kanun ile yapılan değişiklik öncesi dönemde Yargıtay’ın istikrar kazanmış uygulaması, üçüncü şahıs rehniyle güvence altına alınan alacağın adi alacak sayılması gerektiği ve konkordato nisabında dikkate alınması gerektiği yönünde idi. (Yargıtay HGK. 26.06.1971 T., 1970/İc. İf 7/417; Yargıtay 11. HD. 01.12.1988 T., 8456/7281, Yargıtay 11. HD 15.06.1990 T., 3457/4791, Yargıtay 11. HD. 11.07.1990T., 4754/5189 sayılı karar (kararlar için bkz: Sümer Altay, Ali Eskiocak, Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku, 5. Bası, Vedat Kitapçılık, 2019, s:314, dipnot 12’de bahsi geçen sayfalar)) Yargıtay’ın söz konusu yerleşik uygulaması doktrindeki ağırlıklı görüş tarafından da benimsenmekte idi. (...) Mahkememiz 7101 sayılı yasa öncesi verilen içtihatların 7101 sayılı kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte geçerliliğini yitirdiği, 7101 sayılı kanun ile değişik İİK hükümlerine göre üçüncü şahıs malvarlığından verilen rehinle teminat altına alınan alacağın, borçlunun konkordato projesi açısından rehinli alacak sayılması gerektiği kanunun rehinli alacaklılar için öngördüğü hükümlere ve prosedüre tabi olması gerektiği ve dolayısıyla da adi alacaklılar toplantısı nisabında dikkate alınmaması gerektiği kanaatine varmıştır. Mahkememizi bu sonuca götüren gerekçeler özetle şu şekildedir: Öncelikle 7101 sayılı Kanunun konkordatonun rehinli alacakla ilgili hükümlerine bakıldığında, bu hükümlerin sadece borçlunun malvarlığından sağlanan rehinli alacakları kapsadığı, üçüncü şahıs malvarlığından sağlanan

rehinleri kapsamadığı ve bunların adi alacak prosedürüne tabi olması gerektiğine dair bir düzenleme bulunmamaktadır. Tam aksine özellikle 7101 sayılı yasa ile eklenen “II. Rehinli Alacaklılarla Müzakere ve Borçların Yapılandırılması” bölüm başlıklı İİK.m.308h hükmünün madde kenar başlığı, madde metni ve gerekçesi, eski yasa dönemindeki uygulamanın terk edilmesi gerektiğini göstermektedir. Zira, anılan “rehinli alacaklılarla müzakere ve borçların yapılandırılması” düzenlemesi, geçerlilik kazanması, konkordatonun kabulü ve tasdiğiyle gerçekleşen konkordato benzeri bir borçların yapılandırılması usulü öngörmektedir. Anılan hükmün sadece borçlunun malvarlığından karşılanan rehinle sınırlı olarak uygulanması gerektiğine dair bir hüküm olmadığı gibi, aksine üçüncü şahıs malvarlığı ile temin edilen rehinli alacaklılar açısından da uygulanması gerektiği sonucunu doğuracak lafzi ifadeler mevcuttur. Anılan hükmün birinci fıkrasında borçlunun “alacaklı lehine rehin tesis edilmiş borçlarının yapılandırılmasını bu madde uyarınca talep edebilir” düzenlemesine yer verilmiştir. Üçüncü kişi rehniyle temin edilmiş bir alacağının hukuki niteliğinin “rehinli alacak” olduğu ve o borcun da “alacaklı lehine tesis edilmiş borç” niteliğinde olduğu tartışmasızdır. Anılan hükmün ikinci fıkrasında “bütün rehinli alacaklılar” ifadesine yer verilmiş, sekizinci fıkrasında “her rehinli alacaklı” ifadesi kullanılmıştır. Yine anılan hükmün son fıkrasında rehinli alacakların bu madde kapsamında değerlendirilmesi gerektiği, 285 ila 309/1 maddelerinin açıkça belirtilmedikçe rehinli alacaklar hakkında uygulanmayacağı düzenlemesine yer verilmiştir. Yasanın anılan hükmünün borçlu malvarlığından ya da üçüncü şahıs malvarlığından temin edilen ayrımı yapmaksızın bütün rehinli alacakları kapsayacak şekilde geniş düzenlendiği ve açık olduğu ortadadır. Kaldı ki, gerekçe de bu hususu destekler niteliktedir. Gerçekten de maddenin Alt Komisyon Önerge Gerekçesi’nin son iki cümlesi aynen şu şekilde kaleme alınmıştır: “Kanunun Onikinci Babının “Adi Konkordato” başlıklı Birinci Bölümü rehinli alacaklılar dışındaki alacaklılar bakımından kurgulanmaktadır. Rehinli alacaklıların konkordato karşısındaki durumları ise bu maddeyle Onikinci Baba eklenen İkinci Bölüm ve 308h maddesinde düzenlenmektedir. Bu sebeple herhangi bir karışıklığa meydan vermemek için Kanunun 285 ila 309/1 maddelerinin, açıkça belirtilmedikçe rehinli alacaklılar hakkında uygulanmayacağı hükme bağlanmaktadır.” Netice itibarıyla 7101 sayılı yasa ile değişik İİK hükümlerinde rehinli alacakların borçlu malvarlığından sağlanan rehinler, üçüncü şahıs malvarlığından sağlanan rehinler şeklinde ikili bir ayrıma tabi tutulup, üçüncü şahıs malvarlığından sağlanan rehinli alacakların “adi alacak” sayılmasını ve adi alacakların prosedürüne tabi olmasını sağlayacak bir hüküm olmadığı gibi, tam tersi 308h/son fıkra hükmünde aksine açık yasal bir düzenleme olmadığı müddetçe rehinli alacakların adi konkordato hükümlerine tabi olmasını yasaklayan bir düzenleme söz konusudur. 7101 sayılı Kanun ile değişiklik öncesi dönemde üçüncü şahıs ipoteği ile güvence altına alınan alacakların konkordatoda adi alacak sayılmasının sebeplerinden birisi ve belki de en önemlisi kişisele malvarlığından ödemeyi yapma ihtimali olan rehne konu malın sahibi üçüncü şahsın müstakbel rücu hakkının korunması, teminattan yararlanmasına imkan tanınmasıdır. Gerek o dönemki Yargıtay içtihatlarında gerekse doktrinde bu hususun altı özellikle çizilmiştir. Zira 7101 sayılı yasa ile değişiklik öncesi dönemde mülga İİK.m.298 hükmüyle konkordatoya yazılmış bütün imtiyazsız alacaklılar ile tüm imtiyazlı alacaklılar için, bu alacaklılar vazgeçmediği sürece teminat yatırılması gerekmekteydi. Üçüncü şahıs malvarlığından sağlanan ipotekle güvence altına alınan alacak da adi alacak sayıldığı için, bu alacak için de borçlunun teminat göstermesi aranmakta, üçüncü şahıs borçlunun borcunu ödediği takdirde bu teminattan yararlanabilmekte idi. Böylece üçüncü şahsın olası rücu hakkı korunmuş olmaktaydı. Oysa 7101 sayılı Kanun ile değişik İİK.m.305/f.1 d bendinde sadece 206. maddenin birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklılar ile konkordato mühleti içinde komiserin

Bakırköy 1. Asliye Ticaret Mahkemesinin ardından ise İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 17. Hukuk Dairesi tarafından 24/12/2020 tarihinde tesis edilen kararda da üçüncü kişiye ait mallarla rehin altına alınan alacakların rehinli alacak olarak

izniyle akdedilmiş alacaklılar açısından (bu alacaklılar açıkça vazgeçmedikçe) teminat yatırılması zorunlu hale getirilmiştir. Şu halde üçüncü şahıs ipoteği ile teminat altına alınan alacak önceki yasa dönemindeki görüş kabul edilse ve adi alacak sayılsa dahi, teminata tabi olmayacaktır. Başka bir deyişle, ileride kendi malından borçlunun borcunu tahsil edildiğinde doğacak olan üçüncü kişinin rücu alacağı kanunen teminata bağlanabilecek bir alacak değildir ki, bu alacak konkordato komiserine yazdırılmaması ve nisaba dahil edilmemesi halinde teminatsız kalabilsin. Zaten baştan beri olmayan bir teminattan sonradan mahrum kalınması da söz konusu olamaz. Neticede ipotek veren üçüncü kişinin müstakbel rücu alacağının teminat altına alınması gerektiği şeklindeki görüşün, üçüncü şahıs malı üzerindeki ipotekle teminat altına alınan alacağın, konkordato adi alacak olarak değerlendirilmesine 7101 sayılı yasa döneminde artık haklı bir gerekçe teşkil etmez. Nihayet alacakları üçüncü şahıs malvarlığından temin edilen rehinle güvence altına alınan alacaklıların, “adi alacaklı” sayılmaları neticesinde, adi alacaklılar arasında eşitlik prensibine dahil olmaları, böylece örneğin faizsiz ve yıllara sari bir ödeme planı havi bir konkordato projesine olumlu oy kullanmalarını beklemek çok mümkün değildir. Olası iflasta dahi, üçüncü şahsa ait rehinli taşınmazın satışı suretiyle rüçhanlı olarak alacağını faiziyle birlikte elde etme imkanı bulunan rehinli alacaklının, adi alacaklı sayılarak faizsiz ve yıllara yayılmış projenin oylanacağı alacaklılar toplantısının nisabına dahil edilmesi, projenin kabul edilmesi için aranan alacak miktarının ve alacaklı sayısının artmasına neden olmakta, bu ise konkordato projelerinin kabul edilebilirliğine ciddi anlamda olumsuz etki etmektedir. İflasla göre konkordatodan çok daha iyi durumda pay alacak olan adi alacaklılar projenin kabulü yönünde oy kullanmalarına rağmen, üçüncü şahıs ipoteğiyle alacakları rehin altına alınan alacaklıların olumsuz oy kullanmaları nedeniyle, gerçek anlamdaki adi alacaklılar iflasta daha az oranla yetinmek durumunda kalmaktadırlar. Oysa 7101 sayılı Kanun ile değişik yeni konkordato hukukunun ratio legisi sadece borçlunun yararının korunması düşüncesine dayanmamakta, alacaklıların hak ve yararlarının korunmasını da öngörmektedir. Konkordatoya hakim olan yeni düşünce, alacaklıların iflastan daha elverişli koşullarda tatmin edilmeleri, işletmenin istihdam kabiliyetini sürdürmesi ve bu sayede işletmelerin dağılması sonucunda iflaslarla ulusal ekonominin zarar görmesi önlenerek, son tahlilde kamu yararının sağlanması temeline dayanmaktadır. Nitekim 7101 sayılı Kanunun genel gerekçesinde de “konkordatonun daha etkin ve aktif bir şekilde kullanılmasının ticari ve sosyal hayat bakımından bir ihtiyaç olduğu” açıkça belirtilmiştir. Şu halde kanun koyucunun 7101 sayılı kanun değişikliği ile konkordatonun yaygın bir şekilde uygulanmasını sağlayarak iflasların önüne geçerek, istihdamın devamlılığını sağlamayı amaçladığı dikkate alındığında, üçüncü şahıs ipoteği ile teminat altına alınan alacakların adi alacak sayılıp adi alacaklılar toplantısı nisabına dahil edilmesi, konkordato projelerinin kabul edilmelerine ve hayata geçmelerine de ciddi anlamda olumsuz etki yapacak olduğundan, son tahlilde kanun koyucunun amacına da ters düşecektir. Mahkememiz yukarıda izah edilen gerekçeler ışığında üçüncü şahıs rehniyle güvence altına alınan alacakları rehinli alacak kabul ederek, bu alacakları rehinli alacak prosedürü kapsamında İİK.m.308h hükmü kapsamında değerlendirmiş, adi alacak kabul etmeyerek adi alacaklılar toplantısı nisabına da dahil etmemiştir.” [Bakırköy 1. Asliye Ticaret Mahkemesi, T. 14/07/2020, E. 2018/426, K. 2020/447, Yayınlanmamış Karar].

değerlendirilerek konkordato nisabına dahil edilmemesi gerektiği kabul edilmiştir⁴⁹. Fakat tüm bu kararlar ve tartışmalar sonrasında Yargıtay 15. Hukuk Dairesi tarafından 16/02/2021 tarihinde tesis edilen kararda, 7101 sayılı Kanun öncesindeki Yargıtay uygulaması korunarak, mülkiyeti üçüncü kişiye ait mallarla rehin altına alınan alacaklar adi alacak olarak kabul edilmiştir⁵⁰. Yargıtay 15. Hukuk Dairesinin

⁴⁹ “... Yukarıda özetlenen akademik görüşler ve özellikle İcra ve İflas Kanunun 23. maddedeki tanımlar, taşınır rehninin paraya çevrilmesine dair yasanın beşinci babının 148. maddesinde yer alan ipoteğin paraya çevrilmesine dair düzenleme kapsamında ki, 149/b bendine göre, borçlu ve taşınmaz malikine ödeme emrinin gönderilmesi gereği, borçlu ve taşınmaz maliki arasında zorunlu takip arkadaşlığının mevcut olması, 302. maddede açıkça, rehinle temin edilmiş olan alacakların, 298. maddesi uyarınca takdir edilen kıymet sonucunda teminatsız kalan kısmının hesaba katılacağına dair düzenlemesi ve 308/h bendinde ki, rehinli alacaklılarla müzakere ve borçların yapılandırılması düzenlemeleri kapsamında ve hiçbir düzenleme de, rehnin yalnızca borçluya ait malvarlığına ait olacağına dair bir düzenleme bulunmadığı ve bu hususun 7101 sayılı kanunla yapılan tasarının ilk halinde konkordatonun tasdikinde aranmışken, alt komisyonda verilen önerge ile borçluya ait ibaresinin çıkarılmış olması karşısında ve yasada rehin hakkının kim tarafından tesis edildiğine dayalı bir ayırım yapılmadığı da değerlendirildiğinde, üçüncü kişi rehni ile teminatlandırılan alacağın adi alacak kabul edilerek masaya yazılması yasanın lafzına uygun düşmeyeceği gibi özellikle kredi kullandıran ve kullanan şirketler açısından nerede ise mali kaynak olarak önemli yer bulan kredi kullanımının imkansız hale getireceği, diğer yandan, çoğunlukla rehinli alacakların yüksek meblağlı alacaklar olması nedeniyle, İİK 302. madde gereğince konkordatonun kabulü için gerekli olan nisaba adi alacaklar şeklinde dahil edilmesinin konkordato müessesesinin amacına uygun düşmeyeceği, gerek rehin veren gerekse de rehin karşılığı kredi kullandıran kuruluşların özellikle İİK 294. madde düzenlemesi kapsamında, kesin mühlet tarihinden itibaren rehinle temin edilmemiş her türlü alacağa faiz işlemesi durur düzenlemesi kapsamında ciddi zararları oluşacağı, yasal düzenlemelerin aksine kabul şeklinde ciddi çelişkiler oluşacağı, bu durumda, yeni yasal düzenleme öncesinde kabul edilen uygulamanın, yürürlükte bulunan konkordato ile ilgili düzenlemeye uygun düşmeyeceği, **adi konkordatoda, alacağın üçüncü kişiye ait rehinle güvence altında olup olmadığına bakılmaksızın nisaba dahil edilmemesi gerekmesine rağmen, mahkemenin aksine kabul ile tasdik şartlarını tespit eden komiser raporunun sonucuna göre karar vermesi isabetli olmamıştır.**” [İstanbul BAM 17. HD, T. 24/12/2020, E. 2020/2109, K. 2020/2211, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 19/12/2021].

⁵⁰ “(...) İİK 295. maddesi "Mühlet sırasında rehinde temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabilir veya başlamış olan takiplere devam edilebilir ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınamaz ve rehinli malın satışı gerçekleştirilemez" şeklindedir. 17.07.2003 tarih ve 4949 sayılı Kanunla değişik İİK 289. maddesi de aynı ifadeleri taşımaktadır. 28.02.2018 tarih ve 7101 sayılı Kanun yürürlüğünden önce doktrin maddede belirlenen rehinli malın borçluya ait olması konusunda fikir birliği içindedir. (Gündoğan, Postacioğlu, Üstündağ Kuru) Yargıtay 19. Hukuk Dairesi 20.10.1993 tarih 6282/6805 karar sayılı ilamında da 3. kişi rehninin konkordato nisabında adi alacak olarak göz önünde bulundurulmasına karar vermiştir. Meseleyi konkordatonun amacı çerçevesinde değerlendirmek gerekir. Konkordato dürüst bir borçlunun belli bir zaman kesiti

21/06/2021 tarihli kararında⁵¹ ve Yargıtay 6. Hukuk Dairesinin⁵² 15/09/2021 tarihli kararında⁵³ da aynı görüş benimsenmiştir. Daha önce mülkiyeti üçüncü kişiye ait mallarla rehin altına alınan alacakların da rehinli alacak olarak değerlendirilmesi gerektiği yönünde karar veren İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 17. Hukuk Dairesinin, az önce bahsedilen Yargıtay kararlarına atıfla mülkiyeti üçüncü kişiye ait mallarla güvence altına alınan alacakların adi alacak olarak değerlendirilmesi gerektiğine dair kararlar verdiği görülmektedir⁵⁴. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesinde konkordato dosyalarına bakmakla yetkilendirilen, 17. Hukuk Dairesinin ikizi olarak nitelendirilen 45. Hukuk Dairesi de Yargıtay kararlarına paralel bir şekilde karar vermektedir⁵⁵. Meselenin teorik yanı bir kenara bırakılacak olursa,

*içerisindeki bütün adi alacaklarını yetkili makamın onayı ve alacaklı çoğunluğunun kabulü ile tasfiyesinin sağlandığı bir icra biçimidir. Bu amacın gerçekleştirilmesi yani konkordatonun başarıya ulaşması için borçlunun malvarlığının korunması gerekir. İİK'nın 295. maddesi de bu amaca hizmet eden bir hüküm içerir. Rehni 3. kişinin vermesi halinde bu rehni paraya çevrilmesi konkordato talep eden borçlunun pasifine etki etmeyecektir. Bu haliyle 3. kişi tarafından verilen rehni paraya çevrilmesini konkordato kapsamında engellenmesi kanun koyucunun amaçladığı bir sonuç olarak düşünülemez. İİK 45. maddesi uyarınca alacaklı önce rehne müracaat etmelidir. Maddede rehni 3. kişi tarafından verilmiş olması durumu ayrık tutulmamıştır. Bu nedenle alacaklının 3. kişi tarafından verilen rehne öncelikle müracaat etmesi, konkordato talep eden borçlunun malını koruma altında tutacak olup bu husus konkordato kurumunun amacına uygun olacaktır. Bu gerekçeler ışığında alacağı 3. kişi rehniyle temin edilen alacaklının alacağının adi alacak olarak nisaba dahil edilmesi borçlu ve rehin veren 3.kişinin kanunun 303. maddesi çerçevesinde hareket etmesi gerekecektir. **Somut olayda ...Turizm A.Ş. ve ... taşınmazları üzerine talep eden şirket lehine ipotek tesis edildiğinden bu ipoteklerle teminat altına alınan alacaklının nisapta adi alacak olarak göz önünde bulundurulması gerekirken yanılığlı gerekçeyle nisap dışında tutulması doğru olmamıştır.**" [Y. 15. HD, T. 16/02/2021, E. 2021/1389, K. 2021/275, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 14/12/2021].*

⁵¹ Y. 15. HD, T. 21/06/2021, E. 2021/4461, K. 2021/2860, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 14/12/2021.

⁵² Yargıtayda kapanan daireler nedeniyle açığa çıkan numaraların doldurulması amacıyla Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunun 02/07/2021 tarihli ve 211 sayılı Kararıyla Yargıtay 15. Hukuk Dairesinin numarası 6. Hukuk Dairesi olarak değiştirilmiştir.

⁵³ Y. 6. HD, T. 15/09/2021, E. 2021/1792, K. 2021/100, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 14/12/2021.

⁵⁴ İstanbul BAM, 17. HD, T. 18/11/2021, E. 2021/1324, K. 2021/1331, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 14/12/2021.

⁵⁵ "(...) **Dairemizce de üçüncü kişinin malvarlığına dahil malların rehniyle temin edilen alacakların adi alacak sayılarak bu çerçevede konkordato projesinin kabulüne ilişkin nisapta dikkate alınması gerektiği kabul edilmiştir. Açıklanan gerekçelerle üçüncü kişi rehniyle teminat altına alınan alacakların, oylamada adi alacak olarak yer almasında bir**

artık gelineen noktada, söz konusu mesele Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun önüne taşınıp da Kurul tarafından farklı bir karar verilmediği sürece, mülkiyeti üçüncü kişiye ait mallarla güvence altına alınan alacakların adi alacak olarak kabul edilmesi uygun olacaktır.

c. 206. Maddenin Birinci Sırasındaki İmtiyazlı Alacaklar

i. Genel Olarak

308/c maddesinin üçüncü fıkrasına göre, 206. maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar, konkordatoya tabi olmayan alacak grupları arasındadır. Bu alacakları, işçilik alacakları, işçiler için tüzel kişilik kazanmış tesislerin ve derneklerin işverenden olan alacakları ve kamu alacakları olarak üçe ayırmak mümkündür.

ii. İşçilik Alacakları

İşçilik alacakları 206. maddenin dördüncü fıkrasında A başlığı altında şu şekilde düzenlenmiştir:

“İşçilerin, iş ilişkisine dayanan ve iflâsın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş ihbar ve kıdem tazminatları dahil alacakları ile iflâs nedeniyle iş ilişkisinin sona ermesi üzerine hak etmiş oldukları ihbar ve kıdem tazminatları”

Hemen belirtelim ki, Kanun’da iflas halinde iflasa bağlı olarak iş ilişkisinin sona ermesi nedeniyle doğan alacakların da imtiyazlı olduğunu belirtmek için yer verilen *“iflâs nedeniyle iş ilişkisinin sona ermesi üzerine hak etmiş oldukları ihbar ve kıdem tazminatları”* düzenlemesinin konkordatoya uyarlanması mümkün değildir.

isabetsizlik görülmediğinden bu yöndeki istinaf talepleri yerinde değildir.” [İstanbul BAM, 45. HD, T. 29/09/2021, E. 2021/151, K. 2021/920, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 14/12/2021].

Zira Kanun'un 296. maddesine göre işverenin, sırf konkordato başvurusunu gerekçe göstererek işçinin iş akdini feshetmesi mümkün değildir⁵⁶. Bu nedenle, iflasta imtiyazlı alacakları düzenleme için öngörülen hükmün yalnızca *“İşçilerin, iş ilişkisine dayanan ve iflâsın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş ihbar ve kıdem tazminatları dahil alacakları”* kısmı konkordatoya uyarlanabilecektir. İflasta bir alacağın imtiyazlı olup olmadığının tespitinde bir yıllık süre iflasın açılma tarihinden itibaren geriye doğru işletilirken, konkordatoda bir yıllık sürenin, geçici mühlet tarihinden itibaren işletilmesi gereklidir⁵⁷. Buna göre, işçilik alacaklarını imtiyazlı kabul eden hükmün konkordatoya *“İşçilerin, iş ilişkisine dayanan ve geçici mühlet tarihinden önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş ihbar ve kıdem tazminatları dahil alacakları”* şeklinde uyarlanması mümkündür.

Madde hükmünden anlaşılabileceği üzere, bir işçi alacağının imtiyazlı olarak kabul edilip edilmeyeceğinin tespitinde alacağın ne zaman tahakkuk ettiği önem arz etmektedir. Kanun'daki “tahakkuk etmek” ifadesinden anlaşılması gereken, işçilik alacaklarının “doğması”dır⁵⁸. Mesela, işçinin konkordato geçici mühlet tarihinden iki yıl öncesine dayanan ücret alacağı imtiyazlı değil, konkordatoya tabi bir alacaktır. Kıdem ve ihbar tazminatlarında ise, işçinin işten ayrılma tarihine bakılacaktır. Kıdem ve ihbar tazminatının imtiyazlı kabul edilebilmesi için, işçinin iş sözleşmesinin feshinin, geçici mühlet tarihinden önceki bir yıl içinde gerçekleşmiş olması gereklidir⁵⁹. Bu noktada belirtelim ki, geçici mühlet tarihinden önceki bir yıl içinde tahakkuk eden işçilik alacakları imtiyazlı olduğu kabul edildiğinden, geçici mühletten sonra doğan işçilik alacaklarının evleviyetle imtiyazlı olduğu kabul edilecektir. Bu nedenle, mühletten sonra doğan işçilik alacaklarını da 206. maddenin birinci sırasında düzenlenen imtiyazlı işçilik alacakları arasında değerlendirmek gerekir⁶⁰.

⁵⁶ Tunç Yücel, s.77.

⁵⁷ Tunç Yücel, s. 76.

⁵⁸ Tunç Yücel, s. 71.

⁵⁹ Tunç Yücel, s. 71.

⁶⁰ İşçilik alacaklarının kapsamı hakkında bkz. Nacar, s. 122 vd.

Kanun'un 206. maddesinde imtiyaz alacaklıya değil alacağa tanınmıştır. Bu nedenle alacaklının ölümü halinde mirasçılara geçen veya borcu ödeyerek alacaklının haklarına halef olan kefile yahut alacağı temlik alana intikal eden alacak, imtiyazlı alacak olma niteliğini koruyacaktır⁶¹.

iii. İşçiler İçin Tüzel Kişilik Kazanmış Tesislerin ve Derneklerin İşverenden Olan Alacakları

Kanun'un 206. maddesinin dördüncü fıkrasında birinci sıra alacak olarak öngörülen diğer alacak grubu ise, işçiler için tüzel kişilik kazanmış tesislerin ve derneklerin işverenden olan alacaklarıdır. Maddeye göre, işverenlerin, işçiler için yardım sandıkları veya sair yardım teşkilatı kurulması veya bunların yaşatılması maksadıyla meydana gelmiş ve tüzel kişilik kazanmış bulunan tesislere veya derneklere olan borçları da imtiyazlıdır.

iv. Aile Hukukundan Kaynaklanan Nafaka Alacakları

Kanun'un 206. maddesinde iflasın açılmasından önceki son bir yıl içinde tahakkuk etmiş olan ve nakden ifası gereken nafaka alacaklarına birinci sırada imtiyaz tanınmıştır. Bu imtiyazlı alacakların ancak gerçek kişi borçlular yönünden söz konusu olabileceği açıktır.

d. 6183 Sayılı Kanun Kapsamındaki Amme Alacakları

Kanun'un 308/c maddesinin üçüncü fıkrasına göre, 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacakları konkordatoya tabi değildir. 6183 sayılı Kanun kapsamına dahil olmayan amme alacakları konkordatoya tabi olacağından, amme

⁶¹ Tunç Yücel, s. 72.

alacaklarının varlığı halinde, bu alacakların 6183 sayılı Kanun kapsamına dahil olup olmadığına bakmak gerekmektedir⁶².

4. Çoğunluğun Belirlenmesinde Özellik Arz Eden Durumlar

a. Faiz Alacakları

Kanun'un 294. maddesinin üçüncü fıkrasında, tasdik edilen konkordato projesi aksine hüküm içermediği takdirde kesin mühlet tarihinden itibaren rehinle temin edilmemiş her türlü alacağa faiz işleminin duracağı düzenlenmiştir. Fakat 288. maddenin birinci fıkrasına göre geçici mühlet kesin mühletin sonuçlarını doğuracağından, projede aksi öngörülmediği sürece, geçici mühlet tarihi itibarıyla faiz işlemesi duracaktır⁶³. Bu nedenle oylanın konkordato projesinde aksi öngörülmediği sürece, konkordato nisabında yalnızca geçici mühlet tarihine kadar işleyen faizin dikkate alınması gereklidir.

⁶² Doktrinde Atalay, işletmelerin kurtarılmasına devletin de bazı fedakarlıklarda bulunarak katkıda bulunmak zorunda olduğunu, oysa devletin yeni düzenleme ile bırakın destek olmayı, fedakarlık yapmayı, kamu alacaklarını konkordatoya tabi olmayan alacaklar arasında koruyarak sürece köstek olduğunu belirterek kamu borçlarının da konkordatoya tabi kılınması gerektiğini savunmuştur. Bkz. **Atalay**, s. 132.

⁶³ Nitekim Yargıtay kararları da bu yöndedir: “İİK 288/1 maddesi uyarınca geçici mühlet, kesin mühletin sonuçlarını doğurur. İİK 294/3 maddesi ise “Tasdik edilen konkordato projesi aksine hüküm içermediği takdirde kesin mühlet tarihinden itibaren rehinle temin edilmemiş her türlü alacağa faiz işlemesi durur.” hükmünü içermektedir. Somut olayda, Konkordato talep eden davacının projesinde faize dair herhangi bir kabulünün bulunmadığı, **yukarıda anılan kanun maddeleri gereğince kesin mühletin faize ilişkin düzenlemesi geçici mühleti de kapsayacağından konkordatoya tabi borçların geçici mühlet tarihinden itibaren faizsiz olarak ödenmesinin kararlaştırılması gerekir**. Hükmün bu nedenle konkordato talep eden davacı yararına bozulması gerekir ise de, anılan yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden, hükmün Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 370/2. maddesi uyarınca düzeltilerek onanmasına karar verilmiştir.” [Y. 15. HD, T. 23/06/2021, E. 2021/2089, K. 2021/2943, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 14/12/2021].

b. Yabancı Para Alacaklarının Konkordato Nisabına Ne Şekilde Dahil Edileceği Sorunu

Konkordato tıpkı iflas gibi alacaklıların eşit tatminini sağlamayı amaçlayan bir kurumdur. Bu nedenle nasıl ki iflasta yabancı para alacakları Türk Lirasına çevriliyorsa konkordatoda da yabancı para alacakları Türk Lirasına çevrilmelidir⁶⁴. Nitekim doktrinde de yabancı para alacaklısının alacağının konkordato nisabına dahil edilmek üzere Türk Lirasına çevrilmesi gerektiği, konkordato nisabının belirlenmesi için Türk Lirasına çevrilen alacaklının artık alacağını konkordato çerçevesinde ancak Türk Lirası olarak talep edebileceği, çeviri nedeniyle maruz kaldığı zarar için de munzam zarar davası açamayacağı belirtilmektedir⁶⁵.

⁶⁴ İflasla yabancı para alacaklarının neden Türk Lirasına çevrilmesi gerektiği konusunda Yargıtayın çok sayıda kararı bulunmaktadır. Konkordato kurumuna da uyarlanabilecek olan bu kararlardan örnek olarak: “*Dava, kayıt kabul istemine ilişkindir. Yabancı para alacaklarının iflas masasına kayıt şekli konusunda İcra ve İflas Kanunu'nda açık bir hüküm yoktur. Sadece İcra ve İflas Kanunu'nun 198. maddesinin 1. fıkrasında, konusu para olmayan alacakların, ona eşit bir kıymete para alacağına çevrileceği öngörülmüştür. Öğretide, konusu yabancı para olan alacakların da anılan yasa hükümlerine göre iflasın açıldığı andaki döviz kuru üzerinden Türk Lirası'na çevrilerek iflas masasına yazdırılacağı kabul edilmiştir.* (Kuru: B. İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2013, 2. Baskı, Ankara, sf.1244) İcra İflas Kanunu'nun 195. maddesinde iflasın açılması ile müflisin borçlarının muaccel olacağı ve iflasın açıldığı güne kadar işlemiş faiz ve takip masraflarının ana paraya ilave edilerek masaya kaydedileceği öngörülmüştür. Bu hükmün amacı, iflas tarihinde masanın aktif ve pasiflerinin eşit şekilde ve aynı zamanda belirlenerek müflisin tüm alacaklılarına eşit ödeme yapılmasıdır. Bunu sağlamak için de yabancı para alacakların aynı paraya (Türk Parasına) çevrilmesi gerekir. Çeviri zamanı ise, yabancı para alacakları ve konusu para olmayan alacaklar için iflas kararının verildiği tarih olmalıdır. Diğer taraftan yabancı para alacağının aynen kaydı, alacaklılar arasında eşitliği ön planda tutan İflas Hukukunun bu prensibini de zedelemiş olacaktır. Zira, iflasta imtiyazlı alacaklar İİK'nın 206. maddesinde ilk beş sırada sayılmış olup, yabancı paranın masaya aynen kaydedilmesi halinde, yabancı para alacakları lehine kanunda öngörülmemiş bir imtiyaz yaratılmış olur. Bu durumda ise, aynı sırada bulunan ülke parası alacaklısı ile yabancı para alacaklısı arasında eşitsizlik meydana gelecektir. Bu sonuç ise, her sıradaki alacaklıların eşit hakka sahip olduğunu belirten İİK'nın 207. maddesine aykırılık teşkil eder” [Y. 23. HD, T. 11/03/2014, E. 2013/7176, K. 2014/1802, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 14/12/2021].

⁶⁵ Pekcanitez, s. 152; Öztekin, Öztekin-Konkordato Şerhi, s. 469, 470; Akil, s. 223.

Bu konuda mesele, yabancı para alacağının hangi an itibariyle Türk Lirasına çevrileceği noktasında düğümlenmektedir. Bu hususta doktrinde çok sayıda görüş ileri sürülmüştür.

Doktrindeki bir görüşe göre, yabancı para alacakları, yabancı para alacaklısının alacağını kaydettirdiği tarihteki kur üzerinden Türk Lirasına çevrilmelidir⁶⁶. Fakat bu görüşün tatbiki, yabancı para alacaklıları arasında eşitsizliğe sebebiyet verecektir. Zira 15 günlük alacak kayıt süresi boyunca döviz kurlarında değişim yaşanması kaçınılmazdır.

Doktrinde *Öztek*, kayıt tarihindeki eşitsizlikleri önlemek için yabancı para alacaklarının tüm alacaklılar için ortak bir tarihte Türk Lirasına çevrilmesinin uygun olacağını, bu tarihin de 299. maddede öngörülen 15 günlük alacak kayıt süresinin son günü olması gerektiğini savunmaktadır.

Doktrinde *Pekcanitez/Erdönmez* ise, yabancı para alacaklarının, konkordatonun tasdik edildiği andaki kur üzerinden Türk Lirasına çevrilmesi gerektiğini savunmaktadırlar. Nitekim bu konuda “*Yabancı para alacaklıları ise alacaklarını Türk Lirasına çevirerek kaydettirmek mecburiyetindedirler. Bu çevirinin konkordatonun tasdik edildiği andaki kur üzerinden yapılması gerekir.*” şeklinde görüş beyan etmişlerdir⁶⁷. Fakat hayatın olağan akışı, bu görüşe göre hareket etmeyi imkansız kılmaktadır. Zira yabancı para alacaklısının alacağını kaydettirdiği bir aşamada, konkordatonun tasdik edileceği tarihteki döviz kurunun ne olacağını bilemeyeceği açıktır. Ayrıca alacak kaydı aşamasında, konkordatonun tasdik edilip edilmeyeceği de zaten belli değildir.

Bizim de katıldığımız görüşe göre, yabancı para alacağı, geçici mühlet tarihindeki döviz kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilmeli ve bu şekilde nisaba dahil

⁶⁶ **Muşul**, s. 1432; **Uyar**, s. 105; **Doğan**, s. 137.

⁶⁷ **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 156.

edilmelidir⁶⁸. Nasıl ki iflas durumunda yabancı para alacaklısının alacağı iflas tarihindeki kur üzerinden sıra cetveline kaydediliyorsa, iflasla benzeşen konkordatoda da çeviri anı, konkordatonun hüküm ve sonuç doğurmaya başladığı geçici mühlet tarihi olmalıdır. Yargıtay 19. Hukuk Dairesi de 2009 yılında verdiği bir kararda, konkordatoya tabi alacaklar arasında eşitlik bulunduğundan konkordatoda yabancı para alacaklısının alacağının Türk Lirası karşılığıyla dikkate alınması gerektiğini, nitekim Kanun'da yabancı para alacaklılarının konkordato hükümlerinden etkilenmeyen alacaklar arasında gösterilmediğini vurgulamış ve yabancı para alacaklılarının alacaklarının, tüm alacaklar için ortak bir zaman kesiti olan geçici mühletin verildiği tarihteki Türk Lirası karşılığı üzerinden ödenmesi gerektiğini içtihadı bağlamıştır⁶⁹.

Peki uygulanacak döviz kuru hangisidir? Kanaatimizce burada Yargıtayın iflasta sıra cetveline itiraz davalarında verdiği kararlar doğrultusunda, T.C. Merkez

⁶⁸ **Tunç Yücel**, s. 121; **Kuru**, El Kitabı, s. 1451; **Tanrıver/Deynekli**, s. 103; Yabancı para alacaklarının, mühlet kararı verildiği tarihteki kur üzerinden Türk parasına çevrilmesi gerekir. Bu çözüm tarzı, Türk parası cinsinden olan alacaklara, mühlet içinde faiz işlemeyeceği kuralı ile de uyumludur (**Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 801).

⁶⁹ “(...) *Davalının konkordato mühlet talebi kabul edilerek 01.08.1995 tarihinden itibaren mühlet verilmiş, mahkemece 11.07.1996 tarihli kararla konkordatonun tasdikine karar verilmiştir. Davacının dava konusu yaptığı 6000 DM bedelli senet konkordatoya yazdırılmamıştır. İİK.nun 303. maddesine göre tasdik edilmiş ve kesinleşmiş konkordato alacağını konkordatoya yazdırmamış alacaklılar için de mecburidir. Borçlu bu alacaklılara da konkordatoya yazılmış diğer alacaklar için tasdik kararında belirtilen şartlara göre ödeme yapmalıdır. Davacının dayandığı belgede alacak yabancı para olarak ifade edilmiştir. Yabancı para alacaklılarının aynen mi yoksa Türk Lirasına çevrilerek mi, çeviri yapılırsa hangi tarihteki kur üzerinden çevirinin yapılacağı konusunda bir düzenleme bulunmamaktadır. Konkordatoya tabi alacaklar arasında eşitlik bulunduğundan alacağın Türk Lirası karşılığının konkordatoda dikkate alınması gerekir. Zira İİK.nun 303.maddesinde konkordato hükümlerinden etkilenmeyecek alacaklar arasında yabancı para alacakları gösterilmemiştir. Yabancı para alacaklarının Türk Lirasına çevrilme tarihinin konkordato mühletinin verildiği tarih olarak kabul edilmelidir. Zira mühletin verildiği tarih özellikle çoğunluk hesabı yönünden tüm alacaklar için ortak bir zaman kesitidir. Bu durumda mahkemece yabancı para alacağının mühletin verildiği 01.08.1995 tarihindeki Türk Lirası karşılığının tespit edilip konkordato tasdiki koşulları da gözetilerek bir karar verilmesi gerekirken bu yönler gözetilmeden eksik inceleme ile karar verilmesinde isabet görülmemiştir.*” [Y. 19. HD, T. 08/10/2009, E. 2008/11846, K. 2009/9012, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 12/12/2021].

Bankası efektif satış kurunun dikkate alınması uygun olacaktır⁷⁰. Zaten yabancı para alacaklısının en lehine olan kur da budur.

c. Alacağın Temlikinin Nisaba Etkisi

Bir kişi birden fazla alacağı temlik almış ise, bu alacaklının oyu sayı bakımından bir oy olarak dikkate alınmalıdır⁷¹. Yargıtay kararları da bu yöndedir⁷². Bir kişinin birden fazla alacağı temlik alması halinde nasıl hareket edileceği net olarak ortaya konabiliyorsa da bir alacağın parçalanarak farklı kişilere temlik edildiği durumda mesele karmaşıklaşmaktadır. Doktrinde bir görüşe göre, temlikin alacak çoğunluğunu sağlamak için yapıldığını ispat etmek zor olduğundan, konkordato mühletinden sonra yapılan alacak temliklerinde alacaklıyı tek kişi olarak kabul etmek uygun olacaktır⁷³. Bizim de katıldığımız diğer görüşe göre ise, temlikin alacak çoğunluğu sağlamak için yapıldığı anlaşılmadığı sürece, her alacaklıya ayrı ayrı oy hakkı tanınması gerekir⁷⁴.

⁷⁰ “Diğer taraftan yabancı para alacağının, iflâs tarihindeki **TC. Merkez Bankası efektif satış kuru** üzerinden iflâs masasına kayıt ve kabulüne karar verilmesi gerekirken, kayıt tarihindeki kur üzerinden kayıt ve kabulüne karar verilmesi de usul ve yasaya aykırıdır...” [Y. 19. HD, T. 30/06/2005, E. 2272, K. 7377, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 13/12/2021].

⁷¹ **Kale**, Makale, s.245.

⁷² “Alacaklılar toplanması yeter sayısı kanunla belirlenmiştir. Alacağın yasalara uygun olarak temlik halinde, temlik alacaklısı durumuna geçenlerin çoğunluğun hesabında göz önünde tutulması gerekir. Ancak, alacağın bir kısmı temlik edilmiş veya bir kişi birden çok alacağı temellük eylemiş ise, oy durumunda genel kuralın uygulanması doğru olamaz. Böyle durumlarda bir hakkın kötüye kullanıldığı ve kanuna karşı hileye başvurulduğu kural olarak kabul edilip bir oy hakkı tanınması zorunludur. Nitekim, konkordato çoğunluğun hesabında tek oy tanınmasının gerektiği *Kuru* (s: 456), *Belgesay* (s: 508), *Postacioğlu* (s: 27), *Arar* (s: 293), tarafından kabul edilmektedir: **Bu nedenle, temlik alacaklı durumuna geçen kişi, kaç alacaklının yerine kaim olursa olsun, tek oy hakkına sahip olmalıdır.**” [Y. 12. HD, T. 24/05/1979, 287/4765, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 13/12/2021].

⁷³ Konkordato mühletinden sonra yapıldığı tebeyyün eden kısmı temlikler, aksi başkaca sabit olmadığı halde, rey adedini çoğaltmak maksadına matuf olduğu kabul edilebilir (**Postacioğlu**, s.28).

⁷⁴ Aynı sebepten doğmuş tek alacak kısmen başkalarına temlik olunmak gibi bir sebeple birden ziyade kimselere ait bulunursa her birinin ayrı oyu bulunur. Şu kadar ki, bir alacaklı oy çoğunluğu sağlamak için alacağını kısmen diğerlerine temlik ederek parçalarsa, alacak tek

d. Teminat Koşulunun Sağlanmış Olması

1. Genel Olarak

Konkordato hükümlerinde 7101 sayılı Kanunla yapılan değişiklik ile, borçlunun teminat göstermesi gereken borçlarının kapsamı oldukça daraltılmıştır. Önceki düzenlemede (mülga İİK m.288, f.1) adi ve imtiyazlı alacakların tamamı için teminat gösterilmesi gerekmektedirken, yeni düzenlemede sadece 206. maddenin birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklıların alacakları ile mühlet içerisinde komiserin izniyle doğan alacaklar bakımından teminat öngörülmüştür (m.305, f.1). Eski hükümlerde borçlunun konkordatoya tabi borçları için de teminat göstermesinin zorunlu kılınması, o dönemde konkordatonun işlevsiz olmasının en önemli nedenlerindendi. Yeni hükümlerle birlikte teminat gösterilecek borçların sınırlı tutulması, konkordatonun işlevselliğinin artırılması bakımından önemlidir⁷⁵.

2. Teminat Gösterilmesi Gereken Alacaklar

Kanun, teminat gösterilmesi gereken iki tür alacak öngörmüştür. Bunlardan birincisi, Kanun'un 206. maddesinde birinci sıra alacak olarak öngörülen alacaklardır. Bu kapsama giren alacaklar, yukarıda “*Çoğunluğun Belirlenmesinde Dikkate Alınmayacak Alacaklar*” başlığı altında açıklandığından, burada tekrar açıklanmamıştır.

Kanun gereğince teminata bağlanması gereken diğer borçlar ise, mühlet içerisinde komiserin izniyle doğan borçlardır. Bir borcun komiserin izniyle doğduğunun kabulü için, komiserin illaki açık veya yazılı bir onayına ihtiyaç yoktur. Bu anlamda, mühlet içerisinde ticari hayatın olağan akışına uygun bir şekilde doğan ve komiser talimatlarına aykırılık teşkil etmeyen borçların komiserin izniyle doğduğu

sayılır. Çünkü hususi hukuk sahasında kanunun yasak ettiği bir netice, kanun hilesi ile elde edilemez (Belgesay, s. 508). Aynı yönde bkz. Berkin, s.567.

⁷⁵ Budak/Kale, Öztekin-Konkordato Şerhi, s. 535, 536.

kabul edilmelidir. Nitekim mühlet içinde yapılan her işlem için komiserin izninin talep edilmesi, ticaret hayatının gereklilikleri ve gerçekliği ile örtüşmemektedir. Nitekim doktrinde de *Albayrak*, işletmenin faaliyeti için devamlı bir suretle taraflar arasında yapılagelmiş ve işletmenin faaliyet konusu içine giren işlemler mühlet içinde de yapılmaya devam edeceği için, bu işlemleri “mühlet içinde komiserin izni ile yapılmış işlemler” kategorisinde değerlendirmek gerektiğini savunmaktadır⁷⁶. Mesela, borçlu mühletten önce hammadde aldığı yerden mühletten sonra da mal almaya devam etmişse, mal alım fiyatlarında ticari teamüllere aykırılık olmadığı sürece, bu borçların komiserin izniyle doğduğu kabul edilmelidir. Yine, mühletten önce akdedilmiş kira sözleşmelerinden doğan borçların (kira bedellerinin muvazaalı olarak yüksek olarak kararlaştırılması gibi durumlar olmadığı sürece) komiser izniyle doğduğu varsayılmalıdır.

Konkordato talep edenin işletmesinin bulunması durumunda, mühletten sonra komiserin izniyle doğan borçların tespitinde hangi anın esas alınacağı noktasında büyük bir zorluk yaşanmaktadır. Zira komiser gerekçeli raporunda teminat gereken borçları listeleyip mahkemeye ibraz ettiği sırada, işletmenin faaliyetlerine devam etmesi nedeniyle yeni bir borç daha doğabilmektedir. Hatta, mühlet içerisinde doğan borçların listesi mahkemenin tasdik kararını vermeden bir gün önce bile hazırlanmış olsa, mahkemece tasdik kararı verildiği ana kadar yeni borç doğması da muhtemeldir. İşin özü, konkordato talep edenin işletmesinin bulunması durumunda teminat gösterilmesi gereken borçların tam ve doğru olarak tespiti neredeyse mümkün değildir. Başka bir sorun ise, komiser tarafından teminat gereken borçların tespitinin yapıldığı gün ticari defterlerde gözüken borçların bir kısmının aslında yakın bir zamanda ödenecek olmasıdır. Örneğin, komiser tarafından tespit yapıldığı gün henüz vadesi gelmemesi nedeniyle ödenmemiş olan elektrik faturası, komiser tarafından mahkemeye rapor sunulduğu tarihten sonra ödenmiş olabilmektedir. Kanaatimizce, konkordato talep edenin işletmesinin bulunması durumunda mühlet içerisinde doğan borçların durağan mı yoksa kısa vadelerle ödendiği mi noktasında bir ayırım yapılmalı,

⁷⁶ *Albayrak*, s. 223; Doktrinde *Yeşilova* da “komiser izni” şartına geniş bir anlam yüklenerek emir ve talimatlarla çatışmayan işlemler için de komiser izninin bulunduğu kabul edilmesi gerektiğini savunmaktadır. Bkz. *Yeşilova*, Özet-Konkordato Şerhi, s. 603; *Akil*, s.229.

kısa vadelerle ödenen borçlar bakımından teminat aranmamalıdır. Aksi durumda, işletmelerde her dakika yeni bir borcun doğması mümkün olduğundan, teminat gösterilmesi gereken borçların sürekli olarak revize edilmesi gerekir ki bu durum, tasdik incelemesinin tamamlanmasını zorlaştırır hatta bazen imkansızlaştırır. Bir borcun durağan mı yoksa kısa vadelerle ödenen bir borç olarak mı değerlendirilmesi gerektiği incelenirken, borçlunun faaliyet gösterdiği sektörün gerçekleri ile mühletten sonra alacağı doğan alacaklı ile mevcut olan çalışma biçimi mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Teminat gösterilmesi gereken borçların tespiti komiserin görevi olduğundan, komiserin bu konuda azami özen göstermesi, borçlu tarafından kendisine verilen bilgileri yeterli bulmaması halinde alacaklılardan da mutlaka bilgi talep etmesi gerekmektedir.

3. Teminat İsteme Hakkından Feragat

Kanun'un 305. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde, “*alacaklı bundan açıkça vazgeçmedikçe yeterli teminata bağlanmış olması*” denilerek öngörüldüğü üzere, teminat isteme hakkından feragat mümkündür. Fakat Kanun'da işaret edildiği gibi, teminattan feragatin “açıkça” yapılması gerekmektedir⁷⁷. Bu anlamda, teminattan feragatin herhangi bir şarta bağlanması mümkün değildir. Ancak alacaklının, alacağının bir kısmı için teminattan vazgeçmesi, diğer kısmı için teminat isteme hakkını muhafaza etmesi elbette mümkündür.

Kanun'da konkordato hakkındaki görüşün bildirileceği ana ilişkin olarak 7 günlük bir iltihak süresi öngörülmüşse de teminattan feragatin hangi ana kadar gerçekleştirilebileceğine dair bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Kanun'da bir sınırlama getirilmediğine göre, teminattan feragat tasdik duruşmasına kadar mümkün olabilmelidir.

⁷⁷ Teminat verilmesinden vazgeçme beyanı o kadar açık ve seçik bir şekilde yapılmalıdır ki hukukçu olmayan bir alacaklı da bunun ne anlama geldiğini bilebilsin (**Kuru**, Cilt 4, s. 3752); **Akyürek/Akyürek**, s. 487.

Teminattan feragatin şekli konusunda da Kanun’da açıkça bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Kanaatimizce, teminattan feragat, konkordato komiserine sunulan bir dilekçe veyahut mahkemece gerçekleştirilen bir celsede alacaklıların teminattan feragat beyanlarının duruşma zaptına geçirilmek⁷⁸ suretiyle mümkün olabilmelidir.

Konkordatoyu zahmetsiz kılmak adına, teminattan feragatin, konkordato komiserine posta yoluyla gönderilecek bir dilekçe ile gerçekleştirilmesi de mümkün olmalıdır. Fakat bu yolun izlendiği durumlarda konkordato komiserinin çok dikkatli davranması gerekmektedir. Bu doğrultuda konkordato komiserinin, feragat yazılarının ıslak imzalı olup olmadığını kontrol etmesi, feragat yazısının, tüzel kişilerde imza sirküleri, gerçek kişilerde ise imza beyannamesi ile desteklenip desteklenmediğine bakması gerekmektedir. Yargıtay İcra İflas Dairesi 1970 yılında verdiği bir kararında, teminattan feragat beyanının notere tasdik ettirilmesine gerek bulunmadığını içtihat etmiştir⁷⁹. Fakat kanaatimizce, konkordato komiserinin kendisine posta yoluyla gelen evrak üzerindeki imzanın doğruluğu hakkında en ufak şüphe duyması halinde, feragat beyanın noterce düzenlenmiş veyahut onaylanmış halini istemesinde fayda bulunmaktadır. Zira konkordato prosedürünün her türlü şüpheden arı bir şekilde tamamlanmasında tüm paydaşların menfaati mevcuttur.

4. Gösterilecek Olan Teminatın Niteliği ve Türü

Kanun’da gösterilecek teminatın türü hakkında herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Kanun 305. maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde yalnızca teminatın “yeterli” teminat olması aranmıştır. Yeterli teminattan maksat, gösterilen teminatın

⁷⁸ Böyle bir durumda alacaklıdan ıslak imza alınması uygun olur.

⁷⁹ “Konkordatoyu iltihak, alacaklılar toplantısı tutanağının tanzim ve imza tarihinden itibaren on gün içinde vuku bulmuşsa kabul olunur. Fakat teminattan vazgeçme hususunda İ.İ. yasasında böyle bir süre kabul edildiğini gösterir bir hüküm yoktur. Konkordatoyu teminat karşılığında kabul etmiş olan alacaklıların sonradan teminat şartından vazgeçmeleri mümkündür. Yeter ki, bu vazgeçme açık ve şartsız bir irade beyanında vuku bulmuş olsun. Vazgeçmenin mutlaka notere tasdik ettirilecek bir belgeye dayatılması da icap etmez.” [Y. İİD, T. 21/03/1970, E. 1783, K. 3007, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 10/12/2021].

gerek nicelik gerek nitelik itibariyle teminat gösterilmesi gereken alacakları karşılayabilecek durumda olmasıdır⁸⁰. Bu bağlamda, gösterilecek olan teminatın nicelik itibarıyla yeterli olmasından, tutar olarak temin edilmesi gereken alacakların tümünü karşılayacak durumda bulunması, nitelik itibarıyla yeterli olmasından ise, alacaklıların alacaklarını hiçbir güçlükle karşılaşmadan kolaylıkla tahsil etmelerine imkan verecek özellikleri taşıması anlaşılmalıdır⁸¹.

Kanun'da teminatın türü hakkında bir düzenlemeye yer verilmediğinden, doktrinde kimi yazarlar, teminatın aynı ve şahsi teminat olabileceğini kabul etmektedirler⁸². Yani bu yazarlar, teminatın bir mal veya hak üzerine rehin vermek veya kefalet suretiyle sağlanabileceğini savunmaktadırlar. Aksi görüşteki yazarlar ise, teminat şartının ancak taşınır veya taşınmaz mal üzerinde rehin vermek suretiyle sağlanabileceğini kabul etmektedirler⁸³.

Kanaatimizce, gösterilecek teminatın, borcun ödenmemesi halinde alacaklının, alacağını tahsil edip edemeyeceği hususunda kuşku duymasına sebep olmayacak vasıfta olması gerekmektedir. Kefalet, kefalet verenin maddi durumunda meydana gelebilecek değişimler nedeniyle alacağın tahsil kabiliyetinin daima bulunacağı noktasında kanı uyandırmayacağından, konkordato kural olarak şahsi teminatlar geçerli bir teminat olarak kabul edilmemelidir. Nitekim Yargıtay da şahsi teminatların taşıdığı nitelik bakımından geçerli bir teminat olarak kabul edilemeyeceği görüşündedir⁸⁴. Fakat elbette alacaklılar bireysel olarak şahsi teminatı kendileri

⁸⁰ Uyar, s. 125; Akyürek/Akyürek s. 485.

⁸¹ Tanrıver/Deynekli, s. 124.

⁸² Budak/Kale, Öztekin-Konkordato Şerhi, s. 537; Pekcanitez/Erdönmez, s. 133; Bükem, s. 45; Uyar, s. 125

⁸³ Teminat olarak efektif para tevdi, ipotek, banka teminat mektubu ve menkul eşya rehni verilebilir (Üstündağ, s. 218); Akil, s. 203.

⁸⁴ "Muteriz alacaklı teminat şartından vazgeçmiş değildir. Borçlu vekilinin mahkemeye verdiği 5.4.1973 tarihli dilekçe altına R.A. adlı üçüncü kişinin (şahsi teminat olarak) meşruhatı altında attığı imza, gerekli şekil ve gerekse taşıdığı nitelik bakımından kanunen geçerli bir teminat olarak kabul edilmez. Konkordatonun tasdiki için kanuni şartlar bulunmadığı halde, yazılı şekilde karar verilmesi isabetsizdir." [Y. 11. HD, T. 22/01/1974, E. 1973/12298, K. 1974/380, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 08/12/2021].

açısından yeterli bir teminat olarak kabul ederlerse, bu durumda şahsi teminatların da kabulü mümkündür⁸⁵. Yani mahkemenin şahsi teminatları kendiliğinden geçerli bir teminat olarak kabul etmesi mümkün olmayıp bunun için alacaklıların ayrı ayrı yazılı onayı şarttır.

Yukarıda belirtilen görüşümüze göre teminat olarak, arsa, fabrika, konut, otomobil, makine gibi taşınır ve taşınmaz mallar gösterilebileceği gibi marka, patent, maden ruhsatı gibi haklar da teminat olarak gösterilebilir. Teminatın illaki borçlu tarafından gösterilmesine gerek yoktur; teminat şartının, üçüncü bir kişiye ait malvarlığı ile de sağlanması mümkündür⁸⁶. Teminat koşulunun üçüncü kişiye ait malvarlığı ile sağlanmak istenmesi durumunda, üçüncü kişinin bu yöndeki rızasının mahkemece tutanak altına alınması veyahut bu konuda noterde düzenlenmiş bir belgenin aranması uygun olacaktır.

Kanun'da açıkça düzenlendiği gibi, gösterilecek teminatın “yeterli” olması gerekmektedir. Gösterilecek teminatın yeterli olup olmadığının anlaşılabilmesi için ise, teminat olarak gösterilen malın veya hakkın rayiç değerinin alanında uzman bilirkişiler vasıtasıyla tespit ettirilmiş olması şarttır. Şayet teminat gösterilen mal konkordato borçlusuna ait ve dosyada görevlendirilen komiser veya komiserlerden biri teminat olarak gösterilen malın veya hakkın rayiç değerini tespit edebilecek uzmanlığa sahipse, bu durumda ayrıca bilirkişi görevlendirmesine gerek yoktur⁸⁷. Zira kanun koyucu 298. maddenin birinci fıkrasında borçlunun mallarının kıymetini takdir etme görevini zaten komisere yüklemiştir⁸⁸.

Teminat olarak gösterilen malın veya hakkın üzerinde bir yük var ise, malın veya hakkın bu yüklerden ari halinin, teminat gösterilmesi gereken alacağı karşılaması

⁸⁵ Eriş, s. 859.

⁸⁶ Öktemer, s. 164; Pekcanitez/Erdönmez, s. 133; Uyar, s. 125; Akyürek/Akyürek, s. 484; Doğan, s. 151.

⁸⁷ Budak/Kale, s. 15.

⁸⁸ Tanrıver, s. 169.

gerekmektedir⁸⁹. Örneğin, teminat olarak gösterilen bir taşınmazın üzerinde ipotek var ve ipotekten arta kalan tutar teminat gösterilmesi gereken alacağı karşılamıyorsa, bu durumda söz konusu taşınmazın teminat niteliğini haiz olduğu söylenemeyecektir.

Teminat olarak gösterilecek mal veya hak konkordato borçlusuna ait olup da malın veya hakkın üzerinde haciz varsa, bu haczin üzerine konulduğu malın veya hakkın teminat vasfını etkileyip etkilemeyeceğinin anlaşılabilmesi için, haczin hangi borç nedeniyle konulduğuna bakılması gerekmektedir. Kanun'un 308/ç maddesinin birinci fıkrasına göre, konkordatonun taraflar için bağlayıcı hâle gelmesi, geçici mühlet kararından önce başlatılmış takiplerde konulan ve henüz paraya çevrilmemiş olan hacizleri hükümden düşürecektir. Aynı maddenin ikinci fıkrasında ise, birinci fıkra hükmünün, 308/c maddesinin üçüncü fıkrası kapsamındaki alacaklar için konulan hacizler hakkında uygulanmayacağı düzenlenmiştir. 308/c maddenin bu atfına göre, tasdik kararı, 206. maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar ile 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacakları ile ilgili olarak konulmuş hacizlerin geçerliliğini etkilemeyecektir. Yani 308/ç maddesine göre, 206. maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar ile 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacakları dışındaki alacaklar bakımından geçici mühlet kararından önce başlatılmış takiplerde konulan ve henüz paraya çevrilmemiş olan hacizler, konkordatonun bağlayıcı hale gelmesiyle düşecektir. Konkordatonun ne zaman bağlayıcı hale geleceği ise, Kanun'un 308/c maddesinin birinci fıkrasında düzenlenmiştir. İlgili maddeye göre konkordato kural olarak, tasdik kararıyla bağlayıcı hale gelse de tasdik edilen konkordato projesinde konkordatonun tasdik kararının kesinleşmesiyle bağlayıcı hâle geleceği de kararlaştırılabilir. Kanun'un 308/c maddesinin birinci fıkrası ile 308/ç maddesi bir bütün olarak dikkate alındığında, şayet konkordato projesinde

⁸⁹ “Konkordato talep eden davacının teminat isteyen alacaklıların alacak tutarını karşılayacak tutarda ve değerinde teminat göstermesi konkordatonun kabulü için zorunlu bir koşuldur. Gösterilen teminatın üzerindeki yükümlülükler dışında, teminat isteyen alacaklıların alacak tutarını karşılayıp karşılamadığı da mahkemece incelenmemiştir. **Mahkemenin gösterilen teminatın değerini bilirkişiye hesap ettirip, yükümlülükleri düştükten sonra kalan değerinin yeterli teminat olduğu sonucuna varması halinde,** gösterilen gayrimenkul üzerine bu alacaklılar yararına ipotek tesis ettirmeden ve teminatı gerçekleştirmeden konkordatonun tasdikine karar vermesi yanlıştır.” [Y. 19. HD, T. 30/11/1993, E. 8245, K. 8152, E-Uyar Online Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 11/12/2021].

konkordatonun bağlayıcı hale gelmesi için özel olarak kesinleşme şartına yer verilmemişse, mahkemece verilecek tasdik kararıyla birlikte, 206. maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar ile 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacakları dışındaki alacaklar bakımından geçici mühlet kararından önce başlatılmış takiplerde konulan ve henüz paraya çevrilmemiş olan hacizler düşecektir. Bu durumda, tasdiki istenen konkordato projesinde konkordatonun bağlayıcı hale gelmesi için özel olarak kesinleşme şartına yer verilmemişse, teminat olarak gösterilen mal veya hakkın üzerinde 206. maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar ile 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacakları dışındaki alacaklar bakımından geçici mühlet kararından önce başlatılmış takiplerde konulan ve henüz paraya çevrilmemiş olan hacizlerin bulunması, o malın veya hakkın üzerindeki hacizlerin tutarının, malın veya hakkın rayiç değerinden indirilmesini gerektirmeyecektir. Örneğin, konkordato projesinde konkordatonun bağlayıcı hale gelmesi için tasdik kararının kesinleşmesinin öngörülmediği bir olayda borçlunun taşınmazının üzerinde geçici mühlet karar tarihinden önce bir adi alacaklı tarafından konulmuş haciz varsa, mahkemece verilecek tasdik kararıyla birlikte haciz zaten düşeceğinden, borçluya ait bu taşınmazın teminat vasfının değerlendirilmesinde, ilgili adi alacaklı tarafından geçici mühlet tarihinden önce konulmuş olan haczin dikkate alınmasına gerek bulunmamaktadır. Fakat tasdiki istenen konkordato projesinde konkordatonun bağlayıcı hale gelmesi için özel olarak kesinleşme şartına yer verilmişse, tasdik kararıyla birlikte tüm hacizler varlığını koruyacağından, bu durumda teminat olarak gösterilen malın veya hakkın üzerindeki tüm hacizlerin tutarının, söz konusu malın veya hakkın rayiç değerinden indirilmesi gerekecektir. Nitekim teminat gösterilmesi gereken alacaklılar bakımından henüz daha konkordato hakkındaki karar kesinleşmeden teminatın paraya çevrilmesi şartları oluşabilir.

Teminat olarak gösterilecek mal veya hakkın, teminata başvurulması halinde diğer alacaklıların alacaklarının tahsilini riske düşürme ihtimalinden uzak olması gerekmektedir⁹⁰. Nitekim Yargıtay, borçlunun teminat isteyen alacaklılarına 73 adet

⁹⁰ Benzer şekilde: “*Teminat bizzat borçlu ya da üçüncü bir kişi tarafından gösterilebilir. Ancak borçlu tarafından gösterilecek teminat, diğer alacaklıların alacaklarının tahsili için projede yer alan taşınır ya da taşınmaz mallar olmamalıdır. Yine borçlu tarafından konkordato*

mağazanın devrinden kaynaklı olarak alacaklarını rehin verdiği bir olayda, teminat istemeyen alacaklıların söz konusu mağazalardan elde edilmesi muhtemel faaliyet gelirlerinin ya da bu mağazalar devredilecek ise bunların devir bedellerinin alacaklarının ödenmesine tahsis edileceğini varsayarak teklife kabul oyu vermiş olduklarının kabulünün gerektiğini, oylamadan sonra tasdik yargılamasında bu mağazaların devir bedellerinin sadece teminat isteyen alacaklılar lehine rehnedilmesinin, oylamanın yapıldığı tarihte teminat istemeyen alacaklıların alacaklarını tahsil edebilme olasılıklarının azalmasına ve böylelikle alacaklılar arasında eşitsizlik yaratılmasına neden olduğunu belirterek mahkemece kabul edilen teminatın geçerli bir teminat olmadığını içtihat etmiştir⁹¹.

Son olarak belirtmek gerekir ki, borçlunun malvarlığının borçlarının çok üzerinde olması, teminat gösterilmesi şartının aranmaması için bir gerekçe olamaz. Zira malvarlığı teminat olarak gerekli biçimde işleme tabi tutulmadıkça, borçlu tarafından her zaman elden çıkarılma ve teminat olma vasfını yitirme durumuna getirilebilir⁹².

projesinin yerine getirilmesi engelleyecek nitelikte bulunan malların teminat olarak kabul edilmemesi gerekir.”. Bkz. Pekcanitez/Erdönmez, s. 133.

⁹¹ Y. 23. HD., T. 21/01/2020, E. 2019/3021, K. 2020/292, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 12/12/2021]; Benzer şekilde: “Davacının teminat olarak gösterdiği tekne kalıplarının 25.3.1992 tarihinde düzenlenen tutanakla davacının kullanım ve zilyetliğinden alınarak, üzerine konulan menkul rehni ile teminat isteyen muhtelif alacaklıların temsilcisi olarak gösterdikleri ...Bank Maltepe Şube Müdürü İ.A.'a teslim edildiği anlaşılmaktadır. **Bu durumda, konkordato talep eden davacının ticari faaliyetlerini devam ettirebilmesinin ve bunun sonucu borçları ödemesinin imkansızlığı mahkemece düşünülüp, menkul malların konkordatonun tasdiki için gerekli rehin koşulu olarak kabulü isabetsizdir.** Bu durumda mahkemenin, borçlunun ticari faaliyetini engellemeyecek şekilde teminat koşulunu yerine getirmesi yönünden sonucuna uygun bir karar vermesi gerekirken, yazılı şekilde “konkordatonun tasdikine” karar vermesi usul ve yasaya aykırıdır.” [Y. 19. HD, T. 07/07/1992, E. 6392, K. 3325, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 09/12/2021].

⁹² Y. 12. HD, T. 23/02/1984, E. 10929, K. 1896, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 09/12/2021.

5. Teminatın Gösterilme Zamanı

Kanun'da teminatın ne zaman gösterileceğine dair açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Kanaatimizce, konkordato komiseri tarafından tasdik şartlarının incelendiği gerekçeli raporun mahkemeye sunulması üzerine mahkeme, 206. maddenin birinci sırasında düzenlenen alacaklar ile mühlet içerisinde komiserin izniyle doğmuş alacaklar bakımından teminat gösterilmesi alacak tutarlarını ve teminat gösterilmemesi halinde karşılaşılabilecek yaptırımını belirterek geçerli bir teminat gösterilmesi için borçluya kesin süre vermelidir. Teminat tutarı belirtilmeden ve teminatın gösterilmemesi halinde karşılaşılabilecek hukuki sonuç hatırlatılmadan yapılan ihtar hukuken geçerli bir ihtar niteliği taşımayacağından, bu hususa özellikle riayet edilmelidir.

Teminat, tasdik kararı verilebilmesi için gerekli şartlardan biri olduğuna göre, tasdik kararı verilmeden önce teminat gösterme işlemlerinin tamamlanmış olması mecburidir. Fakat ne var ki uygulamada bazı mahkemelerin henüz teminat gösterme işlemleri tamamlanmadan tasdik kararı verdikleri, tasdik kararında ise, teminat gösterme işlemlerinin tamamlanması için ilgili yerlere yazılar yazılmasına dair hükümler kurdukları görülmektedir. Kanaatimizce bu durum Kanun'a aykırı olduğu gibi kendi içerisinde büyük risk de barındırmaktadır. Az önce de değinildiği gibi, her şeyden önce teminat gösterme işlemleri tamamlanmadan tasdik kararı verilemez. Bir an için tasdik kararı verildikten sonra teminat gösterme işlemlerinin tamamlanacağı kabul edilse dahi, tasdik kararından sonra teminat gösterme işlemlerinde aksaklık ortaya çıkabilir. Örneğin borçlu markasını teminat olarak göstermiş ve mahkeme de tasdik kararında, markanın teminat olarak kabulüne ve marka üzerinde alacaklılar lehine rehin tesis edilmesi için Türk Marka ve Patent Kurumuna yazı yazılmasına karar vermiş olsun. Böyle bir durumda, tasdik kararının verildiği gün itibariyle markanın teminat vasfını taşıyabilecek bir niteliği bulunurken, tasdik kararından sonraki süreçte yazının Türk Marka ve Patent Kurumuna gönderildiği tarihe kadar markanın teminat vasfı ortadan kalkabilir. Mesela, alacağı mühlet içerisinde komiserin izniyle doğduğundan (İİK m.308/c, f.4 hükmüne göre) mühlet içerisinde dahi borçluya karşı takip yapabilecek olan bir alacaklı, daha henüz mahkemenin rehin tesisine ilişkin

yazısı Türk Marka ve Patent Kurumuna varmadan önce markanın üzerine haciz koydurmuş ve konulan haczin tutarı nedeniyle markanın teminat işlevi ortadan kalkmış olabilir. Verilen örnekten anlaşılabileceği gibi, tasdik kararı verildikten sonra teminat gösterme işlemlerinin tamamlanması yoluna gidilmesinin ciddi sakıncaları bulunmaktadır. Bu nedenle, Kanun’a da uygun olarak, önce teminat gösterme işlemleri tamamlanmalı, sonrasında diğer şartlar da oluşuyorsa konkordatonun tasdiki yoluna gidilmelidir.

6. Teminat Şartının Yerine Getirilme Biçimi

Konkordatoda teminat şartının ne şekilde yerine getirilebileceği, teminat şartıyla ilgili olarak ortaya çıkan sorunların en önemlisini teşkil etmektedir. Teminat olarak taşınmazını gösteren bir borçlu, alacaklılarıyla tapu müdürlüğünde buluşarak onlar lehine tek tek ipotek mi tesis ettirecektir? Bir an için borçlu böyle bir yola başvurmak isterse, borçlunun davetine rağmen tapuda hazır bulunmayan alacaklının durumu ne olacaktır? Eski tarihli Yargıtay kararlarında, mahkemenin, borçlunun ve alacaklıların tapuda veya noterde bir araya gelerek rehin tesisi işlemlerini gerçekleştirmesi için gün ve saat tayin etmesi, belirlenen gün ve saatte tapuda veyahut noterde hazır bulunmayan alacaklının ise teminat isteme hakkından vazgeçtiğinin kabul edilmesi gerektiği içtihat olunmuştur⁹³. Fakat kanaatimizce 2022 yılının

⁹³ “(...) Konkordato isteyen konkordatoyu kabul etmeyenler için gerekli teminatı dosya tasdik için mahkemeye intikalden önce göstermiş komiser ipotek tesisi için tapuya müzekkere yazmış, tapu dairesi ipoteğin bir akit olduğundan bahisle isteği yerine getirmemiş, aynı muamele tetkik merciince ve mahkemece de yapılmış, ipotek tesis edilememiştir. **Yapılacak iş, teminatsız kabul etmeyen alacaklılara ve borçluya ipotek tesisi için belli gün ve saatte tapu dairesinde bulunmaları tebliğ edilmek, alacaklılar buna riayet etmedikleri takdirde teminatsız olarak gerekli karar verilmek, borçlunun riayetsizliği halinde tasdik isteminin reddi gerekirken ipotek tesis edilmediğinden bahisle konkordatonun tasdiki isteminin reddine kararı verilmesi ... isabetsiz, temyiz itirazları yerinde görüldüğünden (...)**” [Y. 12. HD, T. 16/12/1985, E. 1985/4522, K. 1985/11060, Kazancı İçtihat ve Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 22/12/2021]; “**Konkordatoyu teminatsız kabul etmeyen alacaklılar için İİK’nun 298/3. maddesi uyarınca teminat verilmesi zorunludur. Hükmü temyiz eden ve teminat isteyen alacaklı V. Dış Tic. A.Ş. teminat verilmesi için tayin edilen günde (noter tarafından tanzim edilen tutanağa göre) hazır bulunmadığından, bu yöne ilişkin temyiz itirazı yerinde değildir.**” [Y. 19. HD, T. 14/11/1996, E. 5681, K. 10057, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 24/12/2021]; benzer şekilde: “Alacaklılar üzerine ipotek tesisi, ipoteğin bir akit olması sebebiyle, tapuda

Türkiye’inde alacaklıları tapuya veya notere toplayıp rehin tesisi işlemlerinin halli yoluna gidilmesi doğru olmayacaktır. Böyle bir yöntem hem mahkeme hem borçlu hem de alacaklılar için oldukça zahmetli olacaktır. Bu yöntemin izlenmesi teminat gösterilmesi gereken alacaklı sayısının fazla olduğu dosyalarda, teminat gösterme işlemlerini gerçekleştirecek kurumların kitlenmesine de neden olabilir. Bu nedenle, eski tarihli Yargıtay kararlarında benimsenen yöntem yerine, konkordato kurumunu da pratik hale getirecek yöntem izlenmelidir. Bu çerçevede mahkemenin, alacaklılar lehine rehin tesisine dair karar vermesi, bu kararın gereğinin yerine getirilmesi için ise ilgili kuruma müzekkere göndermesi, konkordato kurumunu zahmetsiz kılacak bir yöntem olarak kabul edilebilir⁹⁴. Mahkemenin bu kapsamda yapması gereken, hangi alacaklı lehine ne miktarda rehin tanınacağını belirlemek, sonrasında ise ilgili alacaklılar lehine belirlenen tutarlar üzerinden rehin tesis edilmesine dair hüküm kurmak olacaktır. Mahkemenin kararında, gerçek kişi alacaklıların T.C. kimlik numaralarına, tüzel kişi alacaklıların ise vergi kimlik numaralarına veya MERSİS numaralarına mutlaka yer vermesi gerekmektedir. Zira aksi halde ilgili kurumların sicile tescil işlemlerini gerçekleştirebilmesi mümkün olmaz. Mahkeme ayrıca, rehnin sicile işlenmesi için gerekli harç ve masrafların borçlu tarafından karşılanmasına dair de hüküm kurmalıdır. Bunun haricinde, ilgili kurumlar nezdinde oluşabilecek soru işaretlerini en aza indirmek adına, rehnin sicile işlenmesi işlemlerinin taraflar hazır olmaksızın gerçekleştirilmesi gerektiğinin belirtilmesinde de fayda bulunmaktadır.

Rehin tesisine dair yazının, teminat olarak taşınmaz gösterilmişse taşınmazın bulunduğu tapu müdürlüğüne; teminat olarak taşıt gösterilmişse notere; bir taşınır mal üzerinde teslimsiz taşınır rehni kurulmak isteniyorsa yine notere; teminat olarak iş makinası gösterilmişse iş makinesinin kayıtlı olduğu ticaret odasına; teminat olarak

tarafların hazır olması haliyle mümkün olduğundan, konkordato isteyeninin bunu tek taraflı olarak tapuda tesis etme olanağı yoktur. Bu sebeple ki, her iki alacaklıya ipotek tesisini temin maksadına matuf olarak Ankara 5. Noterliğinden ayrı ayrı ihtarname çekilmiş ve bilgi için komiserliğe de gönderilmiştir. Bu alacaklıların buna icabet etmemeleri, cevap dahi vermemeleri M.K.'nun 2. maddesindeki iyiniyet kuralına aykırıdır. Bu sebeple bunların dahi konkordatoyu teminatsız kabul ettiklerinin kabulü gerekir.” [Y. 12. HD, T. 25/04/1975, E. 2981, K. 3938, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 24/12/2021].

⁹⁴ Aynı yönde bkz. **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 54.

marka, patent, faydalı model veya endüstriyel tasarım hakkı gösterilmişse Türk Marka ve Patent Kurumuna gönderilmesi gereklidir.

Uygulamada bazı mahkemelerin, teminat olarak gösterilen taşınır veya taşınmaz malın siciline “tedbir şerhi” koydukları ve bu şekilde teminat şartının sağlandığından bahisle tasdik kararı verdikleri görülmektedir. Fakat Yargıtay kararlarında da vurgulandığı üzere, teminatın, taşınır veya taşınmaz siciline “tedbir şerhi” konulmak suretiyle gerçekleştirilmesi mümkün değildir⁹⁵. Zira hukukumuzda, ihtiyati tedbir konmak suretiyle rehin tesisine imkan veren bir düzenleme mevcut değildir⁹⁶. Bu nedenle usulüne uygun olarak rehin tesis edilmeden teminat şartının

⁹⁵ “(...) İİK. 298/3. maddesi uyarınca, konkordato hükmünün ifası ve kendilerini ihbar etmiş olan imtiyazlı alacaklıların bütün alacaklarının tasfiyesi için کافی teminat verilmiş olmak konkordatonun tasdik şartlarından biridir. Mahkemece, borçlu taşınmazının bulunduğu yer Tapu Sicil Müdürlüğüne teminata bağlanarak, alacak miktarları ve alacaklılar listesi eklenerek yazılan bir yazı ile “konkordato teminat şerhi”, gayrimenkulün tapu kaydı üzerine işletilerek, teminat olarak bu işlem yeterli görülmüş başkaca bir işlem yapılmamıştır. Medeni Kanunun 920/b-2. maddesinin öngördüğü durum İ.T. Mercinde “borçluya konkordato mehli verildiği şerhinin tapuya işlenmesi”nden ibaret olup, konkordatonun tasdikinden sonrası için bu hükme dayanılarak alacaklıların haklarının tapuya şerh edilmesi yoluna gidilemez. Zira mahkemece verilen konkordatonun tasdiki kararı, İİK. 300. maddesine göre tapu dairesine bildirilince borçlunun tasarruf yetkisini sınırlayan bu şerhin zaten silinmesi gerekecektir. **Diğer bir deyişle konkordato mühleti verilmesi ile konkordatonun mahkemece tasdiki arasında dönem için alacaklıların korunmasını öngören ve M.K. 920/2. maddesinde yer alan özel hükümden yararlanılarak konkordatonun tasdikinden sonrası için borçlunun tasarruf yetkisini sınırlayan bir şerhin tapuya yazılması geçerli olamaz.**” [Y. 11. HD, T. 27/06/1988, E. 4118, K. 4296, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 22/12/2021] Benzer şekilde: “(...) mahkemece, borçlunun kardeşi M...e ait gayrimenkullerin teminat olarak gösterilmesi istemi yeterli görülerek, “konkordatonun tasdikine” karar verilmiştir. Öncelikle, borçlunun veya borçlu yararına 3. kişilerce verilecek **gayrimenkul güvencesinin, “alacaklılar yararına ipotek edilmesi” suretiyle yasa hükmünün uygulanması gerekmektedir.** Borçlunun bu yükümlülüğü yerine getirmemiş olduğu gözetilerek, “konkordatonun tasdikine ilişkin istemin reddine” karar verilmesi gerektiği halde, bu lazimeye uyulmadan hüküm kurulması ve verilen karardan sonra, adı geçen şahsa ait bir kısım gayrimenkullerin üzerine **“tedbir şerhi” ile yetinilmesi usul ve yasaya aykırıdır.**” [Y. 19. HD, T. 07/02/1992, E. 23, K. 80, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 22/12/2021].

⁹⁶ “Tapu sicil müdürlüğünün cevabı yazısında “mahkemenin emrettiği şerhin tapu kaydına işlendiği” bildirilmiştir. Ancak, eşya hukuku ilkelerine göre yasaların açıkça öngörmediği bir hakkın veya durumun tapu kütüğüne şerhi caiz değildir. (K. T. Gürsoy, F. E., E. C.s.el, Türk Eşya Hukuku, 1978, s: 291; J. G. Akipek, Türk Eşya Hukuku, Cilt 1, 1972, s: 387 vd.) Borçlunun, konkordato alacaklıları lehine teminat gösterdiği bir taşınmaz malın tapu kaydına, **“borçlunun o taşınmaz üzerindeki tasarruf yetkisini sınırlayan” bir şerh konulmasına**

sağlandığı kabul edilmemelidir⁹⁷. Bu görüşün aksine hareket edilse yani “tedbir şerhi” konularak da teminat şartının yerine getirilebileceği savunulsa dahi bu durumda mahkemenin tasdik kararı verirken, verilen tüm tedbirlerin kaldırılmasına değil teminat amaçlı olarak verilen ihtiyati tedbirler dışındaki tedbirlerin kaldırılmasına karar vermesi gerekmektedir. Aksi durumda, tedbirlerin kaldırılmasına dair kararı eline alacak olan kurumlar, mahkemenin teminat şartının yerine getirilmesini sağlamak amacıyla koyduğu tedbirleri de kaldıracaktır.

Son olarak ifade etmek gerekir ki, 297. maddenin ikinci fıkrasına göre, konkordato talep eden borçlunun bir alacaklı lehine rehin edebilmesi mahkemenin iznine tabi olduğundan, teminat şartının rehin kurmak suretiyle yerine getirileceği hallerde mahkemeden 297. maddenin ikinci fıkrasına göre izin talebinde bulunulması şarttır.

e. Tasdik İçin Gerekli Giderlerin ve Harcın Yatırılmış Olması

1. Genel Olarak

Kanun’un 305. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendine göre, konkordatonun tasdikine karar verilebilmesi için, tasdik için gerekli giderler ile konkordatonun tasdiki durumunda alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan para üzerinden alınması gereken harcın, tasdik kararından önce borçlu tarafından mahkeme veznesine depo edilmiş olması gerekmektedir. Aşağıda tasdik için gerekli giderler ve harç ayrı başlıklar halinde işlenecektir.

imkan veren bir hüküm ise, yasalarımızda bulunmamaktadır.” [Y. 11. HD, T. 07/07/1987, E. 3298, K. 4134, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 22/12/2021].

⁹⁷ Y. 11. HD, T. 22/05/1989, E. 2902, K. 3069, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 22/12/2021; Akyürek/Akyürek, s. 486.

2. Tasdik İçin Gerekli Giderler

Kanun'da öngörülen tasdik için gerekli giderlerin kapsamına en başta, 304. madde hükmüne göre tasdik duruşmasının ilan edilmesi için gerekli masraflar girmektedir. Bunun yanı sıra, bilirkişi görevlendirmesi yapılacaksa bilirkişi için takdir edilen ücret, ödenmemiş komiser ücretleri varsa ödenmemiş komiser ücretleri de bu kapsama girer. Elbette ki yatırılması gereken tutara karar vermeden önce, dosyada mevcut gider avansına bakılacaktır.

3. Tasdik Harcı

Konkordatonun tasdikine karar verilebilmesi için gerekli harcın tutarı, Harçlar Kanununa ekli 1 sayılı Tarife'de düzenlenmiştir. İlgili tarifeye göre, konkordatonun tasdik edilebilmesi için alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan para üzerinden binde 2,27 oranında nispi harç yatırılmalıdır.

Harcın hesaplanmasında yalnızca, konkordatoya tabi borçlar dikkate alınacaktır. Diğer bir anlatımla, rüçhanlı ve imtiyazlı alacaklar harç hesabında nazara alınmayacaktır. Tarife'de harcın alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan tutar üzerinden alınacağına işaret edildiğine göre, harç belirlenirken, projeye göre alacaklıların alacaklarından tenzilat yapıp yapılmayacağına veya alacaklılara faiz ödenip ödenmeyeceğine bakılmalıdır. Mesela, borçlu alacaklılarına alacaklarının %100'ünü ödemeyi teklif etmişse, harç matrahı olarak konkordatoya tabi borç toplamı; borçlu alacaklılarına alacaklarının %70'ini ödemeyi teklif etmişse, harç matrahı olarak konkordatoya tabi borç toplamının %70'i dikkate alınmalıdır. Fakat borçlunun projesinde alacaklılar için faiz ödemesi öngörülmüşse bu sefer tasdik harcının hesaplanması çok kolay olmayacaktır. Böyle bir durumda, projede belirtilen faiz başlangıç tarihine, faiz oranına, taksit ödemelerinin gerçekleştirileceği tarihlere, ödemelerin eşit anapara ödemeli mi yoksa eşit taksit ödemeli mi olarak gerçekleştirilmesinin öngörüldüğüne bakılarak günün sonunda alacaklılara faiz dahil toplamda ödenecek tutar hesaplanmalıdır. Projede bileşik faiz öngörülmemişse, faizin kalan anapara üzerinden işletileceği kuralına riayet edilmesi unutulmamalıdır. Bu

şekilde yapılacak bir hesaplama neticesinde, faiz dahil toplamda ödenecek tutar hesaplanmış olacak yani harç matrahı ortaya çıkacaktır.

Harç hesaplanırken, çekişmeli hale gelip de mahkemece 302. maddenin altıncı fıkrasına göre nisapta dikkate alınmasına karar verilen alacaklar da hesaba dahil edilecek midir? Bu sorunun cevaplanmasında her şeyden önce, mahkemenin 302. maddenin altıncı fıkrasına göre verdiği kararın niteliği göz önünde bulundurulmalıdır. Çekişmeli hale gelen alacaklardan mahkemenin oylamada dikkate alınmasına karar verilen kısım, mahkemece verilen kararlar çekişmeli olmaktan çıkmamaktadır. Mahkeme burada yalnızca, alacağı çekişmeli hale gelen alacaklının konkordato oylamasında hangi tutar üzerinden söz sahibi olacağını belirlemektedir. Konkordato tasdik edilirse borçlu yine 300. madde uyarınca verdiği beyan ile kabul ettiği tutar kadar ödeme yapacaktır⁹⁸. Şayet mahkeme, 308/b maddesine göre, çekişmeli hale gelen alacağı için dava açan alacaklıların alacaklarının belirlenen bir banka hesabına depo edilmesine karar verirse, borçlu bu karar gereğince, 300. madde uyarınca verdiği beyanla kabul etmeyip çekişmeli hale getirdiği alacakları tasdik edilen ödeme takvimine göre mahkemece belirlenen bankaya depo edecektir. Bu verilere göre, acaba harç, borçlunun kabul ettiği tutarlar ile mahkemece 308/b maddesine göre pay ayrılmasına karar verilecek tutarlar üzerinden mi hesaplanmalıdır? Şayet mahkeme 308/b uyarınca pay ayrılmasına dair karar vermeyecekse harç, borçlunun kabul ettiği yani çekişmeli olmayan tutar üzerinden mi hesaplanacaktır? Kanaatimizce, 308/b uyarınca pay ayrılıp ayrılmayacağına dair bir ayırım yapılarak harç hesaplanması yoluna gidilmesi, harcın hesaplanmasını oldukça güçleştirir. Fakat yalnızca borçlunun kabul ettiği tutarlar üzerinden harç hesaplamak da ciddi suiistimallere yol açabilir. Kanun koyucunun, borçlunun yalnızca kendisinden yana olan alacaklıların alacaklarını kabul edip diğerlerini reddederek konkordato nisabını sağlamasının önüne geçmek maksadıyla mahkemece çekişmeli hale gelen alacakların konkordato

⁹⁸ Şayet mahkeme konkordato komiserine ödeme planı hazırlanması görevi tevdi etmişse, konkordato komiserinin ödeme planında borçlu tarafından çekişmeli hale getirilip de mahkemece nisaba dahil edilen alacaklara yer vermemesi gerekmektedir. Ödeme planında yer verilmesi gereken alacaklar yalnızca borçlu tarafından varlığı kabul edilen alacaklardır. Ne var ki uygulamada konkordato komiserlerinin ödeme planlarını, konkordato nisabında dikkate alınan alacak tutarları üzerinden hazırladıklarına şahit olunmaktadır.

nisabında dikkate alınıp alınmayacağına dair karar verilmesine imkan tanıyan düzenlemeyi (m.302, f.6) öngördüğü dikkate alındığında, harç konusunda da borçlunun daha az harç ödemek için daha fazla alacağı çekişmeli hale getirme gayesiyle hareket edebilme ihtimalini önleyen yorum yapmakta fayda bulunmaktadır. Bu çerçevede harç hesabında yalnızca borçlunun kabul ettiği tutarların değil mahkemece 302. maddenin altıncı fıkrasına göre nisaba dahil edilmesine karar verilen tutarların da dikkate alınması uygun olacaktır. Her ne kadar mahkemenin 302. maddenin altıncı fıkrasına göre tesis ettiği karar maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmese de verilen karar, alacağın varlığı konusunda güçlü delil niteliğindedir. Nitekim Yargıtay, konkordato hükümleri arasında, borçlunun konkordato talebinin dinlenebilmesi için malvarlığının borçlarının %50'sini karşılaması gerektiğine dair hükmün bulunduğu dönemde tesis ettiği bir kararında, alacağın nisaba dahil edilmesine dair verilen karar maddi hukuk bakımından herhangi bir sonuç doğurmasa da bu kararın alacağın varlığına ilişkin kuvvetli bir kanıt teşkil ettiğini, bu nedenle de bu tür alacakların da borçlunun pasifinde değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir⁹⁹. Yargıtayın bu kararı verirken, tıpkı tarafımızca yukarıda yapıldığı gibi, Kanun hükmünün dolanılmasını engelleyici yorum yaptığı görülmektedir. Ayrıca bu mesele değerlendirilirken, şayet yalnızca borçlunun kabul ettiği tutarlar üzerinden harç hesaplanırsa, çekişmeli hale gelen ve fakat ileride genel mahkemeler tarafından verilen kararlar çekişmeli olmaktan çıkan kısım yönünden devletin harç tahsilatı yapamayacağı göz ardı edilmemelidir. Borçlu, zamanında çekişmeli hale getirdiği ancak artık genel mahkemelerce verilen kararlar çekişmeli olmaktan çıkan kısmı da tasdik edilecek

⁹⁹ “Davacı, mühlet talebine ilişkin dilekçesine ekli alacaklılar listesinin 33. sırasında Es Finansal Kiralama A.Ş.'ni 5.141.742.739 TL alacaklı göstermiştir. E.. Finansal Kiralama A.Ş. süresinde konkordato komiserine 145.043.716.805 TL alacak bildirmiştir. Bu alacağa borçlunun itirazı üzerine İcra Tetkik Mercii'nde açılan dava sonucunda "E.. Finansal Kiralama A.Ş.'nin alacağının 145.043.716.805 TL olarak konkordatoya dahil edilmesine" karar verilmiştir. **Bu karar alacağın varlığı veya yokluğu hususunda maddi hukuk bakımından herhangi bir sonuç doğurmazsa da, Tetkik Mercii Kararı alacağın varlığına ilişkin kuvvetli bir kanıt olması nedeniyle, bu tür alacakların da borçlunun pasifine dahil edilmesi gerekir.** Bu durumda ise borçlunun malvarlığı borçlarının %50'sini karşılamadığından (İİK. mad. 285/son) konkordato talebi dinlenmez. Mahkemece bu yön gözetilerek "davanın reddine" karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçeyle "koşulları bulunmayan konkordatonun tasdikine" karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.” [Y. 19. HD, T. 02/07/1996, E. 4240, K. 9651, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 22/12/2021].

konkordato projesine göre ödeyecekken yani bu kısım yönünden de konkordatonun nimetlerinden faydalanabilecekken, konkordatonun sağlanmasında aracı olan devlete harcını ödememiş olacaktır. Dolayısıyla, bu açıklamalar da harç hesabında yalnızca borçlunun kabul ettiği tutarların değil mahkemece 302. maddenin altıncı fıkrasına göre nisaba dahil edilmesine karar verilen tutarların da dikkate alınmasının uygun olacağını göstermektedir. Bununla birlikte, Harçlar Kanununa ekli 1 sayılı Tarife’de *“Alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan para üzerinden”* denildiğinden, Kanun’un lafzından hareketle, harcın hesaplanmasında mahkemenin nisaba dahil ettiği çekişmeli alacakların dikkate alınmayacağı da savunulabilir.

Asıl borçlunun ve kefilin bir arada konkordato talep ettiği dosyalarda, aynı borç için hem asıl borçlu bakımından hem de kefil bakımından harç hesaplanmasının gerekip gerekmediği, harç konusunda uygulamada ortaya çıkan sorunlardan biridir. Kanaatimizce, nasıl ki aynı borç için asıl borçlunun ve kefilin bir arada açtığı menfi tespit davasında aynı borçtan dolayı iki kez harç alınmıyorsa, konkordatoda da aynı borçtan dolayı iki kez harç tahsil edilmemelidir. Fakat asıl borçlunun ve kefilin konkordato tekliflerinde farklılık varsa harç, daha yüksek ödeme öngören teklife göre hesaplanmalıdır. Mesela, asıl borçlunun projesinde borçların %70’inin ödenmesi teklif edilmişken kefilin projesinde borçların %100’ünün ödenmesi teklif edilmişse, kefalete konu borç için harç, kefilin teklifine göre kefil üzerinden tahsil edilmelidir.

Harca ilişkin olarak Kanun metni incelendiğinde, Kanun’un tasdik harcının mahkeme vizesine depo edilmesinden bahsettiği görülmektedir. Fakat halbuki tasdik kararı verilebilmesi için tasdik harcının Maliye tarafından tahsil edilmesi gerekmektedir. Şayet Kanun’un lafzına göre hareket edilirse mahkemenin tasdik harcını önce mahkeme vizesine depo edilmesini istemesi, yaptığı inceleme neticesinde konkordatonun tasdikine karar verilebilmesinin koşullarının oluştuğuna kanaat getirmesi halinde ise mahkeme vizesine depo edilen tutarın Maliye vizesine aktarılmasını sağlayarak harç tahsilinin yapılmasını temin etmesi gerekmektedir. Fakat uygulamada genelde mahkemelerin komiser tarafından sunulan gerekçeli rapordan sonra daha henüz konkordatonun tasdiki koşullarının tam olarak netleşmediği bir aşamada, tasdik harcının “depo edilmesi” için değil de “yatırılması” için süre verdiği,

alacaklıların da bu tür kararlara istinaden mahkemenin belirlediği harcı Maliye veznesine yatırdıkları görülmektedir. Komiser tarafından tasdik koşullarının oluştuğu mütalaa edilmiş olsa dahi tasdik yargılaması sırasında yaptırılacak bir bilirkişi incelemesi ile veyahut alacaklıların itirazı üzerine tasdik koşullarının oluşmadığına kanaat getirilmesi de ihtimaldir. Veyahut tasdik yargılaması sırasında, konkordato komiseri tarafından gerekçeli raporda hesaplanan tasdik harcının fazla olduğu da ortaya çıkabilir. Dolayısıyla mahkemenin, konkordatonun tasdiki koşullarının oluştuğu konusunda tam bir kanaate ulaşmadan ve tasdik için gerekli harcı net olarak belirlemeden tasdik harcının Maliye'ye yatırılmasına dair karar vermemesi, Kanun'da işaret edildiği şekliyle, hesaplanan harcın "mahkeme veznesine depo edilmesine" karar vermesi uygun olacaktır.

4. Harcın ve Tasdik İçin Gerekli Giderlerin Yatırılma Zamanı

Harç ve giderlerin yatırılacağı ana ilişkin olarak Kanun'da herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bu nedenle harç ve giderlerin yatırılma zamanı mahkemece tayin edilmelidir. Elbette bu karar en erken, konkordato komiserinin tasdik koşullarının oluşup oluşmadığı hakkında rapor sunmasından sonra verilebilir.

Tasdik için gerekli giderlerin ve harcın belirlenmesi durumunda, mahkemenin, yatırılması gereken harç ve giderleri açıkça belirterek borçluya kesin süre vermesi gerekmektedir¹⁰⁰. Kesin süre verilirken ise, kesin süreye uyulmamasının yaptırımının ne olacağı borçluya mutlaka ihtar edilmelidir.

¹⁰⁰ Nitekim Yargıtay da borçlunun ne kadar yargılama gideri ve ilam harcı ödemesi gerektiğinin yapılacak tebligatta açıkça gösterilmesinin zorunluluğuna işaret etmektedir: "(...) **Diğer taraftan borçlunun ne kadar yargılama gideri ve ilam harcı ödemesi gerektiği yapılacak tebligatta açıkça gösterilmelidir. Hiçbir miktar gösterilmeksizin yargılama gideri ve ilam harcının yatırılması için yapılan ihtar İİK'nun 298/4. maddesine uygun değildir. Yargılama gideri ve ilam harcı yönünden borçluya yukarıdaki ilke doğrultusunda ihtar yapılması, ihtarda belirtilen meblağın depo edilmesi halinde teminat şartı haricindeki diğer şartların bulunup bulunmadığı üzerinde durularak varılacak uygun sonuç çerçevesinde bir karar verilmesi gerekir.**" [Y. 19. HD, T. 16/12/1999, E. 1999/7551, K. 1999/7739, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 21/12/2021]; Aynı yönde: **Muşul**, s.1446.

B. KANUN'UN 305. MADDESİNDE ÖNGÖRÜLENLER DIŞINDAKİ TASDİK ŞARTLARI

1. Genel Olarak

Konkordatonun tasdiki için gerekli şartlar 305. maddede beş bent halinde sıralanmışsa da konkordatonun tasdiki şartları bu bentlerde sıralananlardan ibaret değildir. Konkordatoya ilişkin diğer hükümlerden ve konkordato kurumunun özünden de çıkarılabilecek tasdik şartları bulunmaktadır. Kanaatimize göre bu şartlar “*Borçlunun Dürüst Olması*”, “*Konkordatonun Başarıya Ulaşmasının Mümkün Olması*” ve “*Konkordatonun Başarıya Ulaşmasının Mümkün Olması*” şeklinde sıralanabilir. Aşağıda bu tasdik şartları sırasıyla açıklanacaktır.

2. Kanun'un 305. Maddesinde Öngörülenler Dışındaki Tasdik Şartlarının İncelenmesi

a. Borçlunun Dürüst Olması

Dürüstlük koşulu Kanun'da konkordatonun tasdiki için bir şart olarak sayılmamıştır. Fakat doktrinde Türk Medeni Kanununun 2. maddesinden hareketle, dürüstlük koşulunun hem borçluya mühlet verilirken hem de borçlunun konkordatosu tasdik edilirken mutlaka dikkate alınması gereken bir şart olduğu vurgulanmaktadır¹⁰¹. Yargıtay da güncel tarihli kararlarında “*Konkordato dürüst bir borçlunun belli bir zaman kesiti içerisindeki bütün adi alacaklarını yetkili makamın onayı ve alacaklı çoğunluğunun kabulü ile tasfiyesinin sağlandığı bir icra biçimidir.*” ifadelerine yer vermek suretiyle, konkordatonun dürüst borçlular için getirilmiş bir müessese olduğuna işaret etmektedir¹⁰². Dolayısıyla, konkordatonun tasdikine karar

¹⁰¹ **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 48; **Uyar**, s. 130; **Tanrıver**, Makale, s. 280; Konkordato, hüsnüniyet sahibi borçluları iflastan kurtaran bir atıfet yoludur (**Buruloğlu/Reyna**, s. 22); Borçlu lehine kabul edilmiş bir cebri icra müessesesi olan konkordatonun sadece dürüst borçlulara hasredilmesi tabidir (**Berkin**, s. 530).

¹⁰² Y. 6. HD, T. 15.9.2021, E. 2021/1792, K. 2021/100, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 21/12/2021.

verilebilmesi için dürüstlük koşulunun bulunması gerektiği konusunda kuşkuya yer yoktur¹⁰³.

Borçlunun dürüst olup olmadığı, somut olayın özelliklerine göre değerlendirilmesi gereken bir husustur¹⁰⁴. Bu nedenle, dürüstlük kurallarına aykırılık oluşturan olguların tek tek sayılması olanaksızdır¹⁰⁵. Fakat belli başlı eylemlerin dürüstlük kuralına aykırı eylemler olarak kabul edilebilmesi mümkündür. Bu kapsamda, konkordato nisabını sağlamak için hayali alacaklar oluşturan¹⁰⁶, alacaklılarından mal kaçıran veya üçüncü kişiler üzerinden faaliyetlerini sürdüren borçluların dürüst olduğu söylenemez.

Borçlunun dürüst olup olmadığı değerlendirilirken, ülkemizin ve borçlunun işletmesi var ise faaliyet gösterdiği sektörün gerçeklerinin bir kenara bırakılmaması gerekmektedir. Mesela, Devletin dahi gerçekleştirilen usulsüzlüklerin usule hale getirilebilmesi için yapılandırma kanunlarıyla “stok affı”, “kasa affı” gibi imkanlar tanıdığı ülkemizde, bir borçlunun konkordato talebi sırasında kasasında kaydi olarak gözüken bir tutarın fiilen kasasında bulunmaması başlı başına, borçlunun dürüst olmadığına yönelik değerlendirme yapılmasını gerektirmemelidir. Aksi durum bizi konkordatoya başvuran borçluların çoğunun dürüst olmadığı sonucuna götürebilir.

Yargıtay kararları incelendiğinde, borçlunun dürüst olmadığına kanaat getirilen olayların çoğunda, borçlunun konkordato nisabını sağlamak için hayali alacaklar oluşturduğu durumların mevcut olduğu göze çarpmaktadır. Yargıtay

¹⁰³ Tasdik yargılamasını yürüten hakimin, borçlunun dürüstlük kuralına aykırılık oluşturan bir davranışını saptaması halinde tasdik talebini reddetmesi gerekir. Nitekim mahkemenin tasdik yargılamasında kullanacağı takdir yetkisi, her somut olay bağlamında gerçekleştirilen davranışın dürüstlük kuralına uygun olup olmadığını saptamaya yönelik olmalıdır (**Doğan**, s. 183).

¹⁰⁴ Borçlunun işlerinde dürüst hareket etmiş olup olmadığının tespiti için, borçlarını niçin ödeyemediğinin gerçek sebeplerini araştırmak da lazımdır (**Berkin**, s. 530).

¹⁰⁵ **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 48.

¹⁰⁶ Borçlunun hukuksal dayanaktan yoksun borçlar üreterek oy çoğunluğunu sağlamaya kalkışması konkordatoya hile karıştırıldığı anlamına gelecektir (**Taşpolat Tuğsavul**, s. 1056).

kararlarına göre, nisap oluşturmak için hayali alacaklar yaratan borçlunun dürüst kabul edilmesine olanak bulunmayıp sırf bu nedenle konkordatonun tasdiki talebinin reddi gerekmektedir¹⁰⁷. Nisabı sağlamak için hayali alacaklar oluşturulup oluşturulmadığının araştırılmasında konkordato komiserine büyük görev düşmektedir. Yargıtay İcra İflas Dairesi 1971 yılında verdiği bir kararda, “*Konkordato komiseri; sun ’i, düzme alacak ve alacaklılar ihdas ederek konkordato nisabını gerek kemiyet ve gerekse keyfiyet bakımından doldurmak ve binnetice muvafakat etmeyenleri de kanunen konkordato şartlarına uymaya zorlamak imkan ve ihtimallerini göz önünde tutarak borçlunun beyan ettiği alacaklıları ve her bir alacak miktarlarını evrakı müsbiteye dayanarak tetkik ve tespit etmeye mecbur olduğu gibi, aynı tetkikatı ilan üzerine müracaatta bulunan alacaklılar hakkında da yapar.*” ifadelerine yer vermek suretiyle, konkordato komiserinin, oylamada dikkate alınan alacakların gerçekliği konusunda inceleme yapma görevine dikkat çekmiştir¹⁰⁸. Konkordato komiseri bu bağlamda özellikle, temel ilişki açıklanmaksızın yalnızca kıymetli evraka dayalı olarak alacak kaydedildiği ve borçlunun da bu alacağı kabul ettiği durumlarda hassas

¹⁰⁷ “Mahkemece, davacı borçlunun konkordato talebinden kısa süre önce aşırı borçlandığı, alacaklıların alacaklarının dayanağı teşkil eden bonoların bir kısmının tanzim tarihinin mühlet talebinden sonra olduğu, **nisap oluşturmak için hayali alacaklar yaratan borçlunun dürüst kabul edilemeyeceği gerekçesiyle konkordatonun tasdiki talebinin reddine karar verilmiş, hüküm davalı vekilince temyiz edilmiştir. Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere ve özellikle konkordato dürüst borçlular için kabul edilmiş bir müessese olup, konkordato mühlet talebinden kısa bir süre önce aşırı borçlanan ve nisap oluşturmak için alacaklar ihdas eden borçlunun dürüst olmadığının kabulü ile tasdik isteminin reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre (...)**” [Y. 19. HD, T. 04/04/2002, E. 2001/9106, K. 2002/2532, Kazancı İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 08/12/2021]; “**Davacı borçlunun nisabı oluşturmak için alacaklı olmayanları alacaklı gösterdiği anlaşılmaktadır. Borçlunun alacaklılarının zararına olarak doğruluk haricinde yaptığı bu işlem dürüstlük kuralına aykırı olup, tasdik talebinin reddini gerektirir.**” [Y. 19. HD., T. 11/12/2003, E. 2003/9649, K. 2003/12518, Kazancı İçtihat ve Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 16/12/2021]; “**Davacı borçlunun nisabı oluşturmak için alacaklı olmayanları alacaklı gösterdiği anlaşılmaktadır. Borçlunun alacaklılarının zararına olarak doğruluk haricinde yaptığı bu işlem dürüstlük kuralına aykırı olup, tasdik talebinin reddini gerektirir. Mahkemece bu yönün gözetilmemesi ve alacaklı olmadığı tespit edilenlerden sonra çoğunluk koşulu üzerinde durulmaması usul ve yasaya aykırıdır.**” [Y. 19. HD, T. 11/12/2003, E. 2003/9649, K. 2003/12518, Kazancı İçtihat ve Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 15/11/2021].

¹⁰⁸ Y. İİD 09/01/1971, 1667/4, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 24/12/2021.

davranmalıdır¹⁰⁹. Alacaklılardan biri tarafından, borçlunun muvazaalı alacak ihdas ettiğinin öne sürüldüğü durumlarda ise konu hakkındaki hassasiyetin seviyesi artırılmalıdır. Nitekim İstanbul Bölge Adliyesi 45. Hukuk Dairesi muvazaalı alacak ihdas edilerek konkordato nisabının sağlandığının iddia edildiği bir olayda, muvazaa iddiasının incelenerek yeni bir karar verilmesi için dosyanın ilk derece mahkemesine iadesine karar vermiştir¹¹⁰.

Yine Yargıtay, “konkordato talep tarihinden kısa bir süre önce kısmi bölünme ve sermaye azaltımı yaparak yeni bir şirket kurarak mallarının bir kısmını bu şirkete aktaran”¹¹¹, “bazı alacaklılarına konkordato projesine göre daha iyi ödeme imkanları sunan ve bu şekilde alacaklılar arasında adaletsizlik yaratan uygulamalara başvuran”¹¹², “borçlarını tasfiye edip yeni kredi olanakları sağlamak yerine konkordato

¹⁰⁹ Bonolara dayalı alacak iddiasının bulunduğu bir olayda Yargıtay, bonoların gerçek borcu yansıtmayı yansıtmadığının anlaşılabilmesi için, bonoların tanzim tarihi itibarıyla borcu yansıtan paraların şirket kasasına girip girmediği, bonolardan kaynaklı paralar sarf edildi ise nereye sarf edildiği konusunda ayrıntılı ve gerekçeli rapor alınması gerektiğine işaret etmiştir. Karar metni için bkz. Y. 19. HD, T. 19/04/2001, E. 2001/1150, K. 2001/3043, Kazancı İçtihat ve Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 14/12/2021].

¹¹⁰ “(...) muvazaalı olduğu iddia edilen ve nisabı etkileyen alacak ile ilgili komiser heyeti tarafından gerekli inceleme ve değerlendirme yapılmadan ve mahkemece bu alacağın oylamada nisaba dahil edilip edilmeyeceğine karar verilmeden İİK 302. Maddesinde belirlenen çoğunluğun gerçekleştiği ve İİK 305. maddesindeki tasdik şartlarının gerçekleştiğinden bahisle konkordatonun tasdikine karar verilmesi hukuka aykırı olmuştur. Sonuç olarak; mahkemece, komiser heyetinden, iddia olunan muvazaalı alacağa ilişkin açıklamada bulunmaları ve alacağın dayanağını oluşturan bilgi ve belgeleri sunmaları için borçlu şirket yetkilisi ile alacaklı ... şirket yetkilisi ve temlik alacaklısı ... süre verilmek suretiyle ibraz edilen bilgi ve belgeler ışığında gerekli inceleme ve değerlendirme yapılarak alınan gerekçeli rapor sonrasında **iddia olunan muvazaalı alacağın nisaba dahil edilip edilmeyeceğine karar verildikten sonra konkordato tasdik şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediğine karar verilmesi gerekirken** yazılı şekilde karar verilmesi hatalı olduğundan itiraz eden alacaklılar vekilinin istinaf başvurularının kabulü ile kararın açıklanan gerekçeler doğrultusunda kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için 6100 sayılı HMK'nın 353-(1).a.6 maddesi gereğince dosyanın mahkemesine iadesine” [İstanbul BAM, 45. HD, T. 09/06/2021, E. 2020/2181, K. 2021/612, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 14/12/2021].

¹¹¹ Y. 23. HD, T. 26/01/2021, E. 2018/639, K. 2021/209, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 13/12/2021.

¹¹² Y. 23. HD, T. 27/03/2017, E. 2015/8856, K. 2017/939, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 13/12/2021.

talebinden önce hiçbir getirisi olmayan villa ve araç alan”¹¹³, “konkordatonun amacına ulaşmasını sağlayacak olan fabrikasını ilişkili kişilere dokuz yıl süreyle kiralayan”¹¹⁴, “bankadan kredi aldıktan 7 gün sonra konkordato isteyen”¹¹⁵ borçluları dürüst bulmamış ve bu borçlular yönünden verilen tasdik talebinin reddi yönündeki kararları onamıştır.

b. Konkordatonun Başarıya Ulaşmasının Mümkün Olması

Kanun’un 289. maddesinin üçüncü fıkrasına göre, konkordato talep eden borçluya kesin mühlet verilebilmesi için, konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğunun anlaşılması gereklidir. Kesin mühlet için gerekli bu şartın, konkordatonun nihai aşaması olan tasdik aşamasında da dikkate alınması gerektiği açıktır. Zira başarıya ulaşması mümkün görülmeyen konkordatonun tasdikinde hiçbir fayda yoktur.

Konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğundan anlaşılması gereken, borçlunun sunduğu proje çerçevesinde borçlarını ödeyerek konkordato sürecinden tamamıyla çıkıp çıkamayacağıdır¹¹⁶. Bu bağlamda, konkordatonun başarılı olma ihtimalinden söz edilebilmesi için mahkemenin, borçlunun borçlarını, teklif ettiği konkordatodaki şartlara göre (yeniden yapılandırılmış haliyle) ödemesinin mümkün olduğuna ve konkordatonun, borçlunun ödeme kabiliyetini tekrar kazanması amacına hizmet edeceği yolunda kuvvetli bir ihtimalin varlığına kanaat getirmesi gerekir¹¹⁷. Anılan hususta değerlendirme yapabilmek için özellikle, Kanun’un 286. maddesine

¹¹³ Y. 19. HD, T. 10/10/2002, E. 2002/5784, K. 2002/6560, Kazancı İçtihat ve Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 13/11/2021.

¹¹⁴ Y. 19. HD, T. 05/10/2000, E. 5377, K. 6459, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 24/12/2021.

¹¹⁵ Y. 11. HD, T. 11/06/1990, E. 3651, K. 4618, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 24/12/2021.

¹¹⁶ Kanun’un 287. maddesinin gerekçesinden: “*Konkordatonun başarıya ulaşması ile kastedilen husus, konkordato talebinde bulunanın mali durumunun düzelmesinin mümkün olup olmadığı veya konkordato teklifinin tasdiki şartlarının yerine gelip gelemeyeceğidir.*”

¹¹⁷ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 785.

göre dosyaya sunulması gerekli olan proforma gelir tablosunun ve proforma nakit akış tablosunun incelenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, proforma gelir tablosu ile proforma nakit akış tablosu arasında uyum bulunup bulunmadığı, proforma gelir tablosunda hedeflenen net kâr tutarlarının sağlanabilirliği, proforma nakit akış tablosunda, olması beklenen tüm nakit çıkışlarının öngörülüp öngörülmediği, konkordatoya tabi borçların nakit akış tablosuna tasdik edilmesi istenen ödeme teklifine uygun olarak dağıtılıp dağıtılmadığı gibi hususlar irdelenmelidir. Projede, proforma nakit akış tablosunda gösterilenler dışında ihtiyaten başkaca kaynaklar da öngörülmüşse, bu kaynakların sağlanabilirliği de incelenmelidir. Konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığına karar verilirken elbette komiserin bu konudaki görüşüne de değeri verilmelidir. Zira komiser, mühlet süresince borçluyu gözlemleme fırsatı bulduğundan, aslında borçlunun neyi başarıp neyi başaramayacağı en iyi komiser tarafından değerlendirilebilir¹¹⁸.

Kanaatimizce, konkordatonun tasdiki aşamasında konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığı değerlendirilirken, borçluya kesin mühlet verilip verilmeyeceğinin incelendiği evredeki kadar yüksek ölçüde başarı şansı aranmalıdır¹¹⁹. Şayet alacaklılar toplantısından önceki evrede konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olmadığı anlaşılmışsa, bu durumun konkordato komiseri tarafından mahkemeye rapor edilmiş olması gerekirdi. Artık konkordato projesinin Kanun’da öngörülen çoğunluk tarafından kabul edildiği bir durumda, yapılacak katı değerlendirmelerle sürecin akamete uğratılması doğru olmayacaktır. Bu konuda İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 17. Hukuk Dairesinin bakışı çok yerindedir. Daire bir kararında¹²⁰, konkordatonun alacaklı ile borçlu arasında devlet kontrolünde yapılan

¹¹⁸ Komiserin menfi verdiği işlerde konkordatonun tasdiki talebine mesafeli yaklaşılmalıdır. Zira komiser, borçlu muamelatına nüfuz etmiş ve onun iç alemine girmiştir. Vereceği mütalaa, herhangi bir bilirkişi beyanı şeklinde nazara alınmamalıdır (**Buruloğlu/Reyna**, s. 57).

¹¹⁹ Doktrinde *Doğan*, alacaklıların kendilerine sunulan konkordato projesine onay vermelerinin, proje çerçevesinde kendilerine ödeme yapılacağına ilişkin bir inancın ürünü olduğunu, fakat mahkemenin somut olayın özelliklerine göre projenin gerçekleşmeyeceği kanaatini taşıması halinde, takdir yetkisi çerçevesinde konkordatonun tasdiki talebinin reddedilebileceğini belirtmiştir, **Doğan**, s. 185, 186.

¹²⁰ İzmir BAM 17. HD., T. 16/09/2021, E. 2021/728, K. 2021/1254, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 14/12/2021.

özel bir sulh sözleşmesi olduğunu, devletin burada kontrolü mahkeme eliyle kullandığını, burada kontrolün kullanılması sırasında müdahalenin ne oranda olacağını konkordato kurumunun genel olarak başarısını etkileyeceğini, katı müdahalelerin bu başarının önüne geçebileceğini, hakimin müdahalede bulunurken konkordatonun tasdiki için Kanun'da belirlenen şartların yanında, genel ekonomik durumu, borçlunun geçmiş halini, talepte iyiniyetli olup olmadığını da değerlendirmesi gerektiğini, katı uygulanan konkordato kurallarının ne alacaklı ne de ekonomiye katılması amaçlanan borçluya fayda sağlayacağını, aksine yasanın aradığı çoğunlukla borçluyla anlaşma sağlamak isteyen alacaklının durumunun da kötüleşeceğini, bu nedenle nakit bütçesinin gerçekleşme ihtimalindeki belirsizliğin borçlu aleyhine yorumlanmamasının uygun olacağını belirtmiştir.

Konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığı değerlendirilirken, konkordato projesinin alacaklılar tarafından hangi oranla kabul edildiğine mutlaka bakılmalıdır. Bu bağlamda, projenin alacak çoğunluğu bakımından %80 ile kabul edildiği bir dosyaya olan bakışla, projenin alacak çoğunluğu bakımından %51 oranla kabul edildiği dosyaya olan bakış aynı olmamalıdır. Yani projenin kabul oranı yükseldikçe, konkordatonun başarıya ulaşma ihtimalinin bulunup bulunmadığı yönünde yapılacak incelemenin katılığı azaltılmalıdır. Zira tasdik aşamasında mümkün mertebe alacaklıların projeye olan bakışına değer verilmelidir. Ancak buradan, sırf Kanun'da öngörülen çoğunluk sağlandı diye başarıya ulaşması mümkün görülmeyen bir projenin tasdik edilmesinin gerektiği anlamı çıkarılmamalıdır. Nitekim başarıya ulaşması mümkün olmayan bir projenin tasdiki, alacaklıların ek külfete katlanmasını gerektirebilecek, açılacak konkordatonun feshi davaları nedeniyle de mahkemelerin iş yükünü artıracaktır. Ayrıca, başarıya ulaşması mümkün olmayan bir projenin tasdiki halinde, borçlunun eylemleri nedeniyle alacaklıların durumu daha da kötüye gidebilir. Nitekim Yargıtay da konkordato projesinin başarı şansı konusunda

esaslı bir kanaate ulaşmadan konkordatonun tasdik edilmemesi gerektiği görüşündedir¹²¹.

c. Tasdik Edilmesi İstenen Ödeme Planının Adil ve Dengeli Olması

Konkordatonun tanımı yapılırken hemen hemen tüm tanımlarda “eşitlik” vurgusu yapılmakta, konkordatonun adi alacaklılar arasında eşitliği sağlayacak bir müessese olduğuna işaret edilmektedir. Fakat acaba konkordatoda mutlak bir eşitliğin sağlanması şart mıdır? Alacaklıları sınıflara ayırarak farklı sınıftaki alacaklılara farklı konkordato teklifinde bulunulabilir mi? Mesela, bankalara faizli ödeme öngören teklif sunulurken, diğer alacaklılara faizsiz bir ödeme teklifi sunulabilir mi?

Kanun koyucu 309/m maddesi ve devamı maddelerde düzenlenen “*Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması*” yolunda alacaklıların birden fazla sınıf içerisinde gruptandırabilmesine imkan tanıyan düzenlemeye yer vermiştir. İlgili hükme göre (309/n), hukukî nitelikleri büyük ölçüde birbirine benzer olan alacakların aynı sınıfta yer almaları şartıyla, proje, alacaklıları birden fazla sınıf içerisinde gruptandırabilir¹²². Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma yolunda alacaklılar arasında sınıflandırma yapabilmeye imkan tanıyan düzenlemeye yer veren kanun koyucu konkordato müessesesinde böyle bir imkanı öngörmemiştir. Kanun’da açık bir düzenlemeye ver verilmediğinden, konkordato alacaklıların sınıflandırılması ve her bir alacaklı sınıfına farklı teklifte bulunulabilmesi mümkün değildir. Bu nedenle, alacaklıların “hammadde sağlayıcıları”, “hizmet sağlayıcıları”, “bankalar” gibi sınıflandırılarak her bir alacaklı sınıfına farklı tekliflerde bulunan konkordato projelerinin tasdikine imkan yoktur. Fakat getirilecek bir yasal düzenlemeyle birlikte, alacaklılar arasında sınıflandırma yapabilmeye olanak

¹²¹ “(...) konkordatonun tasdiki yargılaması sırasında, *re'sen araştırma ilkesi uygulanarak, borçlunun mali durumu ve konkordato projesinin başarı şansı konusunda esaslı bir kanaate ulaşmadan konkordato mühleti verilmemesi ve konkordatonun tasdik edilmemesi gerekmektedir.*” [Y. 23. HD, T. 21/01/2020, E. 2019/3021, K. 2020/292, Kazancı İçtihat ve Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 14/12/2021].

¹²² Sınıflandırma hakkında bkz. **Taşpınar Ayvaz**, s. 313 vd.

sağlanması uygun olacaktır¹²³. Zira her alacaklıya aynı konkordato teklifinin sunulması, konkordatoyu işlevsiz hale getirmektedir. Özellikle alacağı rehinle temin edilmemiş olan ve dolayısıyla geçici mühlet tarihinden itibaren kendileri açısından faiz işlemeyen bankalar faiz öngörülme projelere, gelirlerinin faize dayandığını, dolayısıyla diğer alacaklılardan farklı olarak anaparanın içerisinde kâr olarak değerlendirilebilecek bir paranın bulunmadığını belirterek olumsuz oy kullanmakta, bu durum ise, konkordato projelerinin kabulünü zorlaştırmaktadır. Ayrıca, tüm alacaklılara aynı teklifin sunulması bazen hakkaniyete aykırı durumlara da yol açabilmektedir¹²⁴. Örneğin, borçlunun faaliyet gösterdiği sektörde borçluya hammadde sağlayanların kârlılıklarının %1 seviyesinde olduğu ihtimalde, %1 kârlılığı bulunan hammadde sağlayıcısı ile verdiği hizmet için cüzi maliyete katlanan bir hizmet sağlayıcısı firmanın (mesela finansal danışmanlık şirketine) aynı ödeme planına tabi tutulması hakkaniyete aykırı olarak değerlendirilebilmektedir.

Yukarıda ortaya konulduğu üzere, Kanun'un mevcut haline göre, alacaklıların sınıflara ayrılarak her bir sınıfına farklı bir teklifte bulunulabilmesi mümkün değildir. Peki alacaklıların, alacak miktarı itibarıyla gruplandırılması ve miktar itibarıyla ayrılan gruplara farklı tekliflerde sunulabilmesi mümkün müdür? Kanaatimizce, konkordatoda geçerli eşitlik prensibi bu noktada biraz gevşetilebilir. Zira bazı konkordato projelerinde yer alan teklifler, küçük alacaklıları alacaklarını almaktan vazgeçer duruma dahi getirebilmektedir. Örneğin, alacaklılarına alacaklarını 100 ayda ödemeyi teklif eden borçlunun konkordato projesinin bütün alacaklılar yönünden tamamen eşitlik içerecek şekilde tasdik edilmesi halinde, borçludan 10 bin TL alacağı bulunan bir alacaklıya her taksitte sadece 100 TL ödeme yapılması

¹²³ *Atalay*, Kanun'da alacaklıların sınıflara ayrılması konusunda özel bir düzenleme mevcut değilse de bunu engelleyen bir düzenleme mevcut olmadığını, borçlunun, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmada (İİK m.309/m vd.) olduğu gibi konkordatoya tabi alacaklılarını sınıflara ayrılarak her sınıfa ayrı ödeme planları sunabilmesinin mümkün olabileceğini, her sınıfın kendi içinde oylanarak Kanun'da öngörülen çoğunluğun her sınıf için aranması gerektiğini savunmuştur. Bkz. *Atalay*, s. 124, 125. *Atalay* tarafından tarif edilen sınıflandırma sistemi konkordatoyu işlevsel hale getirmek bakımından yerinde ise de Kanun'da açık bir düzenleme yapılmadan alacaklıların sınıflara ayrılması mümkün olmamalıdır.

¹²⁴ Eşit konumda olmayan alacaklıların eşit muameleye tabi kılınmaları adaletli değildir (*Atalay*, s. 124).

gerekecektir. Bu anlamda, 10 milyon TL alacağı bulunan alacaklı ile 10 bin TL alacağı olan alacaklının aynı ödeme planına tabi tutulması hakkaniyete aykırı değerlendirilebilir. Bu nedenle kanaatimizce, her bir taksitte asgari bir tutar ödenmesini öngören (mesela her bir taksitte en az 5.000,00 TL) konkordato projelerine mesafeli yaklaşılmalıdır. Fakat burada hassas bir denge kurulmalı, ölçü, alacağı yüksek alacaklılar aleyhine kaçırılmamalıdır. Özellikle, Kanun'da aranan çoğunluğun alacağı küçük alacaklıların oylarıyla sağlandığına ve bu yolla büyük alacaklı grubunun mağdur edildiğine dair bir izlenim yaratılmasına sebep olunmamalıdır. Bu anlamda mümkün mertebe, büyük alacaklı gruplarının da rahatsız olmayacağı bir asgari ödeme tutarı belirlenmelidir.

Tasdik edilmesi istenen ödeme planlarının adil ve dengeli olup olmadığı, Yargıtay ve bölge adliye mahkemesi kararlarında¹²⁵ sıkça tartışılmaktadır. Yargıtay 15. Hukuk Dairesinin 02/03/2021 tarihinde tesis ettiği karara¹²⁶ konu olayda, konkordato talep edenin alacağı 35.000,00 TL'ye kadar olan alacaklılara ödemelerin 2020 ve 2021 yıllarında olmak üzere iki taksitte, alacağı 35.000,00 TL ile 100.000,00 TL arasında olanlara 2020, 2021 ve 2022 yıllarında olmak üzere üç taksitte, alacağı 100.000,00 TL üzerinde olanlara ise 2020, 2021, 2022 ve 2023 yıllarında olmak üzere dört taksitte ödemeyi teklif ettiği anlaşılmaktadır. Kararda, konkordato projesinin, alacağı 35.000,00 TL'nin altında olan ve kendilerine iki taksitte ödeme yapılmasına karar

¹²⁵ İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 17. Hukuk Dairesi, alacağı 20.000 TL'den az olan alacaklılara ödemelerin %100 oranla Ocak 2021'de tek taksitte; alacağı 20.000 TL - 30.000 TL arasında olan alacaklılara ödemelerin %10 iskonto ile, 20.000 TL Ocak 2021'de, kalanı Temmuz 2021'de toplamda 2 taksitte; alacağı 30.000 TL - 40.000 TL arasında olan alacaklılara ödemelerin %20 iskonto ile, 20.000 TL Ocak 2021'de, kalanı Temmuz 2021'de toplamda 2 taksitte; alacağı 40.000 TL - 50.000 TL arasında olan alacaklılara ödemelerin %30 iskonto ile, 20.000 TL Ocak 2021'de, kalanı Temmuz 2021'de toplamda 2 taksitte; alacağı 50.000 TL ve üzeri olan alacaklılara ödemelerin %40 iskonto ile, Ocak 2021'de ilk taksit asgari 20.000 TL olacak şekilde, kalanı yine asgari 20.000 TL olacak taksitlerle Temmuz 2021, Ocak 2022, Temmuz 2022, Ocak 2023'de toplamda 5 taksite varan vadelerle ödenmesini öngören konkordato projesini tasdik eden mahkeme kararını, ilgili ödeme planının alacaklıların adil ve dengeli bir şekilde tatmin edilmesi ilkesine uygun olmadığı gerekçesiyle kaldırmıştır. Bkz. İstanbul BAM, 17. HD, T. 04/11/2021, E. 2021/1256, K. 2021/1237, Lexpera İçtihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 12/12/2021.

¹²⁶ Y. 15. HD, T. 02/03/2021, E. 2021/1209, K. 2021/569, Lexpera İçtihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 12/12/2021.

verilen 38 kişilik küçük alacaklı grubunun oyları ile kabul edildiği belirtilmiştir. Yargıtay, borçlunun, 35.000,00 TL'nin üstündeki alacaklılara ödemeleri gerçekleştirileceği vade tarihlerine kadar aynı ödeme gücüne sahip olup olmayacağını ya da bu tarihlere kadar konkordatonun feshedilip feshedilmeyeceğini öngörmenin mümkün olmadığını, borçlunun, ödeme gücünü koruyamaması veya konkordatonun feshedilmesi halinde küçük alacaklı grubunun alacağın tamamını ya da büyük bir bölümünü tahsil etmiş olacak iken diğer alacaklıların daha az oranlarda tahsil imkanına kavuşacağını, dolayısıyla alacaklılara sunulan ödeme planının dengeli ve adil olmadığını belirterek verilen tasdik kararını bozmuştur. İlgili Yargıtay kararında kilit bir cümle vardır: *“Konkordatoda, alacaklılar arasında mutlak eşitliğin sağlanması şart olmayıp, dengeli ve adil bir ödeme planı ortaya konulması, alacaklıların da buna göre tatmin edilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.”* Kararda geçen bu ifadeye bakıldığında, alacaklıların tamamına mutlaka aynı teklifin sunulmasına gerek yoktur. Kanaatimizce, yukarıda anlatılan olayda Yargıtay'ı, alacaklılara sunulan ödeme planının adil olmadığı düşüncesine sevk eden durum, projenin küçük alacaklı grubunun oylarıyla kabul edilmiş olmasıdır. Kararda geçen, *“mahkemece, İİK'nın 304. ve 305/2. maddesi hükümleri uyarınca, konkordato projesi re'sen ele alınarak, projeye olumlu oy kullanacak alacaklı grubunun menfaatleri dikkate alınarak özel bir ödeme planı geliştirildiği, bu durumun özellikle bankalar olmak üzere büyük alacaklılar aleyhine olduğu, alacaklılar arasında adil ve dengeli dağıtım ilkesine aykırı davranıldığı hususları gözetilerek”* şeklindeki ifadeler Yargıtay'ın bu olayda, borçlunun küçük alacaklıların kabul oylarıyla dürüstlük kurallarına aykırı biçimde bankaları daha uzun vadeye tabi tutmak amacıyla hareket ettiği kanaatine vardığı izlenimi doğurmaktadır. Dolayısıyla, küçük alacaklı gruplarının alacaklarının daha kısa sürede ödenmesi istenirken, teklifin, konkordatonun küçük alacaklı grubunun oylarıyla kabul edildiğine dair bir izlenim yaratmaktan uzak bir şekilde oluşturulması şarttır. Benzer şekilde, küçük alacaklı grubunun alacaklarını tamamıyla tahsil ettikleri tarihten sonra konkordatonun feshinin gündeme gelebileceği nazara alınarak, fesih halinde büyük alacaklı grubunun kayıplarının sembolik tutarlarla ifade edileceği bir teklif hazırlanmalıdır.

III. TASDİK TALEBİNİN MAHKEMECE İNCELENMESİ

A. TASDİK TALEBİNİN İNCELENMESİNE İLİŞKİN TENSİP TUTANAĞI DÜZENLENMESİ

Kanun'un 304. maddesinin birinci fıkrasında, komiserin gerekçeli raporunu ve dosyayı tevdi alan mahkemenin, konkordato hakkında karar vermek üzere yargılamaya başlayacağı düzenlenmiştir¹²⁷. Bu hükümden hareketle, komiserin gerekçeli raporunu mahkemeye sunduktan sonraki evrenin “konkordatonun tasdiki yargılaması” olarak adlandırılması mümkündür.

Her ne kadar Kanun'da açık bir hüküm bulunmasa da tasdik yargılamasına başlayan mahkemenin, yapılacak işlemlerin belirlenmesi bakımından bir tensip tutanağı düzenlemesinde fayda bulunmaktadır¹²⁸.

Tensip tutanağında öncelikle, konkordato komiseri tarafından gerekçeli raporun sunulduğu, bu nedenle 304. maddeye göre konkordatonun tasdiki koşullarının oluşup oluşmadığının tespiti için yargılamaya başlandığı belirtilmelidir. Hukuk Muhakemeleri Kanununun 316. maddesinde, konkordato talebinin incelenmesinin basit yargılama usulüne tabi olduğu açıkça düzenlenmiştir. Bu nedenle tensip tutanağında, tasdik yargılamasının basit yargılama usulüne göre yürütüleceği de belirtilmelidir.

¹²⁷ Konkordatonun tasdiki yargılaması olabildiğince hızlı sonuçlandırılmalıdır. İşin mahiyeti bu sonucu zorunlu kılmaktadır. Resen araştırma ilkesinin uygulandığı bu işlerde mahkeme, borçlunun veya alacaklıların tasdik yargılamasını geciktirici eylemlerine izin vermemelidir (**Kale**, Sorularla Konkordato, s. 47).

¹²⁸ Ticaret mahkemesi, komiser tarafından rapor sunulduğunda, oluşturacağı tensip kararı ile duruşmaya kadar tüm eksiklikleri, gerekli ise bilirkişi incelemelerini veya tamamlanması gereken işlemlerin gerçekleştirilmesine karar vererek tasdik işleminin kısa zamanda sonuçlanması bakımından her türlü zorunlu önlemi almalıdır. Zira tasdik istemi hakkında karar verilmesinin gecikmesi, kamu düzenine ilişkin son derece ağır sonuçların doğmasına yol açabilecek ciddi bir sakınca teşkil eder (**Altay/Eskiocak**, s. 349). Aynı yönde bkz. **Akyürek/Akyürek**, s. 466.

Mahkeme tasdik koşullarının oluşup oluşmadığı konusunda bilirkişi incelemesi yapılmasına gerek görürse, tensip tutanağında bilirkişi görevlendirmesine ilişkin karar tesis etmelidir¹²⁹. Bu kapsamda, bilirkişilerin görev kapsamı açıkça belirtilerek kendilerine tasdik koşullarının incelenmesinin gerektirdiği emek ve mesai göz önünde bulundurularak ücret takdir edilmelidir. Borçlu tacir ise bilirkişiye ticari defterler ve kayıtlar üzerinde inceleme yapabilme yetkisi verilmelidir. Ayrıca tasdik incelemesinin kısa sürede tamamlanması adına, bilirkişinin, kendisi de bilirkişi gibi kamu görevi yürüten konkordato komiserinden bilgi ve belge talep edebileceğine, bu kapsamda konkordato komiserinin, bilirkişinin tüm taleplerini karşılaması gerektiğine dair karar verilmesinde de fayda bulunmaktadır.

Mahkeme, dosyadaki gider avansının durumuna bakarak, 305. maddenin birinci fıkrasının (e) bendinden hareketle, tasdik yargılamasının yürütülmesi için gerekli gider avansının yatırılması konusunda karar tesis etmelidir. Kararda, verilen kesin süre içerisinde gider avansı yatırılmaması durumunda uygulanacak yaptırım açıkça belirtilmelidir.

Mahkemenin tensip tutanağı ile karara bağlaması gereken diğer bir husus, konkordatonun tasdiki için gerekli harçtır. 305. maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde, tasdik harcının mahkeme veznesine depo edilmesinden bahsedilmektedir. Çalışmamızda tasdik harcına ilişkin açıklamaların yapıldığı bölümde ortaya konulduğu üzere, Kanun'un lafzına göre hareket edilirse mahkemenin tasdik harcını önce mahkeme veznesine depo edilmesini istemesi, yaptığı inceleme neticesinde konkordatonun tasdikine karar verilebilmesinin koşullarının oluştuğuna kanaat getirmesi halinde ise mahkeme veznesine depo edilen tutarın Maliye veznesine aktarılmasını sağlayarak harç tahsilinin yapılmasını temin etmesi gerekmektedir. Fakat kanaatimizce, harç miktarının değişme ihtimali gözüküyorsa, usul ekonomisi açısından, harcın mahkeme veznesine “depo edilmesine” değil Maliye veznesine

¹²⁹ Doktrinde *Altay/Eskiocak*, ticaret mahkemesinin bilirkişi incelemesini, dosya mahkemeye intikal eder etmez oluşturulacak tensip kararı çerçevesinde derhal yaptırımında prosedürün fevkalade ivedi niteliği bakımından yarar bulunduğunu belirtmektedir. Bkz. *Altay/Eskiocak*, s. 238.

“yatırılmasına” dair hüküm kurulmalıdır. Kararda, mahkeme veznesine depo edilmesi veyahut Maliye veznesine yatırılmasına karar verilen harç miktarı açıkça yazılarak verilen kesin süre içerisinde harcın yatırılmaması halinde tasdik talebinin reddedileceği ihtar edilmelidir.

Konkordato komiseri tarafından teminat gösterilmesi gereken borçlar tespit edilmiş ve gerekçeli rapor mahkemeye sunulmadan önce teminat gösterme işlemleri tamamlanmışsa, teminat gösterilmesi gereken alacak tutarı açıkça belirtilerek borçluya, teminat gösterme işlemlerini gerçekleştirmesi için kesin süre verilmelidir. Tekrardan karar tesis etme ihtiyacı duyulmaması adına, borçlu tarafından teminat gösterme işlemlerinin tamamlanması halinde bu durumun konkordato komiseri tarafından mahkemeye rapor edilmesi konusunda karar vermekte fayda bulunmaktadır.

Konkordatonun tasdiki hakkında karar verilebilmesi için dosyada çok fazla eksiklik bulunmadığı sürece, tensip tutanağıyla birlikte duruşma günü de tayin edilmelidir. Burada önemle belirtelim ki, komiser tarafından sunulan gerekçeli rapordan tasdik koşullarının oluşmadığı net bir şekilde anlaşılrsa dahi duruşma yapılmaksızın dosya üzerinden tasdik talebinin reddine karar verilemez¹³⁰.

¹³⁰ **Akyürek/Akyürek**, s. 469; “Mahkemece "evrak üzerinde yapılan inceleme sonucu, toplanan kanıtlara nazaran İİK'nun 287. maddesi gereğince konkordato talebinin İİK'nun 166. maddesindeki usule göre ilanı gerekirken İ.T. Merciiince bu ilanın yapılmadığı, konkordato komiserliğince de ilanın yasaya aykırı olarak yerel gazetede yaptırıldığı, İ.T. Merciiince borçlunun dinlenmediği, alacaklıların teminat gösterilmesinden vazgeçtiklerine dair beyanları bulunmamasına rağmen, teminat koşulunun yerine getirilmediği, bu nedenlerle yasanın amir hükümlerine uyulmadığından usul ve şekil eksiklikleri bulunduğu, bu eksikliklerin konkordato mühleti dolmuş bulunduğundan gösterilmesinin de olanaksız olduğu" gerekçesiyle **"davacının konkordatonun tasdiki isteminin reddine" karar verilmiştir.** (...) Dava İİK'nun 285. ve devamı maddeleri uyarınca konkordatonun tasdiki istemine ilişkindir. İİK.'nun 206/2. maddesi hükmü uyarınca "konkordato komiseri raporunu tevdi ettikten ve mahkeme komiseri dinlendikten sonra kısa bir zamanda kararını verir. Karar vermek için tayin olunan celse ilanla bildirilir. İtiraz edenlerin haklarının müdafaa için celsede bulunabilecekleri de ilana yazılır." Bu madde hükmüne göre, konkordato komiserinin raporunu tevdiinden sonra, duruşma yapılması gerekmektedir. Dairemizin bu konudaki yerleşmiş içtihatlarına göre de, duruşma yapılmaksızın evrak üzerinde karar verilmesi doğru değildir. Bu durumda mahkemece, İİK'nun

Tensip tutanağıyla birlikte duruşması günü tayin edilmişse, duruşma gününün, Kanun'un 288. maddesinde öngörülen usule göre ilanına karar verilmelidir. Bu ilanda, (m.304, f.1, c.3 gereğince) tasdik talebine itiraz edenlerin, itiraz sebeplerini duruşma gününden en az üç gün önce yazılı olarak bildirmek kaydıyla duruşmada hazır bulunabileceklerinin ihtar edilmesine de karar verilmelidir.

Tensip tutanağıyla birlikte duruşması günü tayin edilmişse, 304. maddenin birinci fıkrasına göre, dinlenmek üzere komiserin de duruşmada hazır bulunmasına karar verilmelidir. Şayet dosyada birden fazla komiser görevli ise, komiserlerin birinin dinlenmesi yeterlidir.

Tensip tutanağıyla birlikte duruşması günü tayin edilmiş ve borçlunun 307. madde hükmüne göre rehinli malların muhafaza ve satışı ile finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesi talebi varsa, tensip tutanağına, 307. maddenin dördüncü fıkrasına uygun olarak, muhafazası ve satışı istenen rehinli malın maliki ile iadesinin ertelenmesi istenen finansal kiralama konusu malın kiralayanının tasdik duruşmasına çağrılmasına yönelik madde de eklenmelidir.

Tasdik talebinin reddi ile birlikte doğrudan doğruya iflas koşullarının oluşması nedeniyle 308. maddeye göre iflas kararı verilmesinin de gerektiği durumlarda Yargıtay hatalı bir şekilde, kesin mühlet içerisinde borçlunun iflasına karar verilebilmesini düzenleyen 292. maddenin son fıkrasındaki “*Mahkeme, bu madde uyarınca karar vermeden önce borçlu ve varsa konkordato talep eden alacaklı ve alacaklılar kurulunu duruşmaya davet eder; diğer alacaklıları ise gerekli görürse davet eder.*” hükmüne atıf yaparak, tasdik talebinin reddi ile birlikte iflasa hükmedilebilmesi için borçlu asilin dinlenmesi gerektiğine dair karar vermektedir¹³¹.

296. maddesi uyarınca gerekli işlemler yapıp, duruşma açıldıktan sonra, davanın esası hakkında bir karar verilmek gerekirken, **evrak üzerinde yapılan inceleme sonucu karar verilmesi doğru görülmemiş, hükmün bu nedenle davacı yararına bozulması gerekmiştir.**” [Y. 11. HD, T. 20/05/1991, E. 1604, K. 3297, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 14/12/2021].

¹³¹ “(...) İİK 292/ son fıkrası...Mahkeme, bu madde uyarınca karar vermeden önce borçlu ve varsa konkordato talep eden alacaklı ve alacaklılar kurulunu duruşmaya davet eder; diğer

Bu nedenle, borçlu tacirse ve somut olayda doğrudan doğruya iflas sebeplerinden birinin mevcut olma ihtimali bulunuyorsa, tensip tutanağı ile birlikte borçlu asilin duruşmaya davet edilmesine dair karar tesis edilmelidir. Şayet borçlu tüzel kişiliği haiz ise, duruşmaya davete ilişkin tebligatın tüzel kişiliği temsile yetkili kişilere çıkarılmasına dair karar verilmelidir¹³².

Mahkemece kesin mühlet içerisinde bir karar verilemeyeceği anlaşırsa, tensip tutanağı ile birlikte, 304. maddenin ikinci fıkrasından hareketle, kesin mühlet hükümlerinin altı ayı geçmemek üzere devamına karar verilmelidir. Her ne kadar Kanun'da açıkça belirtilmemişse de kesin mühlet kararında olduğu gibi 304. maddenin ikinci fıkrasına göre verilen kararın, 288. maddede öngörülen usulle ilanına ve ilgili yerlere bildirilmesine karar verilmelidir.

alacaklıları ise gerekli görürse davet eder.” hükmünü içermektedir. Somut olayda, konkordato talep eden borçlu şirketlerin yetkili temsilcisinin yargılama sırasında mahkemeye çağrılarak dinlenmediği, kanunun amir hükmünün yerine getirilmediği dosya kapsamından anlaşılmıştır. Mahkemece, İİK'nın 292. maddesi uyarınca borçlu vekilinin duruşmaya çağrılıp dinlendiği belirtilmiş ise de kanunun düzenlenme amacının borçlu asilin dinlenmesi olduğu dikkate alındığında, borçlu vekiline tebligat çıkarılması ve dinlenmesi geçerli değildir. Bu durumda konkordato talep eden borçlu şirketlerin yetkilisinin mahkemeye çağrılarak dinlenmeden yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir.” [Y. 15. HD, T. 15/04/2021, E. 2021/2921, K. 2021/1695, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 14/12/2021].

¹³² “İİK'nın 177/4. bent 2. cümlesi, “Türkiye’de yerleşim yeri veya mümessili bulunan borçlu dinlenmek için kısa bir müddette mahkemeye çağırılır.” hükmünü içermektedir. **Borçlunun menfaatlerini koruyabilmesi için öngörülmüş olan emredici nitelikteki bu hükmün, mahkemece re’sen gözetilmesi gerekir. Somut olayda, iflası talep edilen davalı-borçlu kooperatifin, ticaret sicil müdürlüğü tarafından isim ve adresleri bildirilen temsilcileri adına tebligat çıkarılmadığı, bu kişilerin dinlenmediği, tebligatın kooperatif tüzel kişiliği adına çıkarıldığı anlaşılmıştır. Bu durumda mahkemece, anılan yasal düzenleme uyarınca, ticaret sicil müdürlüğünden davalı kooperatifin halen görevde olan temsilcilerinin isim ve adresleri sorularak, bildirilen temsilci ya da temsilcilerin meşruhatlı davetiye ile çağırılması, davete uyarak gelenlerin dinlenmesi gerekirken, bu usule uyulmadan, işin esası hakkında yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir.” [Y. 23. HD, T. 15/11/2018, E. 2016/7190, K. 2018/5331, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 13/12/2021].**

B. YARGILAMA USULÜ

Hukuk Muhakemeleri Kanununun 382. maddesinde, konkordatonun tasdikinin çekişmesiz yargı işi olduğu açıkça düzenlenmiştir. Bu nedenle, çekişmesiz yargıya ilişkin özellikler burada da geçerli olacaktır¹³³. Fakat doktrinde, alacaklılardan birinin konkordatonun tasdikine itiraz etmesi halinde, çekişmesiz yargı işinin çekişmeli yargıya dönüşüp dönüşmeyeceği tartışmalıdır.

Bir görüşe göre, alacaklıların tasdik talebine itiraz etmesi, tasdik talebinin incelenmesini çekişmeli yargı haline dönüştürmez. Bu görüşü savunan yazarlar, hukuki durumu çekişmesiz yargı kararı ile etkilenebilecek olan bütün maddi anlamda ilgililerin zaten çekişmesiz yargı işine katılma hakkına sahip olduğunu, çekişmesiz olarak yürütülen konkordatonun tasdikine itiraz edilmesinin, yargılamanın çekişmeli olarak yürütülmesini gerektirmediğini belirtmektedirler¹³⁴.

Diğer bir görüşe göre, konkordatonun tasdiki talebine itiraz olmuşsa, artık çekişmesiz yargı işi çekişmeli yargıya dönüşecektir¹³⁵. Yargıtay da tasdik talebine ilişkin incelemenin gerçekleştirilmesi sırasında mahkemenin yapacağı yargısal faaliyetin niteliği itibarıyla kural olarak "çekişmesiz yargı" faaliyeti olduğu, ancak bu durumun konkordatonun tasdikine ilişkin inceleme sırasında herhangi bir itirazın vuku bulmamış olması halinde söz konusu olacağı, buna karşılık, konkordatonun tasdikine ilişkin incelemenin gerçekleştirilmesi sırasında "tasdik şartlarının bulunmadığı" yönünde itirazlar olmuşsa, bu durumda yapılacak olan yargısal faaliyetin "çekişmesiz yargılama faaliyeti" değil "çekişmeli yargılama" faaliyeti olduğu görüşündedir¹³⁶.

¹³³ Pekcanitez/Erdönmez, s. 126.

¹³⁴ Pekcanitez/Erdönmez, s. 143; Doğan, s. 210.

¹³⁵ Tanrıver/Deynekli, s. 75.

¹³⁶ Y. 19. HD, T. 02/03/2000, E. 904, K. 1573, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 10/12/2021.

C. TASDİK TALEBİNİN İNCELENMESİNDE RE'SEN ARAŞTIRMA İLKESİNİN UYGULANMASI GEREKLİLİĞİ

Hukuk Muhakemeleri Kanununun 385. maddesinin ikinci fıkrasında, çekişmesiz yargı işlerinde aksine bir hüküm bulunmadıkça re'sen araştırma ilkesinin geçerli olduğu düzenlenmiştir. Konkordato da Hukuk Muhakemeleri Kanununun 382. maddesinde çekişmesiz yargı işleri arasında sayıldığından, konkordatonun tasdiki talebinin resen araştırma ilkesine göre yürütülmesi şarttır¹³⁷. Konkordatoda resen araştırma ilkesinin geçerli olması gerekliliği, kurumun özelliğinden de gelmektedir¹³⁸. Nitekim konkordatoda konkordatoya olumlu oy vermeyen alacaklıların hakları korunması da zorunlu olduğundan, hâkim, gerekli olan vakıaları ve delilleri re'sen araştırıp toplayabilir.

Doktrinde *Pekcanitez/Erdönmez*, konkordatoda sınırlı bir re'sen araştırma ilkesinin geçerli olacağını, mahkemenin vakıaları kendiliğinden tespit edeceğini fakat vakıaları kendiliğinden araştırmayacağını, vakıaların mahkemeye getirilememesinin sorumluluğunu konkordato komiserinin taşıyacağını ileri sürmüşlerdir¹³⁹. Kanaatimize göre, bu görüş yerinde değildir. Her ne kadar vakıaların mahkeme önüne taşınması sorumluluğu konkordato komiserinde olsa da mahkeme konkordatonun tasdiki koşullarının oluştuğuna kanaat getirebilmek için gerekli gördüğü vakıaların araştırılmasına yönelik olarak ilgili kişi ve kurumlardan bilgi ve belge talebinde bulunabileceği gibi bu konuda bilirkişi de görevlendirebilir.

¹³⁷ **Muşul**, s. 1445; **Kuru**, İflas ve Konkordato Hukuku, s. 464; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 803; **Akyürek/Akyürek**, s. 474; **Altay/Eskiocak**, s. 350.

¹³⁸ Kanunun konkordatonun tasdiki için aramış olduğu şartların tümü kamu düzeni ile ilgilidir; somut olayda gerçekleşip gerçekleşmediğinin mahkemece resen araştırılıp belirlenmesinin temelinde yatan düşüncelerden birini de kamu düzeni düşüncesi teşkil eder (**Tanrıver/Deynekli**, s. 75).

¹³⁹ **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 126.

D. MAHKEMENİN PROJEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINI İSTEMESİ

Kanun koyucu 305. maddesinin son fıkrasında mahkemeye, yetersiz bulduğu konkordato projesinde kendiliğinden veya talep üzerine gerekli gördüğü düzeltmenin yapılmasını isteme yetkisi vermiştir. Bu madde uyarınca mahkeme, alacaklılara sunulan teklifte yoruma açık veya çelişki arz eden hususlar var ise, bu yoruma açık ve çelişkili noktaların giderilmesini isteyebilir. Yine mahkeme, yaptığı inceleme neticesinde 305. maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde öngörülen konkordatonun iflasa nazaran alacaklıların lehine olması veya aynı fıkrasının (b) bendinde öngörülen konkordatonun kaynaklarla uyumlu olması şartının gerçekleşmediği kanaatine varırsa, bu durumu bir ara karar halinde belirtip borçluya konkordato projesinde iyileştirme yapması için süre verebilir. Fakat mahkeme hiçbir hal ve koşulda, oylanın konkordato projesinde alacaklıların aleyhine yorumlanabilecek bir değişiklik yaptıramaz. Örneğin mahkeme, sunulan projedeki vadeye göre borçların ödenmesinin mümkün olmadığını, borçların daha fazla vadeye yayılması gerektiğini belirterek borçludan 305. maddenin son fıkrasına göre konkordato projesinde düzeltme yapmasını isteyemez.

Mahkemenin, konkordato projesinde alacaklıların lehine iyileştirme yapılması gerektiği kanaatine varması halinde, komiserin ve alacaklılar kurulunun görüşünü alması uygun olacaktır¹⁴⁰. Nitekim borçlunun neyi başarıp neyi başaramayacağı en iyi komiserin ve alacaklılar kurulunun görüşleri harmanlanmak suretiyle anlaşılabilir.

Uygulamada mahkemelerin 305. maddesinin son fıkrasıyla kendilerine tanınan yetkiyi pek kullanmadıkları müşahade edilmektedir. Mahkemelerin özellikle, alacaklılara teklif edilen ödeme planlarını inceleyerek 305. maddenin son fıkrasına göre gerekli müdahalelerde bulunmalarında fayda bulunmaktadır. Zira uygulamada konkordato projelerinde alacaklılara sunulan tekliflerde çok sayıda belirsizlik içeren ifadeler rastlanmaktadır. Esasında, 290. maddede kendisine “*Konkordato projesinin*

¹⁴⁰ Bu durum 305. maddenin gerekçesinde kanun koyucu tarafından açıkça tavsiye edilmiştir.

tamamlanmasına katkıda bulunmak” görevi yüklenen konkordato komiserinin daha henüz alacaklılar toplantısına sunulmadan önce konkordato projesindeki belirsizlikleri ortadan kaldırtması gerekmekte ise de maalesef bu belirsizlikler giderilmeden alacaklılar toplantısı yapıldığı ve nihayetinde dosyanın tasdik incelemesi için mahkemenin huzuruna getirildiği görülmektedir. Uygulamada en çok faizli ödeme öngören projelerde belirsizliklere rastlanmaktadır. Mesela, alacaklılara faiz ödeneceği belirtilirken, faizin hangi andan itibaren işletileceği açıkça belirtilmemektedir. Bunun yanı sıra, taksitlerin kaç ayda bir gerçekleştirileceği, ödemeler için kesinleşmenin beklenip beklenmeyeceği, ödemesiz dönemin ne zaman sona ereceği hususlarında belirsizlik içeren çok sayıda projeye rastlanabilmektedir.

Mahkemenin, sunulan projenin adil ve dengeli olup olmadığı noktasında da denetleme yaparak gerektiğinde 305. maddenin son fıkrasındaki müdahale yetkisi kullanması, konkordato kurumunun işlerliğinin sağlanması bakımından önemlidir¹⁴¹. Mesela, 100 bin TL altındaki borçlarını konkordatonun tasdikinden sonra hemen, 100 bin TL’nin üzerindeki borçlarını ise iki yıl ödemesiz dönemden sonra ödeyemeyeceği başlayacağını belirten borçlunun projesinin, alacağı 100 bin TL’nin üzerindeki alacaklılar için adil olmayan sonuç doğuracağı belirtilerek konkordato projesinin adil ve dengeli hale getirilmesi için borçluya süre verilmelidir. Böyle bir durumda borçlu tarafından yapılacak düzeltmenin, alacağının hemen ödenmeye başlayacağını düşünerek konkordatoyu kabul eden alacağı 100 bin TL’nin altında olan alacaklıların durumunun hiçbir şekilde kötüleştirilmemesi gerektiği unutulmamalı, yapılacak düzeltmeler bu kapsamda tekrardan denetlenmelidir.

İcra ve İflas Kanununun konkordatoya ilişkin hükümlerinin 7101 sayılı Kanunla yapılan değişiklik önceki halinde Kanun mahkemeye, yetersiz bulduğu konkordato teklifinde re’sen veya talep üzerine gerekli gördüğü düzeltmeyi yapabilme yetkisi vermişti (Mülga İİK m.298, f.2). Fakat yeni düzenlemeye göre mahkeme gerekli gördüğü düzeltmeyi bizzat kendisi yapmayıp düzeltmenin yapılmasını borçludan isteyebilecektir. Kanaatimizce bu değişiklik yerinde olmuştur. Eski

¹⁴¹ **Kale**, Makale, s. 253.

düzenlemeye göre mahkeme, tasdik kararı verirken doğrudan konkordato teklifinde düzeltme yapabiliyor, borçlu ise, tasdik edilen teklife göre borçlarını ödemesinin mümkün olmadığı konusunda yakınabiliyordu. Yeni düzenleme ile birlikte mahkeme konkordato projesini yetersiz bulduğunu tasdik kararı vermeden önce açıklamak zorunda olacağından, en azından mahkemenin kararının yerindeliği tartışma alanı bulabilecektir. Zaten borçluyu, kendisinin kabul etmediği veyahut kendisinin içine sinmeyen bir ödeme planıyla konkordatoya mecbur kılmak doğru da değildir. Mahkeme yapacağı inceleme neticesinde, borçlunun alacaklılarına daha iyi bir ödeme planı sunabileceğini tespit edip borçludan gerekli düzeltmenin yapılmasını istedikten sonra şayet borçlu mahkemenin belirttiği plan dahilinde ödemeleri gerçekleştirebilmesinin mümkün olmadığını beyan ediyorsa, bu durumda yapılacak tek şey, konkordatonun tasdiki talebinin reddine karar vermek olmalıdır.

E. TASDİK KARARI VERMEDEN ÖNCE BİLİRKİŞİ İNCELEMESİ YAPILMASININ GEREKLİ OLUP OLMADIĞI

Konkordato komiserinin 302. maddenin son fıkrasına göre sunacağı konkordatonun tasdiki koşullarının oluşup oluşmadığına dair gerekçeli rapordan sonra mahkemenin tasdik şartları hakkında bilirkişiden ayrıca bir rapor almasının gerekip gerekmediği uygulamada tartışılan bir konudur. Bu konuda Yargıtay, tasdik şartlarının gerçekleşmediğinin öne sürüldüğü durumlarda tasdik şartları yönünden bilirkişi incelemesi yapılması gerektiğini içtihat etmektedir¹⁴². Kanaatimizce, konkordato komiserinin raporu yeterli açıklıktaysa ve rapora yönelik ciddi itirazlar bulunmuyorsa,

¹⁴² “Mahkemece bu durumda, İİK'nun 296/2. maddesinde öngörülen ilan yapılarak, **tasdik talebine itiraz edenlerin bulunması halinde itirazlar yönünden bilirkişi incelemesi yapılmalı**, gerektiğinde teminat verilmesi ve %6 tasdik harcı şartlarının yerine getirilmesi için davacı borçluya önel verilmeli, toplanan tüm deliller değerlendirilerek varılacak uygun sonuca göre bir karar tesisi gerekirken bu yönler gözetilmeden eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm kurulmasında isabet görülmemiştir.” [Y. 19. HD, T. 23/03/2000, E. 673, K. 2058, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 07/12/2021]; “Davacı borçlunun konkordato talebine bir kısım alacaklılar tarafından itiraz edilmiştir. Mahkemece, konkordato talebine itiraz edildiği de gözetilerek, **“tasdik şartları yönünden bilirkişi incelemesi yaptırılarak”** varılacak uygun sonuç çerçevesinde bir karar verilmesi gerekirken, bu yönler gözetilmeden eksik inceleme ile hüküm kurulmasında isabet görülmemiştir.” [Y. 19. HD, T. 25/05/2006, E. 3031, K. 5573, E-Uyar Online Hukuk Yayıncılığı, Erişim Tarihi: 08/12/2021].

kural olarak bilirkişi incelemesine başvurulmasına gerek yoktur. Bununla birlikte, uygulamada bazı komiserlerin zamanla borçluyu kendinden biri görerek objektiflikten uzaklaşabildiklerine şahitlik edildiğinden, dışarıdan bir gözün dosyayı inceleyerek tasdik şartlarının oluşup oluşmadığını rapor etmesinde fayda gözükmektedir. Fakat görevlendirilecek bilirkişiden, mühlet süresince yapılan tüm işlerin ve alınan kararların doğruluğunun incelendiği bir rapor beklenmemelidir. Zira en nihayetinde bilirkişi konkordato komiseri gibi konkordato sürecinin her aşamasına dahil olmuş bir kimse değildir.

F. TASDİK TALEBİNE İTİRAZ VE ALACAKLILARIN TASDİK DURUŞMASINA KATILIMI

Kanun'un 304. maddesinin birinci fıkrasına göre, tasdik talebine itiraz edenler, itiraz sebeplerini¹⁴³ duruşma gününden en az üç gün önce yazılı olarak bildirmek kaydıyla duruşmada hazır bulunabileceklerdir. Kanun'un gerekçesinde, her alacaklının duruşmada hazır bulunarak itirazlarını ileri sürmesinin yargılamayı çok aksatabileceği endişesinin hasıl olması nedeniyle böyle bir hükme yer verildiği belirtilmiştir¹⁴⁴.

Doktrinde *Sarısözen ve Akil* tarafından işaret edildiği üzere, itiraz edenlerin itiraz sebeplerini duruşma gününden üç gün önce bildirmelerinin yaptırımı, bu itirazların hiç dikkate alınmaması değil, duruşmaya katılamayacak olmalarına ilişkindir¹⁴⁵. Yani üç günlük süreye riayet edilmeden yapılan itirazlar da mahkemece

¹⁴³ Alacaklılar itirazlarıyla konkordatonun tasdikine engel olmak isteyebilirler veya konkordato teklifinin alacaklılar lehine düzeltilmesini talep edebilirler (**Kale**, Sorularla Konkordato, s. 46, 47).

¹⁴⁴ Doktrinde *Pekcanitez/Erdönmez*, mehz İsviçre hukukunda alacaklıların itirazlarını duruşmadan üç gün önce yazılı olarak bildirmemiş olan alacaklıların duruşmada dinlenmesine engel bir düzenleme yer almadığını, Kanun'da getirilen kısıtlama ile, alacaklıların haklı olabilecek itirazlarını ileri sürebilmelerinin engellendiğini, bu itirazların dikkate alınmamasının ise, konkordatonun tasdiki kararının daha sonra kanun yolu aşamasında kaldırılmasına veya bozulmasına ya da konkordatonun feshine neden olabileceğini belirterek Kanun'daki bu düzenlemeyi eleştirmişlerdir. Bkz. **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 124.

¹⁴⁵ **Sarısözen**, s. 497; **Akil**, s. 193.

nazara alınmalıdır. Zaten konkordatoda re'sen araştırma prensibinin geçerli olması da bunu gerektirir.

Uygulamada, alacaklıların tasdik talebine duruşma gününden en az üç gün önce yazılı olarak itiraz edip etmediklerine bakılmaksızın, tüm alacaklıların tasdik duruşmasına katılmasına müsaade edildiği görülmektedir. Esasında bunda kural olarak pek sakınca yoktur. Fakat mahkemelerin bu uygulaması yerleşik bir uygulama haline gelip de alacaklı sayısının fazla olduğu dosyalarda 304. maddedeki sınırlayıcı hükmün uygulanarak duruşmaya katılımların azaltılması yoluna gitmek istenirse, tasdik talebine duruşma gününden en az üç gün önce itiraz etmeyen ve fakat duruşmaya katılmak isteyen alacaklılarla sorun yaşanması kaçınılmaz durmaktadır.

Konkordatoya kabul oyu kullanmış olan alacaklıların tasdik talebine itiraz etmeleri kural olarak mümkün olmamalıdır¹⁴⁶. Fakat kabul oyu kullanmış alacaklıların, şayet mahkeme tarafından konkordato komiserine ödeme planı hazırlatılmışsa, hazırlanan ödeme planında alacağına doğru bir şekilde yer verilmediği veya teminat gösterilmesi gereken alacağına teminat gösterilmediği gibi gerekçelerle tasdik talebine itirazlarını sunmaları mümkündür.

G. KOMİSERİN DİNLENMESİ

Kanun'un 304. maddesinin birinci fıkrasına göre, mahkemece tasdik talebi hakkında karar verilmeden önce komiserin duruşmaya davet edilip dinlenmesi gerekmektedir¹⁴⁷. Birden fazla komiserin atandığı hallerde komiserlerden birinin

¹⁴⁶ Budak/Kale, Öztekin-Konkordato Şerhi, s. 522.

¹⁴⁷ İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 17. Hukuk Dairesi bir kararında, komiser dinlemeden tasdik talebi hakkında karar verilmesini eleştiri konusu yapmıştır: “(...)Ancak mahkemece yapılan tasdik yargılamasında, **İİK'nın 304. maddesi gereğince komiserinde dinlenerek karar verilmesi gerekirken, komiser dinlenmeden karar verilmesi doğru olmamışsa da, konkordato ile ilgili yasada düzenlenen sürelerin kesin olması ve geriye dönük olarak bu işlemlerin tekrar edilmesi hukuken mümkün görülmediğinden bu yanlışla değinilmekle yetinilmiştir.**” [İstanbul BAM, 17. HD, T. 15/04/2021, E. 2021/259, K. 2021/547, aynı yönde İstanbul BAM, 17. HD,

dinlenilmesi yeterli sayılmalıdır¹⁴⁸. Bizim de katıldığımız görüşe göre, komiser duruşmada bulunmamasına rağmen mahkeme onu dinleme ihtiyacı duymuyor ve bu konuda herhangi bir itiraz da söz konusu değilse, sırf komiserin gelmemesi sebebiyle duruşmanın ertelenmesine gerek yoktur¹⁴⁹.

H. MAHKEMECE TASDİKE İLİŞKİN KARARIN VERİLMESİ GEREKEN ZAMAN

Kanun 304. maddenin birinci fıkrasında mahkemeye, tasdike ilişkin kararını kesin mühlet içerisinde verme görevi yüklemiştir. Kanun koyucu kural olarak tasdike ilişkin kararın kesin mühlet içerisinde verilmesi gerektiğini belirtmişse de incelemelerin tamamlanamaması ihtimaline binaen 304. maddenin ikinci fıkrasında, kesin mühlet içinde bir karar verilemeyeceğinin anlaşılması halinde, gerektiğinde komiserden gerekçeli bir rapor da almak suretiyle, tasdik talebi hakkında karar verilinceye kadar kesin mühlet hükümlerinin devamına karar verilebileceğini düzenlenmiştir. Fakat aynı hükümde, kesin mühlet hükümlerinin devamına karar verilebilecek sürenin altı ayı geçemeyeceği belirtilmiştir.

Bu konuda, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesinin 02/06/2021 tarihli ve 2021/303 E., 2021/837 K. sayılı kararı ve bu kararın temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 6. Hukuk Dairesi tarafından verilen 14/12/2021 tarihli ve 2021/4647 E., 2021/2251 K. sayılı karar dikkat çekicidir. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi söz konusu kararında, ilk derece mahkemesinin, İİK'nın 304. maddesinin ikinci fıkrasına göre kesin mühlet hükümlerinin devamına yönelik bir karar tesis etmeden, kesin mühletin dolduğu tarihten sonraki bir tarihe duruşma günü tayin edip bu duruşmada tasdik kararı vermesinin hatalı olduğunu belirterek tasdik kararını kaldırmış ve konkordatonun usulden reddine dair hüküm kurmuştur. Yargıtay ise, kesin mühletin bitiminden sonraki bir tarihe duruşma günü tayin edilmek suretiyle

T. 18/02/2021, E. 2020/2383, K. 2021/242, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 07/12/2021].

¹⁴⁸ **Budak/Kale**, Öztekin-Konkordato Şerhi, s. 520.

¹⁴⁹ **Akil**, s. 194; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 124.

304. maddenin ikinci fıkrasında öngörülen 6 aylık uzatma yetkisinin zımnen kullanıldığının kabul edilmesi gerektiğini belirterek Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesinin kararını bozmuştur. Yargıtay ilgili kararında, yargılama sürecine etkisi bulunmayan ve hiçbir kusuru olmayan konkordato talep edenlerin ve konkordatoya kabul oyu kullananların, mahkemece geç tayin edilen duruşma nedeniyle cezalandırılmasının doğru olmadığına işaret etmiştir¹⁵⁰. Yargıtay bu

¹⁵⁰ “İlk derece mahkemesi kararına karşı bir kısım alacaklılar vekillerince istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesi tarafından, ilk derece mahkemesince, İİK'nın 304/2. maddesine uygun bir ara kararı alınmaksızın, duruşmanın kesin mühletin dolduğu tarihten sonrasına bırakılması ve kesin mühletin bitiminden çok sonra tasdik kararı verilmesinin doğru olmadığı belirtilerek, ilk derece kararının düzeltilip yeniden esas hakkında karar verilmesi ile konkordato istemlerinin usulden reddine karar verilmiştir. Kararı, talep edenler vekili temyiz etmiştir. ... İİK'nın 304/1. maddesi mahkemenin konkordato hakkındaki kararını herhalde kesin mühlet içinde verilmesi hükmünü getirmiştir. İkinci fıkrası ise "Konkordato hakkında yapılan yargılamada kesin mühlet içinde bir karar verilemeyeceği anlaşırsa; mahkeme, gerekli görürse komiserden gerekçeli bir rapor da alarak, karar verilmeye kadar mühlet hükümlerinin devamına karar verebilir" hükmünü içermektedir. Bahsi geçen maddede yargılamanın gidişatına göre, bilhassa özel güçlük arz eden durumlarda, kesin mühlet içinde kararın verilemeyeceğinin anlaşılması halinde mahkemece konkordato kararının verilmesine kadar mühlet hükümlerinin devamına karar verilebilecektir. Zira mühlet içinde karar verilemediğinde mühletin kalkması halinde, takip yasağının kalkması gibi konkordatonun amacına ulaşmasını engelleyecek sonuçlar ortaya çıkabilecektir. 304. maddenin 1. maddesi düzenleyici bir hüküm içermekte olup, bu hükme bir sonuç bağlanmamıştır. Kaldı ki ikinci fıkrada kesin mühlet içinde bir karar verilemeyeceğinin anlaşılması halinde hakime 6 aylık bir mühlet tanınmıştır. Kanun koyucu abesle iştigal etmez. Kesin mühlet içinde konkordato konusunda karar verilmemesi haline bir sonuç bağlanacaksa bu hükmün kanuna derç edilmesi gerekir. Ayrıca bir sonraki fıkrada hakime 6 aylık bir süre verilmez. Hakim; kanunda belirlenen bu süreyi ara kararına geçirerek kullanmaya başladığını belirtmek durumunda mıdır? Bu süre kesin mühlet tedbirleri ile ilgili olup, yargılamanın sonuçlandırılması ile ilgisi olmadığından bu soruya olumsuz cevap verilmelidir. Bu durumda hakim, kendisine komiser tarafından rapor ibraz edilmesini müteakip gereken hızda yargılamasını yapıp konkordatoyu sonuçlandırmalıdır. **Bu yargılama sırasında İİK 304/2 maddesinde yazılı 6 aylık sürenin hakim tarafından yargılama sırasında kullanılması da mümkündür. Somut olayda mahkemece, kesin mühletin hitamından sonraki bir tarihe duruşma günü tayin edilmesi suretiyle 304/2 madde kapsamında verilmiş olan 6 aylık uzatma yetkisinin zımnen kullanıldığının kabul edilmesi gerekir.** Kaldı ki, komiser heyetince nihai rapor 08.09.2020 günü ibraz edilmiş olup bu tarih ile karar tarihi arasında geçen 50 günlük süre, tebliğ işlemleri, itirazların sunulması ve sonucunda mahkemece yapılacak inceleme ve değerlendirme süreci dikkate alındığında, makul kabul edilebilecek niteliktedir. **Ayrıca yargılama sürecine etkisi bulunmayan, hiçbir kusuru olmayan, talep edenlerin ve konkordatoya kabul oyu kullananların makul süre olarak kabul edilebilecek 18 günlük gecikme nedeniyle, cezalandırılması doğru görülmemiştir.** Böyle bir durum, sadece borçlunun değil; alacaklıların da zarara uğramasına neden olabilecektir. **Zira, üçte iki ya da daha fazla bir çoğunlukla kabul edilen ve alacaklıların kendilerine iflasa nazaran daha**

kararında, 304. maddenin ikinci fıkrasında öngörülen kesin mühlet hükümlerinin altı aya kadar devamına karar verilmesine imkan tanıyan düzenlemeye başvurmaya karar vererek kesin mühletin bitiminden sonraki bir tarihte tasdik kararı veren ilk derece mahkemesinin hatalı bu uygulamasından konkordato talep eden borçlunun ve konkordatoya olumlu oy veren alacaklıların olumsuz etkilenmesinin önüne geçmek istemiştir. Kanaatimizce, Yargıtay tarafından verilen bu karar somut olayın özelliklerine uygundur. Ancak maalesef somut olayın özellikleri nazara alınarak verilen bu tip kararlar nedeniyle, usul kurallarına olan bağlılık zayıflayabilmektedir. Bu nedenle, konkordato kurumunu ayakta tutmak adına usul kurallarının bağlayıcılığı mümkün mertebe zayıflatılmamalıdır.

Kanun'un 304. maddesinde, maddenin ikinci fıkrasına göre kesin mühlet hükümlerinin devamına karar verilmesi halinde bu durumun ilanına ve ilgili yerlere bildirilmesine dair bir düzenlemeye yer verilmemişse de geçici mühlet, kesin mühlet veya bunların uzatılmasına ilişkin kararlarda olduğu gibi (m.288/son, m.289/son), 304. maddenin ikinci fıkrasına göre kesin mühlet hükümlerinin devamına karar verilmesi halinde de bu kararın 288. maddede öngörülen usulle ilanı ve ilgili yerlere bildirilmesi uygun olacaktır. Kanun koyucunun bu maddede, alınan kararın ilanına ve ilgili yerlere bildirilmesine dair hükme yer vermeyi unuttuğu düşünülmektedir.

avantajlı bir durum yaratacağı inancıyla muvafakat verdikleri konkordato projesinin salt geç tayin edilmiş duruşma günü nedeniyle usulden reddedilmesi, onların da daha az oranda tatmin edilmesi sonucunu doğurabilir. Oysa, böyle ağır sonuçlar doğuran işlemin sorumlusu, ne alacaklılar ne de borçludur. Açıklanan nedenlerle; istinaf incelemesini yapan bölge adliye mahkemesince, işin esasına girilerek, tasdik şartlarının oluşup oluşmadığının tartışılması gerekirken, yanılgılı gerekçelerle istemin usulden reddi doğru olmamış, kararın bozulması uygun görülmüştür.” [Y. 6. HD, T. 14/12/2021, E. 2021/4647, K. 2021/2251, Yayımlanmamış Karar].

IV. KONKORDATONUN TASDİKİ TALEBİNİN İNCELENMESİ SONUCUNDA VERİLEBİLECEK KARARLAR

A. TASDİK TALEBİNİN KABULÜ KARARI

1. Kararda Yer Alması Gereken Hususlar

a. Borçların Hangi Oranla ve Takvimde Ödeneceğine Dair Hüküm

Kanun'un 306. maddesinin birinci fıkrasına göre, konkordatonun tasdiki kararında alacaklıların hangi ölçüde alacaklarından vazgeçtiği ve borçlunun borçlarını hangi takvim çerçevesinde ödeyeceği belirtilir. Ayrıca tasdik kararında, 308/c maddesinin birinci fıkrasına göre, konkordatonun derhal mi yoksa kararın kesinleşmesiyle birlikte mi bağlayıcı hale geleceği konusunda da hükme yer verilmelidir.

Kanaatimizce, tasdik kararlarının bölge adliye mahkemesi ve Yargıtay denetiminden geçmesinin iki yıldan az sürmediği dikkate alınarak, konkordatonun kesinleşmeyle birlikte bağlayıcılık kazanacağına kabulü kolay kolay mümkün olmamalıdır. Şayet konkordato projesinde konkordatonun kesinleşmeyle birlikte bağlayıcılık arz edeceğine ilişkin bir ifade mevcutsa, mahkemenin, 305. maddenin son fıkrasına göre konkordato projesinde düzeltme yapılması yoluna gitmesi uygun olacaktır. Ancak gelecekte tasdik kararlarının istinaf ve temyiz incelemelerinin çok hızlı tamamlandığı bir görünüm yakalanırsa, konkordatonun kesinleşmeyle birlikte bağlayıcılık kazanacağına dair projelere mesafeli yaklaşılması gerekliliği ortadan kalkabilir.

Mahkemenin tasdik kararında borçların hangi oranla ve takvimde ödeneceğine dair vereceği hükmün her türlü yorumdan uzak olması gerekmektedir. Mesela mahkeme, borçların faizle ödenmesi öngörülüyorsa, faizin hangi tarihten itibaren işleyeceğini açıkça belirtmesi gereklidir. Mahkemenin, borçların hangi oranla ve takvimde ödeneceğini açıkça belirtmeyip bu konuda konkordato projesine atıf yapması da mümkün değildir. Örneğin mahkeme, "*konkordato projesinin tasdikine,*

borçların konkordato projesinde öngörülen haliyle ödenmesine” şeklinde karar veremez.

Uygulamada, ödemesiz dönem içeren konkordato projelerinde mahkemelerin verdiği tasdik kararlarında ödemelerin başlayacağı ana ilişkin tereddütler hasıl olabilmektedir. Örneğin mahkeme, *“konkordatoya tabi borçların %100’ünün faizsiz bir şekilde, konkordatonun tasdiki tarihinden sonraki 1 yıllık ödemesiz dönemden sonra başlamak üzere 6 aylık eşit taksitler halinde toplamda 5 yılda ödenmesine”* şeklinde karar vermişse, ilk ödemenin bir yıl sonra mı yoksa bir yıllık ödemesiz dönemden sonra başlayacak ödemeli dönemin altıncı ayı sonunda mı gerçekleştirileceği konusunda soru işaretleri oluşabilir. Yine verilen örnekte, ödemesiz bir yıllık sürenin beş yıllık süre içerisine dahil olup olmadığı konusunda da tereddüt hasıl olabilir. Bu tür tereddütlerin önüne geçmek adına, özellikle ödemesiz dönem içeren projeler için verilecek tasdik kararlarında, açıkça tarih belirtilmek suretiyle hüküm tesis edilmesi uygun olacaktır.

b. Çekişmeli Alacaklar İçin Pay Ayrılmasına Yer Olup Olmadığına Dair Hüküm

Komiserin 299. madde uyarınca yapacağı davet üzerine kaydettirilen alacaklardan, borçlu tarafından 300. maddeye göre bulunulan beyanla kabul edilmeyen alacaklar “çekişmeli alacak” hüviyetine dönüşür. Kanun’un 302. maddesinin altıncı fıkrasına göre mahkeme, çekişmeli alacağın konkordato nisabına dahil edilip edilmeyeceğine veyahut ne miktardan dahil edileceğine ilişkin karar verecekse de mahkemenin bu kararı, ilgili alacağı çekişmeli olmaktan çıkarmayacaktır. Mahkemenin burada tesis edeceği karar yalnızca, ilgili alacaklının konkordato nisabındaki rolünü belirleyecektir. Kanun koyucu çekişmeli alacaklar için böyle bir usul öngörerek, borçlunun yalnızca kendisini destekleyen alacaklıların alacaklarını kabul edip konkordato nisabını sağlamasının önüne geçmek istemiştir.

302. maddenin altıncı fıkrası dışında çekişmeli alacaklarla ilgili düzenleme öngören diğer madde “*Çekişmeli alacaklar hakkında dava*” başlıklı 308/b maddesidir.

Maddenin ilk fıkrasında, alacakları itiraza uğramış olan alacaklıların, tasdik kararının ilânı tarihinden itibaren bir ay içinde dava açabilecekleri düzenlenmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında ise, tasdik kararını veren mahkemenin, konkordato projesi uyarınca çekişmeli alacaklara isabet eden payın, kararın kesinleşmesine kadar borçlu tarafından mahkemece belirlenen bir bankaya yatırılmasına karar verebileceği, süresi içinde dava açmamış olan alacaklıların bu paydan ödeme yapılmasını talep edemeyeceği, bir pay yatırılmışsa, yatırılan payın borçluya iade edileceği düzenlenmiştir. Kanun koyucu bu madde ile, alacağı borçlu tarafından çekişmeli hale getirilen alacaklılardan haklılık payı yüksek olan alacaklıların alacaklarının, açtıkları dava süresince bankaya depo edilmesinin sağlanmasını ve bu şekilde, davayı kazandıkları takdirde depo edilen paradan alacaklarını hızlıca tahsil etmelerini sağlamak istemiştir. Ayrıca bu şekilde alacağı çekişmeli hale gelen alacaklı, borçlunun süreç içerisinde ödeme kabiliyetini yitirmesi nedeniyle ortaya çıkacak risklerden de korunmuş olmaktadır.

Mahkemece, çekişmeli alacakların belirlenen bir bankaya depo edilmesine karar verilmemişse, alacaklının, 308/b maddesine istinaden dava açmasına gerek bulunmamaktadır. Zira 308/b maddesi ancak, mahkemece tasdik kararıyla birlikte çekişmeli alacaklar için pay ayrılmasına karar verildiği durumlarda devreye girecektir. Şayet çekişmeli hale gelen alacakla ilgili olarak tasdik kararından önce bir alacak davası açılmışsa, tekrardan bir dava açmaya gerek yoktur. Nitekim 308/b davası hukuki niteliği itibarıyla zaten bir alacak davasıdır. Tasdik kararından önce zaten bir alacak davası açılmışsa borçlu, açılan bu davaya bağlı olarak, çekişmeli hale gelen alacak için mahkemece belirlenen bankaya gerekli tutarı yatırmak zorundadır¹⁵¹.

Mahkemece depo edilmesine karar verilen tutarın, çekişmeli alacağın tamamı olmasına gerek yoktur. Mahkeme burada, alacağı çekişmeli hale gelen alacaklının haklılık payını değerlendirerek, toplam çekişmeli alacak tutarı yerine daha az bir tutarın depo edilmesine de karar verebilir. Örneğin, kaydettirdiği alacağın 2 milyon TL'lik kısmı çekişmeli hale gelen bir alacaklı bakımından, alacaklının çekişmeli hale

¹⁵¹ **Kale**, Öztekin-Konkordato Şerhi, s. 580.

gelen alacağın 1 milyon TL’lik kısmı yönünden haklılık payının yüksek olduğuna kanaat getirilerek yalnızca bu kısım yönünden depo kararı verilebilir.

Mahkemece 308/b uyarınca depo kararı verilirse, depo edilmesine karar verilen tutar, tasdik edilen konkordato ödeme planına göre depo edilecektir. Örneğin mahkemece konkordatoya tabi borçların yirmi aylık süreçte aylık eşit taksitler halinde ödenmesine hükmedilmiş ve yine mahkemece, alacağı çekişmeli hale gelen A unvanlı bir alacaklının çekişmeli hale gelen alacağının 500 bin TL’lik kısmı yönünden depo kararı verilmişse, borçlu yirmi ay boyunca bankaya her ay 25 bin TL depo edecektir.

Kanun, çekişmeli hale gelen alacağın hangi bankadaki hesaba depo edileceğinin takdirini mahkemeye bırakmıştır. Mahkemenin banka seçiminde, işlemleri süratli bir şekilde gerçekleştirme kabiliyeti bulunan bankaları -tercihen Devlet bankalarını- seçmesinde fayda bulunmaktadır. Enflasyon karşısındaki kayıpların önüne geçmek adına, paranın vadeli bir hesaba yatırılmasına karar verilmelidir. Şayet çekişmeli hale gelen alacakların vadeli bir hesaba yatırılmasına karar verilirse, vadeli hesaba intikal eden nemanın, haklılık payı gözetilerek çekişmeli alacak davasını açan alacaklıya verilmesi uygun olur. Örneğin, dava açan alacaklı için toplamda 1 milyon TL pay ayrılmış ve bu tutar için toplamda 100 bin TL faiz işlemişse, açmış olduğu çekişmeli alacak davasında, borçlunun kabul ettiği tutar haricindeki alacağı 750 bin TL olarak belirlenen bir alacaklıya, nemanın 75 bin TL’lik kısmı verilmelidir.

Kanun, 308/b uyarınca depo kararı verilmesini ihtiyari tuttuğundan, uygulamada mahkemelerin ekseriyetle böyle bir karar verme yoluna gitmedikleri görülmektedir. Fakat kanaatimizce en azından mahkemelerin, 302. maddenin altıncı fıkrasına göre tesis ettikleri kararlarla konkordato nisabına dahil edilmesine karar verdikleri tutar nispetinde depo kararı vermeleri yerinde olacaktır. Nitekim mahkemenin 302. maddenin altıncı fıkrasına göre tesis ettiği karar, kararda belirtilen tutar kadar alacağın bulunduğu dair kuvvetli bir emare teşkil etmektedir.

Sonuç olarak, tasdik kararında yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde çekişmeli alacaklar için pay ayrılıp ayrılmayacağına dair hüküm tesis edilmelidir. Şayet çekişmeli hale gelen alacaklar için pay ayrılmamışsa, tasdik kararında, alacağı çekişmeli hale gelen alacaklılara 308/b uyarınca dava açabileceklerine dair bir ifadeye yer verilmemelidir. Nitekim pek az yukarıda açıklandığı üzere, depo kararı verilmediği durumlarda 308/b maddesi uygulama alanı bulmayacaktır.

c. Kayyım Atanmasına Yer Olup Olmadığına Dair Hüküm

Kanun'un 306. maddesinin ikinci fıkrasına göre, tasdik kararıyla birlikte, tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevli bir kayyım tayin edilebilir. Aynı fıkranın devamında, kayyımın, borçlunun işletmesinin durumu ve proje uyarınca borçlarını ödeme kabiliyetini muhafaza edip etmediği konusunda tasdik kararını veren mahkemeye iki ayda bir rapor vereceği düzenlenmiştir¹⁵².

Mülga konkordato hükümlerinde konkordatoya tabi borçlar için de teminat şartı öngörüldüğünden, tasdikten sonraki süreçte alacaklıların alacaklarının güvencesi bulunmaktaydı. Fakat artık yeni hükümlerde konkordatoya tabi borçlar için teminat şartı öngörülmediğinden, tasdikten sonraki süreçte borçlunun eylemleri nedeniyle alacaklıların hakları zayi olabilir. İşte kanun koyucu tasdikten sonra kayyım atanabilmesine dair düzenlemeye yer vererek alacaklıların haklarının korunmasını temin etmek istemiştir¹⁵³. Kayyım bir anlamda alacaklılar namına bekçilik yapacaktır¹⁵⁴.

¹⁵² Madde metninde “*iki ayda bir tasdik kararını veren mahkemeye rapor verir*” ifadesine yer verilmiştir. Fakat bu ifade anlatım bozukluğuna sebebiyet vermekte olup ilgili kısım “*tasdik kararını veren mahkemeye iki ayda bir rapor verir.*” şeklinde olmalıydı.

¹⁵³ **Budak/Kale**, Öztekin-Konkordato Şerhi, s. 544, 545.

¹⁵⁴ Kayyım, konkordatonun icrası aşamasında esas olarak alacaklıların menfaatlerini korumak için görevlendirilmektedir (**Akil**, s. 207).

Kanun, kayyımın “gözetim”, “yönetim” ve “tasfiye” tedbirlerini almakla görevlendirilebileceğini düzenlemiştir. Mesela mahkeme, tasdik kararıyla borçlunun işletmesinin yönetimini kayyıma bırakabilir. Bu durumda atanacak kayyım “yönetim kayyımı” olarak nitelendirilebilecektir. Veyahut mahkeme, alınan kararların geçerliliğini kayyım onayına tabi tutabilir. Bu halde ise atanacak kayyım “denetim kayyımı” olarak adlandırılabilir. Mahkeme, işletmenin yönetimi için kayyım atamamışsa veya alınan kararların geçerliliğini kayyım onayına tabi tutmamışsa, böyle bir durumda görevlendirilen kayyım yalnızca borçlunun faaliyetlerini gözlemleyecek ve konkordatoya tabi borçların ödenip ödenmediğini takip edecektir. Bu şekilde görevlendirilen kayyımın ise “gözetim kayyımı” olarak adlandırılması mümkündür. Tasdik kararında, tayin edilen kayyımın görev kapsamının ne olduğu açıkça ortaya konulmalıdır.

Kanun’da kayyım atanması mahkemenin takdirine bırakılmıştır. Fakat kanaatimizce, borçluyla iletişimin kopmamasını ve alacaklılar adına borçlunun faaliyetlerini gözleyecek birinin bulunmasını temin etmek adına tüm dosyalarda kayyım atanması yerinde olacaktır. Her ne kadar Kanun’da “*bir kayyım tayin edilebilir*” denilmişse de bu hüküm düzenleyici niteliktedir. Bu nedenle, bir kayyımın yetersiz kalacağının anlaşıldığı durumlarda birden fazla kayyım görevlendirilebilir. Şayet borçlunun işletmesinin yönetimi kayyıma bırakılacaksa veya borçlunun aldığı kararların geçerliliği kayyım onayı tabi tutulacaksa, kayyım sayısı mutlaka birden fazla olmalıdır. Bu şekilde hem kayyımların birbirini denetlemesi hem de borçlunun işlerinin daha süratli tamamlanması temin edilmiş olacaktır.

Mahkeme kayyım atanmasına karar vermesi halinde, kayyıma uygun bir ücret de takdir etmelidir. Verilecek kararda, kayyım ücretinin bizzat borçlu tarafından mı kayyımın banka hesabına gönderileceği yoksa kayyım ücretinin mahkeme veznesine depo edildikten sonra mahkeme kanalıyla mı tahsil edileceği de açıklığa kavuşturulmalıdır.

d. Kararda Yer Alması Gereken Diğer Hususlar

Kararda kesin mühletin sona erdiği, saat ve dakika gösterilmek suretiyle belirtilmelidir. Şayet konkordatonun, tasdik kararının kesinleşmesiyle birlikte bağlayıcı hale geleceği hükme bağlanmışsa, -308/c maddesinin birinci fıkrasına göre kesin mühletin etkilerinin Kanun'da öngörülen istisnalar saklı kalmak kaydıyla tasdik kararının kesinleşeceği ana kadar devam edeceği de belirtilmelidir.

Konkordato komiserlerinin görevinin sona erdiğine dair hüküm tesis edilmelidir. Şayet konkordatonun, tasdik kararının kesinleşmesiyle birlikte bağlayıcı hale geleceği hükme bağlanmışsa, konkordato komiseri tasdik kararının kesinleşmesine kadar görev yapacak mıdır? Doktrinde *Sarısözen*, tasdik kararının kesinleşmeyle birlikte bağlayıcılık kazanacağını kararlaştırıldığı durumlarda kesin mühletin etkileri kesinleşinceye kadar devam edeceğinden, komiserin görevinin de tasdik kararının kesinleşmesine kadar devam edeceğini savunmaktadır¹⁵⁵. Kanaatimizce, tasdik kararının kesinleşmesiyle birlikte bağlayıcı hale geleceği hükme bağlanmış olsa bile tasdik kararıyla birlikte komiserin görevine sona verilmelidir. Fakat mahkemenin böyle bir durumda, 306. maddenin ikinci fıkrasına göre mutlaka kayyım ataması ve borçlunun aldığı kararların uygunluğunu kayyım onayına tabi tutması uygun olacaktır. Zira kesin mühletin etkilerinin devam ettiği süreçte borçlunun tamamen özgür bırakılması, alacaklıların aleyhine sonuç doğuran durumlara sebebiyet verebilir.

Şayet konkordato geçici mühleti verilirken veyahut mühlet süresince ihtiyati tedbir kararları tesis edilmişse, ihtiyati tedbirlerin kaldırılmasına dair de karar verilmelidir. İhtiyati tedbirler kaldırılırken, tedbirlerin hangi saat ve dakika itibarıyla kaldırıldığıнын belirtilmesinde fayda bulunmaktadır.

Borçlunun 308/h uyarınca rehinli alacaklılarla borçların yapılandırılmasına dair karar verilmesi istemi varsa, 308/h uyarınca karar verilebilmesinin koşullarının

¹⁵⁵ *Sarısözen*, s. 516.

oluşup oluşmadığı hakkında hüküm tesis edilmelidir. 308/h uyarınca karar verilebilmesinin koşulları oluşmuşsa, aynı maddenin altıncı fıkrası gereğince, anlaşma sağlanan rehinli alacaklılarla yapılan anlaşmalar ile anlaşma sağlanamayan rehinli alacaklılar bakımından geçerli olacak ödeme planının tasdikine de karar verilmelidir.

Borçlunun, 307. maddeye göre rehinli malların muhafaza ve satışı ile finansal kiralama konusu malların iadesinin bir yılı geçmemek üzere ertelenmesi talebi varsa, bu talebin de karara bağlanması gerekecektir. Bu maddeye göre erteleme kararı verilecekse, muhafaza ve satışı ertelenen rehinli mallar ile iadesi ertelenen malların hangileri olduğu tereddüte mahal vermeyecek şekilde ortaya konulmalıdır. Ayrıca Kanun’da “*bir yılı geçmemek üzere*” dendiğinden, ertelemenin hangi süreyle geçerli olacağı da belirtilmelidir.

Tasdik kararında, konkordato talebi sırasında yatırılan iflas avansının ve dosyada kalan gider avansının iadesine ilişkin hüküm de tesis edilmelidir. Bizim de katıldığımız görüşe göre, 308/f hükmüne konkordatonun tamamen feshinin koşullarının oluşması durumunda mahkeme 308. maddeye göre hareket edecek ve doğrudan doğruya iflas koşullarının oluştuğunun tespiti halinde, konkordatonun tamamen feshiyle birlikte iflasa da karar verecektir¹⁵⁶. Bu nedenle, konkordatoya tabi borç ödemeleri tamamlanmadığı sürece iflas avansı borçluya iade edilmemelidir. Dosyada kalan gider avansının ise, ileride iflas koşullarının oluşup oluşmadığı konusunda yaptırılacak bilirkişi incelemeleri hesaba nazara alınarak bir miktarının dosyada muhafaza edilmesi, geri kalanının ise, tasdik kararının kesinleşmesiyle birlikte borçluya iadesi uygun olacaktır.

Kararda ayrıca, tasdik kararının 306. maddenin son fıkrasına göre, 288. maddede öngörülen usulle ilanına ve ilgili yerlere bildirilmesine hükmedilmelidir.

Kararda son olarak, verilen karara karşı başvurulabilecek kanun yollarına yer verilmelidir. 308/a maddesine göre, konkordato hakkında verilen karara karşı borçlu

¹⁵⁶ Pekcanitez/Erdönmez, s. 173.

veya konkordato talep eden alacaklı, kararın tebliğinden; itiraz eden diğer alacaklılar ise tasdik kararının ilânından itibaren on gün içinde istinaf yoluna başvurabileceklerdir.

2. Kararın Eki Olarak Ödeme Planına Yer Verilmesinin Gerekip Gerekmediği

Kanun'un 306. maddesinin birinci fıkrasına göre mahkemenin tasdik kararında, alacaklıların alacaklarından hangi ölçüde vazgeçtiği ve borçlunun borçlarını hangi takvim ölçüsünde ödeyeceğinin belirtilmesi gerekmektedir. Bunun haricinde, hangi alacaklının hangi tarihte ne miktarda para tahsil edeceğine dair hüküm kurulmasına gerek bulunmamaktadır. Kaldı ki zaten çoğu konkordato dosyasında alacaklı sayısının fazla olduğu dikkate alındığında, böyle bir karar verilebilmesi pratik olarak da çok güçtür. Fakat uygulamada bazı mahkemelerin komiserlere ödeme planı hazırlattırdıkları ve hazırlanan bu ödeme planlarını tasdik kararında "*dosyaya sunulan ödeme planının kararın eki sayılmasına*" şeklindeki ifadelerle kararın eki olarak nitelendirdikleri görülmektedir. Fakat aşağıda açıklanacağı üzere, mahkemelerce bu tür verilen kararlar birçok sorunu beraberinde getirmektedir.

Kanun'un 308/c maddesine göre bağlayıcı hâle gelen konkordato, mühletten önce veya komiserin izni olmaksızın mühlet içinde doğan bütün alacaklar için mecburidir. Bu hükme göre, konkordato prosedürü içerisinde alacağını yazdırsın veya yazdırmassın veyahut da borçlunun kayıtlarında yer alsın veya yer almasın, alacağı mühletten önce veya mühlet içinde komiserin izni olmaksızın doğan tüm alacaklılar konkordato ile bağılırlar. Mahkemelerce komiserlere hazırlattırılan ödeme planlarının kararın eki sayılmasına dair hüküm kurulması, konkordatoya tabi olmasına rağmen alacağını zamanında komisere yazdırmayan ve alacağı borçlunun kayıtlarında da gözükmemesi nedeniyle konkordato sürecine dahil olmayan ve bu nedenle de ödeme planlarında adı yer almayan alacaklıların artık hak kaybına uğradıkları veyahut bu alacaklıların konkordatonun tasdiki kararından etkilenmeyecekleri algısı yaratabilmektedir. Nitekim uygulamada bu tür alacaklıların, konkordatonun tasdiki kararının kendileri açısından bağlayıcı olmadığı gibi dayanaksız savlarla haksız yere

dava açtıklarına ve takip başlattıklarına şahit olunmaktadır. Yine benzer şekilde, konkordato talep eden borçlu tarafından keşide veya ciro edilen kıymetli evrakların ciro yoluyla kendilerine geçtiği alacaklıların, kıymetli evrakların kendisinde bulunduğunu konkordato prosedürü içerisinde komiseri bildirmemesi nedeniyle ödeme planlarında isimlerini göremedikleri, ödeme planlarında kendi isimlerini görememeleri nedeniyle ise “*ödeme planına dahil olunması*” gibi taleplerle gereksiz davalar açtıkları da görülmektedir. Ayrıca, konkordato komiserlerince hazırlanan ödeme planları yeteri kadar denetlenemediğinden, ödeme planlarının içerikleri itibarıyla de uyumsuzluklar doğduğu gözlemlenmektedir. Mesela, ödeme planının hazırlandığı tarihten sonra bir alacaklı elindeki teminat mektubunu paraya çevirerek alacağının tamamını veya bir kısmını tahsil etmesine rağmen teminat mektubunun tazminiyle ödenen kısım ödeme planlarına yansımadığından, mahkemenin tasdik kararı vermesi ve güncelliğini yitiren ödeme planını da kararın eki saymasıyla birlikte, aslında ödenmiş bir borcun tekrar ödenmesi gerekecekmiş gibi bir algı ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, tasdik kararında yalnızca, ödemelerin hangi oranda ve takvimde yapılacağı belirtilmeli, bunun haricinde, ödeme planı hazırlattırılarak bu ödeme planlarının kararın eki sayılmasına hükmedilmemelidir.

Nitekim Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesi tarafından da yukarıda yer verilen görüşe paralel bir şekilde, tasdik kararının ekinde ödeme tablosuna yer verilmesinin, alacağı konkordatoya tabi olmasına rağmen adı tabloda yer almayan alacaklıların alacaklarının yok sayılması anlamına geleceğine işaret edilerek tasdik kararına tablo eklenmesinin yasal düzenlemeye uygun olmadığına hükmedilmektedir¹⁵⁷.

¹⁵⁷ “*HMK'nın "Hükmün kapsamı" başlıklı 297. maddesine göre hükmün sonuç kısmında, gerekçeye ait herhangi bir söz tekrar edilmeksizin, taleplerden her biri hakkında verilen hükümle taraflara yüklenen borç ve tanınan hakların sıra numarası altında, açık, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde gösterilmesi gereklidir. Somut olayda mahkemece hükmün fıkрасının 1 ve 2 numaralı bendinde; "1-Davacı borçlu ... Limited Şirketi'nin konkordato teklifinin tasdikine, Davacı borçlunun teklifinin adi alacaklılar yönünden borcun %40 tenzilat ve iş bu tasdik tarihinden itibaren 1 yılı ödemesiz olmak üzere 2021 yılı Kasım ayı başından itibaren başlamak üzere 60 ayda eşit taksitler halinde alacaklılara ödeme yapmasına, bu karar göre ödeme tablosunun hazırlanması için konkordato komiser heyetine 3 gün süre verilmesine,*

Son olarak, şayet yukarıda yer verilen görüş benimsenmez yani tasdik kararının ekinde ödeme planına yer verilmesi gerektiği yönünde bir görüş hasıl olursa, mahkemenin komiser tarafından hazırlanan ödeme planını içerik yönünden ayrıntılı olarak incelemesi, gerektiğinde bilirkişi vasıtasıyla inceletmesi gereklidir. Uygulamada konkordato komiserlerinin, mahkemece 302. maddenin altıncı fıkrasına göre konkordato nisabında dikkate alınmasına karar verilen alacakları da ödeme planında gösterdikleri görülmektedir. Halbuki mahkemenin 302. maddenin altıncı fıkrasına göre tesis ettiği karar, alacağı çekişmeli hale gelen alacaklının alacağını çekişmeli olmaktan çıkarmamaktadır. Verilen bu kararla yalnızca ilgili alacaklının konkordato oylamasındaki rolü belirlenmektedir. Konkordato komiserlerinin hazırladığı ödeme planları öncelikle, 302. maddenin altıncı fıkrasına göre tesis edilen kararlar konkordato nisabında dikkate alınan alacakların ödeme planında yer alıp almadığı hususunda incelenmelidir. Bunun haricinde, ödeme planlarında alacaklıların isimlerine/unvanlarına doğru bir şekilde yer verilip verilmediği, temlik edilen alacaklar varsa, bu alacakların alacaklısı olarak temlik alacaklısının gösterilip gösterilmediği gibi hususların da irdelenmesi gereklidir.

ödeme planının karara eklenilmesine," karar verilmiştir. Her şeyden önce: İİK'nın 308/c maddesinin ikinci fıkrasına göre "Bağlayıcı hâle gelen konkordato, konkordato talebinden önce veya komiserin izni olmaksızın mühlet içinde doğan bütün alacaklar için mecburidir." Bu düzenlemeye göre projede yer alsın veya yer almasın anılan borçlar için konkordato hükümleri geçerli olacaktır. Bu nedenlerle hükme tablo eklenmesi ve tablo dışındaki alacaklıların alacaklarının yok sayılması anılan yasal düzenlemeye uygun değildir. Bu durumda Dairemizce, HMK'nın 355. maddesi uyarınca, İlk derece Mahkemesi kararını düzelterek yeniden esas hakkında karar verilmesi gerekmiştir." [Ankara BAM, 23. HD, T. 02/06/2021, E. 2021/182, K. 2021/843, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 11/12/2021]; "(...) Re'sen yapılan inceleme sonucunda (HMK m.355): İcra ve İflas Kanunu'nun 308/c maddesine göre "Konkordato, tasdik kararıyla bağlayıcı hâle gelir. Tasdik edilen konkordato projesinde konkordatonun, tasdik kararının kesinleşmesiyle bağlayıcı hâle geleceği de kararlaştırılabilir. Bağlayıcı hâle gelen konkordato, konkordato talebinden önce veya komiserin izni olmaksızın mühlet içinde doğan bütün alacaklar için mecburidir". Düzenlemeye göre sadece alacaklarını yazdıran ve komiser raporuna dahil olan alacaklılar değil alacağını konkordatoya yazdırmamış alacaklılar dahi konkordatoya tâbidir. Bu nedenle komiserlerce yapılan tabloya atıf yapılarak hüküm kurulması ve bu tablonun karar eki sayılması doğru değildir. Açıklanan duruma göre ilk derece mahkemesi kararının düzeltilerek yeniden esas hakkında karar verilmesi gerekmiştir." [Ankara BAM, 23. HD, T. 16/06/2021, E. 2021/731, K. 2021/935, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 11/12/2021].

3. Tasdik Kararının İlanı ve İlgili Yerlere Bildirilmesi

Kanun'un 306. maddesinin son fıkrasında, tasdik kararının 288. maddeye göre ilan edileceği ve ilgili yerlere bildirileceği düzenlenmiştir. 288. maddeye göre ilan, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ve Basın İlan Kurumunun Resmi İlan Portalında gerçekleştirilecektir. Yine aynı maddeye göre tasdik kararının, tapu müdürlüğüne, ticaret sicili müdürlüğüne, vergi dairesine, gümrük ve posta idarelerine, Türkiye Bankalar Birliğine, Türkiye Katılım Bankaları Birliğine, mahalli ticaret odalarına, sanayi odalarına, taşınır kıymet borsalarına, Sermaye Piyasası Kuruluna ve diğer lazım gelen yerlere bildirilmesi gerekmektedir.

B. TASDİK TALEBİNİN REDDİ KARARI

Kanun'un 308. maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesine göre, konkordato tasdik edilmezse mahkeme, konkordato talebinin reddine ve kararın 288. madde uyarınca ilan edilerek ilgili yerlere bildirilmesine karar verecektir. Aynı fıkrasının ikinci cümlesinde, borçlunun iflasa tabi şahıslardan olması ve doğrudan doğruya iflas sebeplerinden birinin bulunması halinde mahkeme, tasdik talebinin reddiyle birlikte borçlunun iflasına da karar verecektir. Mahkemenin atıf yaptığı doğrudan doğruya iflas sebepleri, Kanun'un 177, 178 ve 179. maddelerinde düzenlenmektedir.

Uygulamada konkordato dosyalarında, Kanun'da düzenlenen tek doğrudan doğruya iflas sebebi borca batıklıkmış gibi hareket edildiği görülmektedir. Oysa borca batıklık, Kanun'da öngörülen doğrudan doğruya iflas sebeplerinden yalnızca biridir. Bu nedenle, borçlunun borca batık olmadığı anlaşıldığı durumlarda, diğer doğrudan doğruya iflas sebeplerinin bulunup bulunmadığının araştırılması zorunludur. Bu bağlamda özellikle, 177. maddenin iki numaralı bendinde öngörülen, ödemelerin tatili nedeniyle doğrudan doğruya iflas koşullarının oluşup oluşmadığının araştırılması gerekmektedir. Bu kapsamda, borçlu muaccel ve çekişmesiz borçlarını ödeyemiyor ve bu husus geçici bir duruma dayanmıyorsa, borçlunun ödemelerini tatil ettiğinden söz edilecektir.

19/06/2021 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren 7327 sayılı İcra ve İflâs Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile, İcra ve İflas Kanununun 308. maddesine ikinci fıkra eklenmiştir. Eklenen fıkra hükmü *“Konkordato süreci iflâsla sonuçlandığı takdirde, iflâs kararını veren mahkeme tasfiyenin basit veya adi tasfiye usulüne göre yapılmasına ve gerektiğinde adi tasfiyenin komiserler tarafından yerine getirilmesine karar verir. Bu hâlde iflâs idaresine ait görev ve yetkiler komiserler tarafından kullanılır.”* şeklindedir.

Kanun koyucu, konkordato süreci iflasla sonuçlandığı takdirde, iflas kararını veren mahkemenin, tasfiyenin basit veya adi tasfiye usulüne göre yapılmasına karar vermesini öngörmüştür¹⁵⁸. Yani tasfiyenin yönteminin belirlenmesinin gerekliliği hakkındaki bu hüküm emredicidir. Aynı hükümde, *“gerektiğinde adi tasfiyenin komiserler tarafından yerine getirilmesine karar verir.”* denildiğinden, adi tasfiyenin komiserler tarafından yerine getirilmesine gerek olup olmadığı konusunda mahkemece takdir hakkı kullanılacaktır. Diğer bir ifadeyle, konkordatonun reddiyle birlikte iflasa karar verildiği hallerde mahkemenin tasfiye yöntemini belirlemesi zorunlu iken, adi tasfiyenin komiserler tarafından yerine getirilmesine karar verilmesi hususu mahkemenin takdirindeki bir konudur. Basit tasfiye usulünde tasfiye iflas dairesi tarafından gerçekleştirileceğinden, hem basit tasfiyeye karar verilip hem de tasfiyenin komiserler tarafından yerine getirilmesine karar verilemeyecektir. Nitekim Kanun’da geçen *“gerektiğinde adi tasfiyenin komiserler tarafından yerine getirilmesine karar verir.”* şeklindeki ifadeden de komiserin tasfiye konusunda görevlendirilmesinin, adi tasfiye usulüne karar verilmesi halinde söz konusu olabileceği kolaylıkla anlaşılabilmektedir.

Kanun koyucunun, adi tasfiyenin komiserler tarafından yerine getirilmesine imkan tanıyan düzenlemeye yer vermesinin sebebi, tasfiyenin, mühlet sürecindeki faaliyetleriyle borçlunun durumuna hakim olan komiserler tarafından daha sağlıklı bir

¹⁵⁸ Her ne kadar Kanun’da tasfiye usulüne ilişkin karar bakımından sadece basit veya adi tasfiye zikredilse de asliye ticaret mahkemesi şartları oluştuysa tasfiyenin tatiline de karar verebilecektir. Zira borçlunun iflas masasına giren hiçbir malının bulunmaması ihtimali konkordatoda da söz konusudur (Koç/Konuralp/Candemir, s.53).

şekilde gerçekleştirilebileceğine olan inançtır. Bu nedenle mahkemenin, tasfiyenin yerine getirilmesi konusunda, konkordato komiserleri dışında başkaca kişileri görevlendirebilmesi mümkün olmamalıdır. Şayet konkordato komiserleri tasfiye sürecinde görev almak istemediklerini beyan ediyorsa, bu durumda yalnızca tasfiyenin adi tasfiye usulüne göre yapılmasına karar verilmeli, ayrıca tasfiyeyi yerine getirmekle görevli kişi tayin edilmemelidir.

İflas tasfiyelerinde iflas idaresinin ücretleri Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılan tebliğlerde belirlenmekte ise de mahkemenin komiseri adi tasfiye ile görevlendirdiği durumlarda klasik anlamda bir iflas idaresi teşekkül etmediğinden, tasfiyeyle görevlendirilen komiserin ücreti Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılan tebliğlere göre belirlenmeyecektir. Komiser yalnızca madde hükmündeki “*Bu hâlde iflâs idaresine ait görev ve yetkiler komiserler tarafından kullanılır.*” düzenlemesine istinaden, tasfiyenin yürütülmesi sırasında iflas idaresine ait görev ve yetkileri kullanacaktır. Yani mahkemece 308. maddenin ikinci fıkrasına göre adi tasfiyenin komiser tarafından yerine getirilmesine karar verilmesi halinde, mahkeme kararıyla iflas idaresi teşekkül ettirildiğinden değil, iflas idaresine ait görev ve yetkileri kullanma hakkını haiz, tasfiyeyi yerine getirmekle görevli komiser görevlendirildiğinden söz edilecektir. Dolayısıyla, adi tasfiyeyi yürütmekle görevlendirilen komiserin ücretinin de kendisini görevlendiren mahkeme tarafından tayin edilmesi gerekmektedir. İflas kararıyla birlikte komiserlerin ücretleri ancak borçlunun malvarlığından karşılanabilecektir. Bu nedenle mahkemece adi tasfiyenin komiser tarafından yerine getirilmesine karar verilmesi durumunda, takdir edilen komiser ücretinin iflas masasından karşılanmasına hükmedilmelidir.

V. TASDİK TALEBİNİN REDDİ VEYA KABULÜ KARARINA KARŞI BAŞVURULABİLECEK KANUN YOLLARI

A. KANUN YOLUNA BAŞVURABİLECEKLER

Kanun’un 308/a maddesindeki açık hükme göre, tasdik talebinin kabulü kararına, borçlu veya konkordato talep eden alacaklı kanun yoluna başvurma hakkına

sahiptir. Fakat elbette borçlunun veya konkordato talep eden alacaklının kanun yoluna başvurusu için, her kanun yolu başvurusunda olduğu gibi hukuki yararın bulunması şarttır¹⁵⁹. Mesela, borçlu veya konkordato talep eden alacaklı, mahkemenin konkordato projesinde öngörülen ödeme takvimini hatalı olarak hükme bağladığını gerekçe göstererek kanun yoluna başvurabilir. Böyle bir talebin ileri sürülmesinde borçlunun veya konkordato talep eden alacaklının hukuki yararı mevcuttur.

Kanun 308/a maddesinde borçlu veya konkordato talep eden alacaklı dışında kanun yoluna başvurabilecek kişilerden “*itiraz eden diğer alacaklılar*” şeklinde bahsetmiştir. Bu hükme göre, konkordatoya kabul oyu veren alacaklının kanun yoluna başvurma hakkı kural olarak yoktur. Fakat konkordatoya kabul oyu veren alacaklı, hükme bağlanan ödeme takviminin, oylan konkordato projesinde öngörülenden farklı ve aleyhe olduğunu ileri sürerek kanun yoluna başvurabilir. Veyahut konkordatoya kabul oyu veren alacaklı, konkordatoya tabi alacağı dışında teminat gösterilmesi gereken alacaklarının da bulunduğu ancak teminat gösterilmesi gereken alacakları için teminat gösterilmediği iddiasıyla da kanun yoluna başvurabilecektir.

Kanun’da geçen “itiraz eden alacaklı”yla hangi alacaklıların kastedildiği konusunda yargı kararlarında farklı görüşler ileri sürülmektedir. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesi, Kanun’un 304. maddesinin birinci fıkrasında öngörülen üç günlük süreye atıfla, kanun yoluna başvurulabilmesi için, tasdik duruşmasından en az üç gün önce konkordatonun tasdiki talebine itiraz edilmiş olmasını aramaktadır¹⁶⁰. Fakat Daire’nin atıf yaptığı 304. maddedeki üç günlük süre,

¹⁵⁹ Öztekin / Tunç Yücel, Öztekin-Konkordato Şerhi, s. 567.

¹⁶⁰ “Konkordatonun tasdiki kararları ancak toplantıda olumsuz oy kullanan ve tasdik duruşmasına kadar itirazlarını bildiren alacaklılar tarafından istinaf edilebilir (İİK m.308/...). Konkordatoya itiraz kurumu İcra ve İflas Kanunu’nun 304’üncü maddesinin birinci fıkrasında düzenlenmiş ve duruşma tarihinin gösterildiği ilanda **alacaklıların duruşmadan en az üç gün öncesine kadar yazılı olarak itiraz etmek suretiyle duruşmada hazır bulunabilecekleri hususunun ayrıca gösterileceği düzenlenmiştir. Bu şekilde itiraz etmeyen alacaklıların duruşmaya katılma hakkı bulunmadığı gibi karara karşı yasa yollarına başvurma hakkı da bulunmamaktadır.**” [Ankara BAM, 23. HD, T. 25/05/2021, E. 2020/1215, K. 2021/759, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 11/12/2021], benzer şekilde: Ankara BAM, 23.

kanun koyucunun, duruşmaya katılabilecek alacaklıların sayısını sınırlamak amacıyla getirdiği bir süredir. Nitekim bu durum gerekçede açıkça belirtilmiştir¹⁶¹. Bu nedenle Daire'nin, 304. maddede duruşmaya katılabilecek alacaklıların sayısını sınırlamak amacıyla öngörülen düzenlemeyi kanun yoluna başvurabilecek olan "itiraz eden alacaklılar"ın tespitinde nazara alması yerinde değildir. Yargıtay¹⁶² ile İstanbul Bölge Adliye Mahkemesinin 45. Hukuk Dairesinin¹⁶³ kararlarında ise bizim de katıldığımız görüşe paralel olarak, kanun koyucunun itiraz edenlerden kastının konkordatoya ret oyu verenler olarak kabul edilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Rehinli alacaklılar ile imtiyazlı alacaklılar konkordatonun tasdiki kararı için kanun yoluna başvurabilirler mi? Doktrinde kabul edildiği üzere, bu alacaklılar ancak

HD, T. 28/04/2021, E. 2021/464, K. 2021/708, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 11/12/2021.

¹⁶¹ Gerekçeden: "Yine mevcut düzenlemeden farklı olarak, itiraz edenlerin duruşmada hazır bulunabilmelerinin şartı, itiraz sebeplerini, mahkemeye, duruşma gününden en az üç gün önce ve yazılı olarak bildirmiş olmalarıdır. Aksi halde duruşmada hazır bulunarak itirazlarını dermeyer etmeleri mümkün olmayacaktır. Böyle bir sınırlama getirilmesinin nedeni, her alacaklının duruşmada hazır bulunarak itirazlarını ileri sürmesinin yargılamayı çok aksatabileceği endişesidir."

¹⁶² "İlk derece mahkemesinin davacının konkordato talebini İİK 306 madde çerçevesinde tasdik etmesi üzerine karar alacaklı Yapı Kredi Bankası A.Ş. vekili tarafından istinaf edilmiş, ... Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesi tarafından talep İİK 308/a maddesi gerekçe gösterilerek reddedilmiştir. Konkordato hakkında verilen karara karşı İİK 308/a maddesi uyarınca itiraz edenler kanun yoluna başvurabilir. İtiraz edenler kavramı İİK 304. maddesinde belirlenen şekliyle dar yorumlandığı takdirde, sadece duruşma öncesi itiraz eden alacaklıların kararı kanun yoluna taşıyabileceklerini kabul etmek gerekir. Ancak böyle bir yorum hak arama özgürlüğü ile bağdaşmaz. **Bu nedenle kanun koyucunun itiraz edenlerden kastının konkordato toplantılarında veya iltihak süresi içinde olumsuz oy kullananlar olduğunun kabulü gerekir. Bu bağlamda kanundaki "itiraz edenler" ifadesinin konkordatoya red oyu verenlere teşmil edilmesi hukuk usulünün genel hükümlerine uygun düşer. Nitekim öğretide alacaklılar toplantısında veya iltihak süresi içinde red oyu vermiş alacaklıların tasdik kararını istinaf edebilecekleri kabul edilmektedir.**" [Y. 15. HD, T. 15/06/2021, E. 2021/2422, K. 2021/2746, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 11/12/2021], benzer şekilde: Y. 15. HD, T. 25/02/2021, E. 2021/1393, K. 2021/511, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 11/12/2021.

¹⁶³ İstanbul BAM 45. HD, T. 27/10/2021, E. 2021/240, K. 2021/1084, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 11/12/2021, benzer şekilde: İstanbul BAM, 45. HD, T. 06/10/2021, E. 2021/1144, K. 2021/931, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 11/12/2021.

hukuki menfaatleri olduğu sürece kanun yoluna başvurabileceklerdir¹⁶⁴. Mesela, mahkeme, 308/c maddesinin üçüncü fıkrasına göre konkordatonun tasdik kararından etkilenmeyecek olmasına rağmen tasdik kararında 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacaklarını bağlayıcı bir hükme yer vermişse, bu durumda amme alacaklısının kanun yoluna başvurmakta hukuki yararı bulunduğu kabul edilecektir. Konkordato projesinde konkordatonun tasdik kararının kesinleşmesiyle bağlayıcı hale geleceği kararlaştırılmış ve mahkeme de 308/c maddesinin birinci fıkrasına göre konkordatonun tasdik kararının kesinleşmesiyle bağlayıcı hale geleceğini hükme bağlamışsa, rehinli alacaklılar ile alacakları 308/c maddesinin üçüncü fıkrasında imtiyazlı alacak olarak kabul edilen 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacaklılarının tasdik kararını kanun yoluna götürmekte hukuki yararları mevcuttur. Zira 308/c maddesinin birinci fıkrasında, tasdik kararının kesinleşmeyle birlikte bağlayıcı olacağının hükme bağlanması halinde, mühletin etkilerinin, Kanun'da öngörülen istisnalar saklı kalmak kaydıyla konkordatonun bağlayıcı hâle geldiği tarihe kadar devam edeceği düzenlenmiştir. Bu hükme göre, şayet konkordatonun tasdik kararının kesinleşmesiyle bağlayıcı hale geleceği kararlaştırılırsa, 294. maddenin birinci fıkrasında 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacaklıları için öngörülen takip yasakları¹⁶⁵, yine 295. maddede rehinli alacaklılar için öngörülen takip işlemleri¹⁶⁶ yasakları, kararın kesinleştiği tarihe kadar devam edecektir. Bu nedenle mahkemece konkordatonun, tasdik kararının kesinleşmesiyle bağlayıcı hale geleceği kararlaştırılırsa, rehinli alacaklılar ile 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacaklıları, konkordatonun tasdik kararının kesinleşmesiyle bağlayıcı hale geleceğinin kararlaştırılmasının yerinde olmadığını ileri sürerek kanun yoluna başvurabilirler. Zira rehinli alacaklılar ile 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacaklıları, kesinleşmeyle bağlayıcılık arz edeceği kararlaştırılan tasdik kararının

¹⁶⁴ **Öztek / Tunç Yücel**, Öztek-Konkordato Şerhi, s. 570.

¹⁶⁵ Kanun'un 294. maddesinin birinci fıkrasına göre, mühlet içinde borçlu aleyhine 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur, ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haciz kararları uygulanmaz.

¹⁶⁶ Kanun'un 295. maddesine göre, mühlet sırasında rehinle temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehlin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabilir veya başlamış olan takiplere devam edilebilir ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınamaz ve rehinli malın satışı gerçekleştirilemez.

kendilerini kısıtlayan sonuçlarını ancak bu şekilde ortadan kaldırtabileceklerdir. 294. maddenin ikinci fıkrasına göre, 206. maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklılar mühlet kararından etkilenmeksizin haciz yoluyla takip yapabilme hakkına sahip olduğundan, bu nitelikteki alacaklılar ancak, tasdik kararının kesinleşmeyle bağlayıcılık arz edeceğinin kararlaştırılması nedeniyle, kesinleşme anına kadar iflas yoluyla takip başlatamayacak olmalarını gerekçe göstererek tasdik kararı için kanun yoluna başvurabilirler.

Burada bir parantez açarak belirtmek gerekir ki, uygulamada Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığının, hemen hemen bütün konkordatonun tasdiki kararlarını kanun yoluna taşıdığı görülmektedir. Hatta hiçbir alacaklı tarafından tasdik kararı kanun yoluna götürülmezken, Sosyal Güvenlik Kurumunun kanun yoluna başvurduğuna şahit olunmaktadır. Bir önceki paragrafta açıklandığı üzere, Sosyal Güvenlik Kurumunun, tasdik kararında 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacaklılarını bağlayıcı bir hükme yer verilmediği veyahut tasdik kararında, konkordatonun kesinleşmeyle birlikte bağlayıcı hale geleceği belirtilmediği sürece, tasdik kararı için kanun yoluna başvurmakta hukuki yararı bulunmamaktadır. Sosyal Güvenlik Kurumunun hukuki yarardan yoksun kanun yolu başvuruları nedeniyle, Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemeleri tarafından, Sosyal Güvenlik Kurumunun tasdik kararı için kanun yoluna başvurmakta hukuki yararının bulunmadığına dair çok sayıda karar verilmektedir¹⁶⁷. Hukuki yarar bulunmamasına rağmen kanun yoluna başvurulmasının,

¹⁶⁷ “İlk derece mahkemesi kararına karşı alacaklı SGK ve Yapı Kredi Bankası A.Ş. vekillerince istinaf kanun yoluna başvurusu üzerine ... Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesi tarafından, tasdik edilen konkordato, İİK’nın 308/c-3. maddesi hükmü uyarınca, 6183 sayılı Kanun kapsamında amme alacakları hakkında bağlayıcı olmadığından, alacaklı **SGK’nın istinaf başvurusunun hukuki yarar yokluğu nedeniyle usulden reddine**, ... karar verilmiştir. Karar, alacaklı SGK vekili ve Yapı Kredi Bankası A.Ş. vekili tarafından temyiz edilmiştir. I- Alacaklı SGK vekilinin temyiz itirazları yönünden yapılan incelemede; Dosyadaki yazılara kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere göre, alacaklı **SGK’nın istinaf itirazları yönünden verilen kararda bir isabetsizlik görülmediğinden** yerinde olmayan bütün temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.” [Y. 15. HD, T. 15/06/2021, E. 2021/2422, K. 2021/2746, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 11/12/2021]; Benzer şekilde, **Ankara BAM, 23. HD**, T. 07/10/2020, E. 2020/1135, K. 2020/1215, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 11/12/2021; **İstanbul BAM, 17. HD**, T. 04/11/2021, E. 2021/1206, K. 2021/1228, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 11/12/2021; **Sakarya BAM, 7. HD**, T. 14/12/2021, E. 2021/1964, K. 2021/1964, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi,

Kurum zararına sebebiyet verdiği açıktır. Ayrıca bu başvurular, kamu kurumu olan Sosyal Güvenlik Kurumunun eliyle yargının yükünün daha da ağırlaştırılması gibi bir sonuca sebebiyet vermektedir. Bu nedenle kamu kurumlarından beklenen, hukuki yarardan yoksun kanun yolu başvuruları nedeniyle yargıya ilave yük olmamalarıdır.

Yukarıda yapılan açıklamaların tamamı, konkordatonun tasdiki talebinin kabul edildiği duruma ilişkindir. Konkordatonun tasdiki talebinin reddi halinde ise, borçlu, konkordato talep eden alacaklı ve konkordatoya olumlu oy vermiş alacaklılar kanun yoluna başvurabilecektir. Şayet konkordatonun tasdiki talebinin reddi ile birlikte iflasa da karar verilmişse, iflas kararı bütün alacaklıları ilgilendirdiğinden, iflasına karar verilen borçlu ile alacağı imtiyazlı olsun olmasın tüm alacaklılar iflas kararı için kanun yoluna başvurabilirler.

B. KANUN YOLUNA BAŞVURU SÜRESİ

Kanun'un 308/a maddesinde kanun yoluna başvurma süresi on gün olarak düzenlenmiştir. Bu süre hem istinaf hem de temyiz kanun yolu için geçerlidir. Kanun'da istinaf süresinin başlangıcı bakımından ise sübjektif bir farklılık vardır¹⁶⁸. İstinaf yoluna başvuru için borçlu ve konkordato talep eden alacaklının süresi, mahkemenin konkordato hakkındaki kararının kendilerine tebliğinden itibaren başlar. Konkordatoya itiraz etmiş olan alacaklılar ise, mahkemenin konkordatonun tasdiki kararının ilanından itibaren on gün içinde istinaf yoluna başvurabileceklerdir. Kanun'un burada bahsettiği ilan, tasdik talebi hakkındaki kararın 306. maddenin son fıkrası gereğince, 288. maddedeki usule göre Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ve Basın İlan Kurumunun Resmi İlan Portalında gerçekleştirilecek ilandır. Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ve Basın İlan Kurumunun Resmi İlan Portalında

Erişim Tarihi: 11/12/2021; **Y. 15. HD**, T. 15.06.2021, E. 2021/2422, K. 2021/2746, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 11/12/2021; **Ankara BAM, 23. HD.**, T. 07/10/2020, E. 2020/1135, K. 2020/1215, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 11/12/2021; **İstanbul BAM, 17. HD**, T. 04/11/2021, E. 2021/1206, K. 2021/1228, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 11/12/2021; **Sakarya BAM, 7. HD**, T. 14/12/2021, E. 2021/1964, K. 2021/1964, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 11/12/2021.

¹⁶⁸ **Öztek / Tunç Yücel**, Öztek-Konkordato Şerhi, s. 571.

gerçekleştirilen ilanlar farklı günlerde yayınlanmışsa, on günlük süre son ilanla birlikte işlemeye başlayacaktır¹⁶⁹.

Maddede temyiz yoluna başvuru süresinin başlangıcı ile ilgili bir hükme yer verilmemiştir. Bu nedenle borçlu, konkordato talep eden alacaklı veyahut itiraz eden alacaklılar bakımından on günlük temyiz süresi, istinaf üzerine verilen kararın kendilerine tebliğinden itibaren işlemeye başlayacaktır.

¹⁶⁹ “(...) İİK 308/a maddesi “Konkordato hakkında verilen karara karşı borçlu veya konkordato talep eden alacaklı, kararın tebliğinden; itiraz eden diğer alacaklılar ise tasdik kararının ilânından itibaren on gün içinde istinaf yoluna başvurabilir.” Hükümünü içerir. İİK 306/ son fıkrası “Tasdik kararı mahkemece, 288 inci madde uyarınca ilân olunur ve ilgili yerlere bildirilir” bu maddenin yollaması ile İİK 288/2. fıkrası “Mahkemece geçici mühlet kararı, ticaret sicili gazetesinde ve Basın-İlan Kurumunun resmî ilân portalında ilân olunur.” şeklinde düzenlenmiştir. **İİK 288. maddesinde Basın-İlan Kurumunun resmî ilân portalında ilanının öngörülmüş olması, bu ilanların farklı tarihlerde yapılmış olması halinde hangisine değer verileceğinin belirlenmemiş olması nedeniyle temyiz edenin lehine olan ilan tarihinin esas alınması gerekir. (...)**” [Y. 23. HD, T. 27/01/2021, E. 2020/2159, K. 2021/268, Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Erişim Tarihi: 11/12/2021].

SONUÇ

Konkordato farklı kriterler esas alınarak farklı şekillerde tasnif edilmektedir. Bu tasnif çeşitlerin ilki, konkordatonun mahkeme kararıyla gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğine göre yapılmaktadır. Mahkeme dışı konkordato, alacaklılar ve borçlu arasında yapılan bir sözleşmeyle oluşan ve sadece sözleşmeyi imzalamış olan alacaklıları bağlayan bir konkordato türüdür. Mahkeme içi konkordato ise, mahkemenin kararıyla geçerlilik kazanan ve konkordatoya olumlu oy versin vermesin bütün alacaklıları bağlayıcı sonuç doğuran bir konkordato türüdür. Mahkeme içi konkordato da kendi içerisinde, adi (alelade) ve mevcudun terki suretiyle konkordato şeklinde ikiye ayrılır. Adi konkordato, alacaklıların para ile tatminini hedefler. Mevcudun terkini suretiyle konkordatoda ise alacaklılara, borçlunun malvarlığı üzerinde tasarruf etmek veya bu malların tamamını ya da bir kısmını üçüncü kişiye devretmek yetkisi verilir. Adi konkordato ise yapılış zamanına göre kendi içerisinde iflas içi konkordato ve iflas dışı konkordato olarak ikiye ayrılır. İflas içi adi konkordato, adından da anlaşılacağı gibi, borçlu tarafından iflas kararı verildiği durumlarda iflas prosedürü içerisinde başvurulabilecek bir konkordato türüdür. Çalışmamızın konusunu oluşturan iflas dışı adi konkordatoda ise, borçlu hakkında verilmiş bir iflas kararı mevcut olmamalıdır. Hukukumuzda başvuru konkordato türlerinin tamamına yakını, iflas dışı adi konkordatodur.

Kanun'un 305. maddesinin başlığı "*Konkordatonun tasdiki şartları*" dır. Bu maddede tasdik kararı verilmesi için hep birlikte bulunması gereken beş şarta yer verilmiştir. Fakat 305. maddede açıkça tasdik şartı olarak sayılmamışsa da konkordatoya ilişkin diğer hükümlerden ve konkordato kurumunun özünden çıkarılabilecek başkaca tasdik şartları da bulunmaktadır.

Tasdik şartlarından biri olan, konkordato projesinin 302. maddede öngörülen çoğunlukla kabul edilmesi şartı gerçekleşmediği takdirde, diğer tasdik şartlarının incelenmesine gerek yoktur. 302. maddenin üçüncü fıkrasına göre konkordato projesi,

kaydedilmiş olan alacaklıların ve alacakların yarısını veya kaydedilmiş olan alacaklıların dörtte birini ve alacakların üçte ikisini aşan bir çoğunluk tarafından imza edilmesi halinde kabul edilmiş sayılacaktır. Konkordato nisabı belirlenirken yalnızca konkordatonun tasdikinden etkilenecek alacaklar dikkate alınacaktır. Konkordatonun tasdikinden etkilenecek alacaklar, konkordato mühletinden önce veya mühlet içerisinde komiserin izni olmaksızın doğan alacaklar ile rehinli alacaklıların rehinle karşılanmayan alacaklarıdır. Rehinli alacaklıların rehinle karşılanan alacakları ile 206. maddenin birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklar ve 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacakları konkordatonun tasdikinden etkilenmeyeceklerdir. Dolayısıyla bu alacaklar konkordato nisabında dikkate alınmayacaklardır.

Konkordato projesinin 302. maddede öngörülen çoğunlukla kabul edildiğinin anlaşılması halinde konkordatonun tasdiki için gerekli diğer tasdik şartlarının incelenmesine geçilebilecektir. Bu kapsamda incelenmesi gereken ilk şart, 305. maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde öngörülen, konkordatonun iflasa nazaran alacaklıların lehine olması şartıdır. Kanun'da öngörülen bu şartla, alacaklıların, olası bir iflasa nazaran daha kötü bir duruma düşürülmemesi hedeflenmektedir. Bu şartın gerçekleşip gerçekleşmediğinin anlaşılabilmesi için, borçlunun rehinli ve iflas halinde imtiyazlı olan 206. maddenin birinci, ikinci ve üçüncü sırasına dahil borcu bulunup bulunmadığına bakılarak adi alacaklıların, konkordatonun tasdiki ile mi yoksa iflas tasfiyesi halinde mi daha çok tatmin olacağı belirlenmelidir. Bu belirleme yapılırken, ülkemizde iflas tasfiyelerinin uzun sürdüğü, bu kapsamda para dağıtım aşamasına kadar paranın enflasyon karşısında değer kaybına uğrayacağı göz ardı edilmemelidir.

Kanun'da konkordatonun tasdiki için öngörülen diğer şart, konkordato teklifinin kaynaklarla orantılı olmasıdır. 305. maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde düzenlenen bu tasdik şartıyla kanun koyucu, borçluya borçlarını, alacaklıların en lehine olacak şekilde ödettirmek istemektedir. Bu çerçevede, borçlu mevcut kaynakları ve gelecekte oluşturabileceği kaynakları ile alacaklıların alacaklarını daha yüksek oranda veya daha kısa bir sürede ödeme imkanına sahipken bundan imtina ediyorsa, teklifin kaynaklarla orantılı olmadığı kabul edilecektir.

305. maddede öngörülen diğer bir şart ise, borçlunun, alacaklı tarafından açıkça feragat edilmediği sürece, 206. maddenin birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklıların alacakları ile mühlet içerisinde komiserin izniyle doğmuş alacaklar bakımından teminat göstermiş olması şartıdır. Doktrinde bazı yazarlar teminat olarak şahsi teminatların da kabul edilebileceğini savunmuşlar da bizim de katıldığımız görüşe göre gösterilecek teminat ancak aynı teminat olabilir.

Kanun'un 305. maddesinde konkordatonun tasdiki için öngörülen son şart ise, tasdik için gerekli giderlerin ve tasdik harcının mahkeme veznesine depo edilmesidir. Kanun'da öngörülen tasdik için gerekli giderlerin kapsamına en başta, 304. madde hükmüne göre tasdik duruşmasının ilan edilmesi için gerekli masraflar girmektedir. Bunun yanı sıra, bilirkişi görevlendirmesi yapılacaksa bilirkişi için takdir edilen ücret, ödenmemiş komiser ücretleri varsa ödenmemiş komiser ücretleri ve tasdik kararının tebliği için gerekli giderler de bu kapsama girer. Konkordatonun tasdine karar verilebilmesi için yatırılarak harç ise, Harçlar Kanununa ekli 1 sayılı Tarife'ye göre belirlenecektir. İlgili Tarife'ye göre, konkordatonun tasdik edilebilmesi için alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan para üzerinden binde 2,27 nispi harç yatırılmalıdır. Tarife'de harcın alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan tutar üzerinden alınacağına işaret edildiğinden, harç hesaplanırken, projeye göre alacaklıların alacaklarından tenzilat yapıp yapılmayacağına veyahut alacaklılara faiz ödenip ödenmeyeceğine bakılmalıdır. Harcın hesaplanmasında dikkate alınacak borçlar ise yalnızca konkordatoya tabi borçlardır.

Kanun'un 305. maddesinde açıkça düzenlenmemişse de konkordatoya ilişkin diğer hükümlerden ve kurumun özelliğinden çıkarılabilecek üç tasdik şartından daha söz edilebilir. Bu şartlar, *"Borçlunun Dürüst Olması"*, *"Konkordatonun Başarıya Ulaşmasının Mümkün Olması"* ve *"Konkordatonun Başarıya Ulaşmasının Mümkün Olması"* şeklinde sıralanabilir.

Dürüstlük koşulu doktrinde, Türk Medeni Kanununun 2. maddesinden hareketle, hem borçluya mühlet verilirken hem de borçlunun konkordatosu tasdik edilirken mutlaka dikkate alınması gereken bir şart olarak kabul edilmektedir.

Borçlunun dürüst olup olmadığı, somut olayın özelliklerine göre değerlendirilmesi gereken bir husustur. Bu nedenle, dürüstlük kurallarına aykırılık oluşturan olguların tek tek sayılması olanaktır. Fakat belli başlı eylemlerin dürüstlük kuralına aykırı eylemler olarak kabul edilebilmesi mümkündür. Bu kapsamda, konkordato nisabını sağlamak için hayali alacaklar oluşturan, alacaklılarından mal kaçıran veya üçüncü kişiler üzerinden faaliyetlerini sürdüren borçluların dürüst olduğu söylenemez.

305. maddede açıkça düzenlenmemişse de konkordatoya ilişkin diğer hükümlerden çıkarabilecek tasdik şartlarından biri de “*Konkordatonun Başarıya Ulaşmasının Mümkün Olması*” şartıdır. Kanun’un 289. maddesinin üçüncü fıkrasına göre, konkordato talep eden borçluya kesin mühlet verilebilmesi için, konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğunun anlaşılması gereklidir. Kesin mühlet verilebilmesi için konkordatonun başarıya ulaşabileceğinin anlaşılması gerektiğine göre, konkordatonun nihai aşaması olan tasdik aşamasında da ilgili şart evleviyetle aranmalıdır. Zira başarıya ulaşması mümkün görülmeyen bir projenin tasdik edilmesinde fayda yoktur. Konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığı kapsamında incelenecek husus ise, borçlunun sunduğu proje çerçevesinde borçlarını ödeyerek konkordato sürecinden tamamıyla çıkıp çıkamayacağıdır.

305. maddede açıkça düzenlenmemişse de konkordato kurumunun özünden çıkarabilecek son tasdik şartı ise “*Tasdik Edilmesi İstenen Ödeme Planının Adil ve Dengeli Olması*” şartıdır. Bu tasdik şartı, alacaklılar arasında mutlak eşitliğin öngörülmediği konkordato projelerinin denetlenmesinde devreye girecektir. Konkordatoya ilişkin hükümlerde alacaklıların nitelikleri itibariyle sınıflandırılmasına imkan tanıyan bir düzenleme bulunmadığından, alacaklıların “Bankalar”, “Tedarikçiler”, “Hizmet Sağlayıcıları” gibi sınıflandırılması ve akabinde her bir sınıfa farklı teklif sunulması mümkün değildir. Ancak alacaklıların alacak tutarı bakımından gruptandırılmasına bu kadar katı bakılmamalıdır. Zira aksi halde küçük alacaklı grupları bakımından konkordato tamamen zahmetli bir kuruma dönüşür. Fakat burada hassas bir denge kurulmalı, ölçü, alacağı yüksek alacaklılar aleyhine kaçırılmamalıdır. Özellikle, Kanun’da aranan çoğunluğun alacağı küçük alacaklıların oylarıyla

sağlandığına ve bu yolla büyük alacaklı grubunun mağdur edildiğine dair bir izlenim yaratılmasına sebep olunmamalı yani sunulan ödeme planı adil ve dengeli olmalıdır.

Komiser tarafından, yukarıda anlatılan tasdik şartlarının irdelendiği gerekçeli rapor mahkemeye sunulduktan sonra mahkeme 304. madde çerçevesinde tasdik yargılamasına başlayacaktır. Her ne kadar Kanun'da açık bir hüküm bulunmasa da tasdik yargılamasına başlayan mahkemenin, yapılacak işlemlerin belirlenmesi bakımından bir tensip tutanağı düzenlemesinde fayda bulunmaktadır.

HMK'nın 382. maddesinde, konkordatonun tasdikinin çekişmesiz yargı işi olduğu açıkça düzenlenmiştir. Bu nedenle, konkordatonun tasdiki yargılamasında çekişmesiz yargıya ilişkin hükümler uygulanacaktır.

HMK'nın 385. maddesinin ikinci fıkrasında, çekişmesiz yargı işlerinde aksine bir hüküm bulunmadıkça re'sen araştırma ilkesinin geçerli olacağı düzenlenmiştir. Konkordato da HMK'nın 382. maddesinde çekişmesiz yargı işleri arasında kabul edildiğinden, konkordatonun tasdiki talebinin resen araştırma ilkesine göre yürütülmesi şarttır. Konkordatoda resen araştırma ilkesinin geçerli olması gerekliliği, kurumun özelliğinden de gelmektedir. Nitekim konkordatoda konkordatoya olumlu oy vermeyen alacaklıların hakları korunması da zorunlu olduğundan, hâkim, gerekli olan vakıaları ve delilleri re'sen araştırıp toplayacaktır.

Kanun koyucu 305. maddenin son fıkrasında mahkemeye, yetersiz bulduğu konkordato projesinde kendiliğinden veya talep üzerine gerekli gördüğü düzeltmenin yapılmasını isteme yetkisi vermiştir. Bu madde uyarınca mahkeme, alacaklılara sunulan teklifte yoruma açık veya çelişki arz eden hususlar var ise, bu yoruma açık ve çelişkili noktaların giderilmesini isteyebilir. Yine mahkeme, yaptığı inceleme neticesinde 305. maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde öngörülen konkordatonun iflasa nazaran alacaklıların lehine olması veya aynı fıkrasının (b) bendinde öngörülen konkordatonun kaynaklarla uyumlu olması şartının gerçekleşmediği kanaatine varırsa, bu durumu bir ara karar halinde belirtip borçluya konkordato projesinde iyileştirme

yapması için süre verebilir. Fakat mahkeme hiçbir hal ve koşulda, oylanın konkordato projesinde alacaklıların aleyhine yorumlanabilecek bir değişiklik yaptıramaz.

Konkordato komiserinin 302. maddenin son fıkrasına göre sunacağı konkordatonun tasdiki koşullarının oluşup oluşmadığına dair gerekçeli rapordan sonra mahkemenin tasdik şartları hakkında bilirkişiden ayrıca bir rapor almasının gerekip gerekmediğı tartışılan bir konudur. Kanaatimize göre, konkordato komiserinin raporu yeterli açıklıktaysa ve rapora yönelik ciddi itirazlar bulunmuyorsa, tasdik şartları konusunda bilirkişi incelemesine başvurulmasına gerek yoktur.

Kanun 304. maddenin birinci fıkrasında mahkemeye, tasdike ilişkin kararını herhalde kesin mühlet içerisinde verme görevi yüklemiştir. Kanun koyucu kural olarak tasdike ilişkin kararın kesin mühlet içerisinde verilmesi gerektiğini belirtmişse de incelemelerin tamamlanamaması ihtimaline binaen 304. maddenin ikinci fıkrasında, kesin mühlet içinde bir karar verilemeyeceğinin anlaşılması halinde, gerektiğinde komiserden gerekçeli bir rapor da almak suretiyle, tasdik talebi hakkında karar verinceye kadar kesin mühlet hükümlerinin devamına karar verilebileceğı düzenlenmiştir. Fakat aynı hükümde, kesin mühlet hükümlerinin devamına karar verilebilecek sürenin altı ayı geçemeyeceğı belirtilmiştir.

Kanun'un 304. maddesinin birinci fıkrasına göre, tasdik talebine itiraz edenler, itiraz sebeplerini duruşma gününden en az üç gün önce yazılı olarak bildirmek kaydıyla duruşmada hazır bulunabileceklerdir.

Kanun'un 304. maddesinin birinci fıkrasına göre, mahkemece tasdik talebi hakkında karar verilmeden önce, komiserin duruşmaya davet edilip dinlenmesi gerekmektedir. Birden fazla komiserin atandığı hallerde komiserlerden birinin dinlenilmesi yeterli sayılmalıdır.

Mahkemece tasdik koşullarının oluştuğuna kanaat getirilmesi halinde, 306. maddeye uygun olarak, alacaklıların hangi ölçüde alacaklarından vazgeçtiğini ve

borçlunun borçlarını hangi takvim çerçevesinde ödeyeceğini belirterek konkordatonun tasdikine karar verecektir. Ayrıca tasdik kararında, 308/c maddesinin birinci fıkrasına göre, konkordatonun derhal mi yoksa kararın kesinleşmesiyle birlikte mi bağlayıcı hale geleceği konusunda da hükme yer verilmelidir. Mahkeme tasdik kararında, 308/b maddesine göre çekişmeli alacaklarla ilgili olarak depo kararı verilmesine ve 306. maddenin ikinci fıkrasına göre tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevli kayyım tayinine gerek olup olmadığını da hükme bağlamalıdır.

Mahkemece tasdik koşullarının oluşmadığına kanaat getirilmesi halinde, 308. madde hükmüne göre konkordato talebinin reddine karar verilecektir. Aynı fıkrasının ikinci cümlesinde, borçlunun iflasa tabi şahıslardan olması ve doğrudan doğruya iflas sebeplerinden birinin bulunması halinde mahkeme, tasdik talebinin reddiyle birlikte borçlunun iflasına da karar verecektir. Mahkemenin atıf yaptığı doğrudan doğruya iflas sebepleri, Kanun'un 177, 178 ve 179. maddelerinde düzenlenmektedir.

19/06/2021 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 7327 sayılı İcra ve İflâs Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile, İcra ve İflas Kanununun 308. maddesine ikinci fıkra eklenmiştir. Eklenen fıkra ile, iflas kararını veren mahkemenin, tasfiyenin basit veya adi tasfiye usulüne göre yapılmasına karar vermesi öngörülmüştür. Ayrıca aynı fıkra mahkemeye, adi tasfiyeye karar verilmesi halinde tasfiyenin komiserler tarafından yerine getirilmesine dair karar verme takdiri tanınmıştır.

Tasdik talebinin kabulü ve reddine dair kararlara karşı başvurulabilecek kanun yolları ve süresi Kanun'un 308/a maddesinde düzenlenmiştir. Bu hükme göre, borçlu veya konkordato talep eden alacaklı hukuki yarar bulunduğu takdirde kanun yoluna başvurma hakkına sahiptir. Kanun 308/a maddesinde borçlu veya konkordato talep eden alacaklı dışında kanun yoluna başvurabilecek kişilerden *“itiraz eden diğer alacaklılar”* şeklinde bahsetmiştir. Bu hükme göre, konkordatoya kabul oyu veren alacaklının kanun yoluna başvurma hakkı kural olarak yoktur. Fakat konkordatoya

kabul oyu veren alacaklı, hükme bağlanan ödeme takviminin, oylanın konkordato projesinde öngörülenden farklı ve aleyhe olduğunu ileri sürerek kanun yoluna başvurabilir. Ayrıca rehinli alacaklılar ve imtiyazlı alacaklılar da hukuki menfaatleri olduğu sürece kanun yoluna başvurabileceklerdir. 308/a maddesinde kanun yoluna başvurma süresi on gün olarak düzenlenmiştir. Bu süre hem istinaf hem de temyiz kanun yolu için geçerlidir. Kanun'da istinaf süresinin başlangıcı bakımından ise subjektif bir farklılık vardır. İstinaf yoluna başvuru için borçlu ve konkordato talep eden alacaklının süresi, mahkemenin konkordato hakkındaki kararının kendilerine tebliğinden itibaren başlayacaktır. Konkordatoya itiraz etmiş olan alacaklılar ise, mahkemenin konkordatonun tasdiki kararının ilanından itibaren on gün içinde istinaf yoluna başvurabileceklerdir. Maddede temyiz yoluna başvuru süresinin başlangıcı ile ilgili bir hükme yer verilmemiştir. Bu nedenle borçlu, konkordato talep eden alacaklı veya itiraz eden alacaklılar bakımından on günlük temyiz süresi, istinaf üzerine verilen kararın kendilerine tebliğinden itibaren işlemeye başlayacaktır.